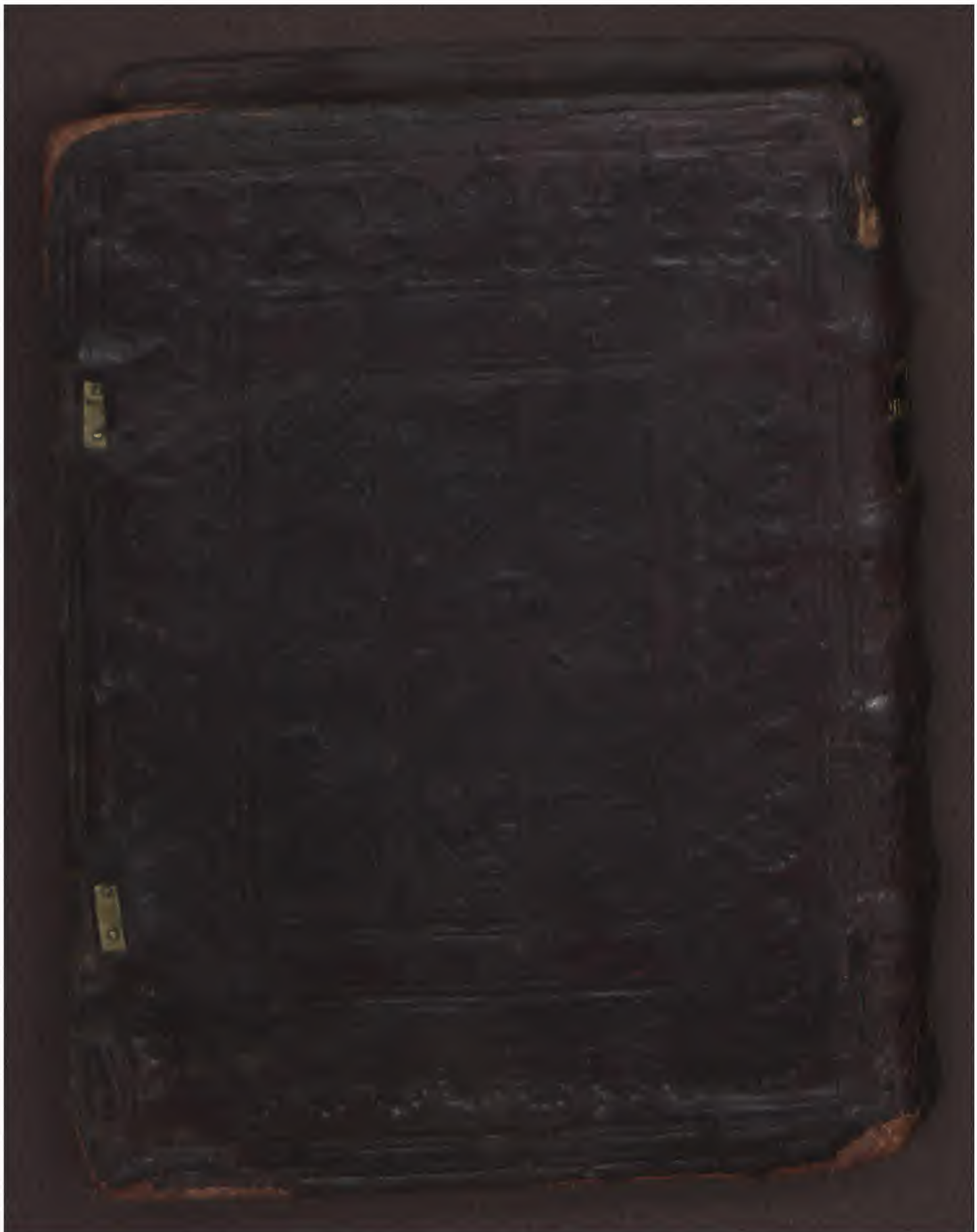
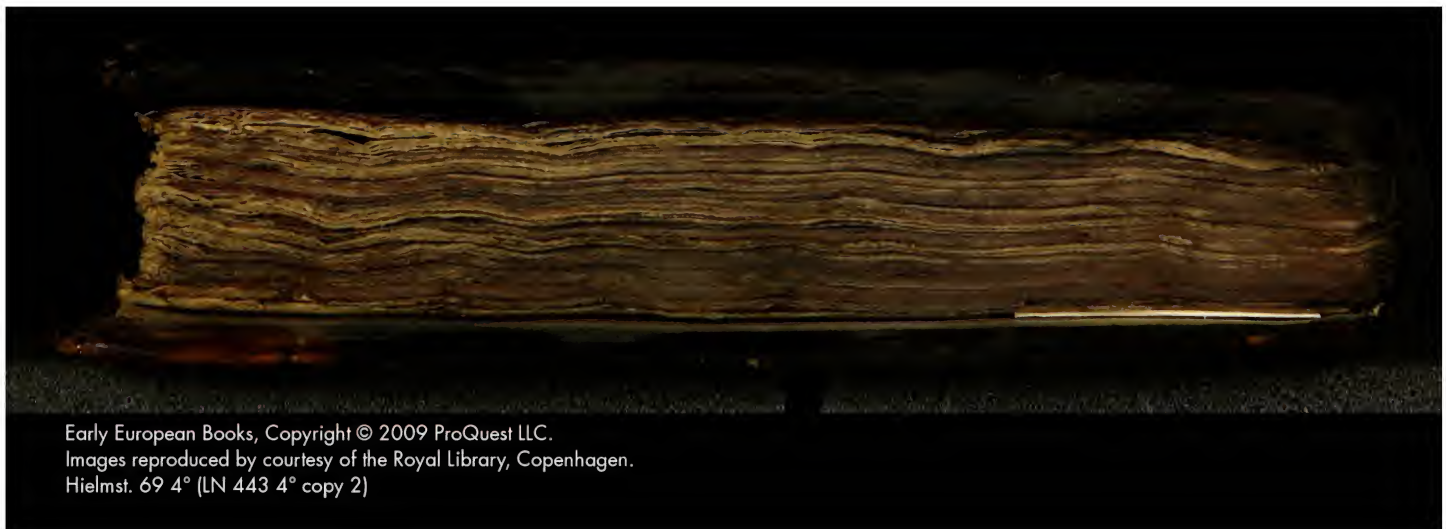

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 69 4° (LN 443 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 69 4° (LN 443 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hjelmst. 69 4° (LN 443 4° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 69 4° (LN 443 4° copy 2)

137

N° 69.

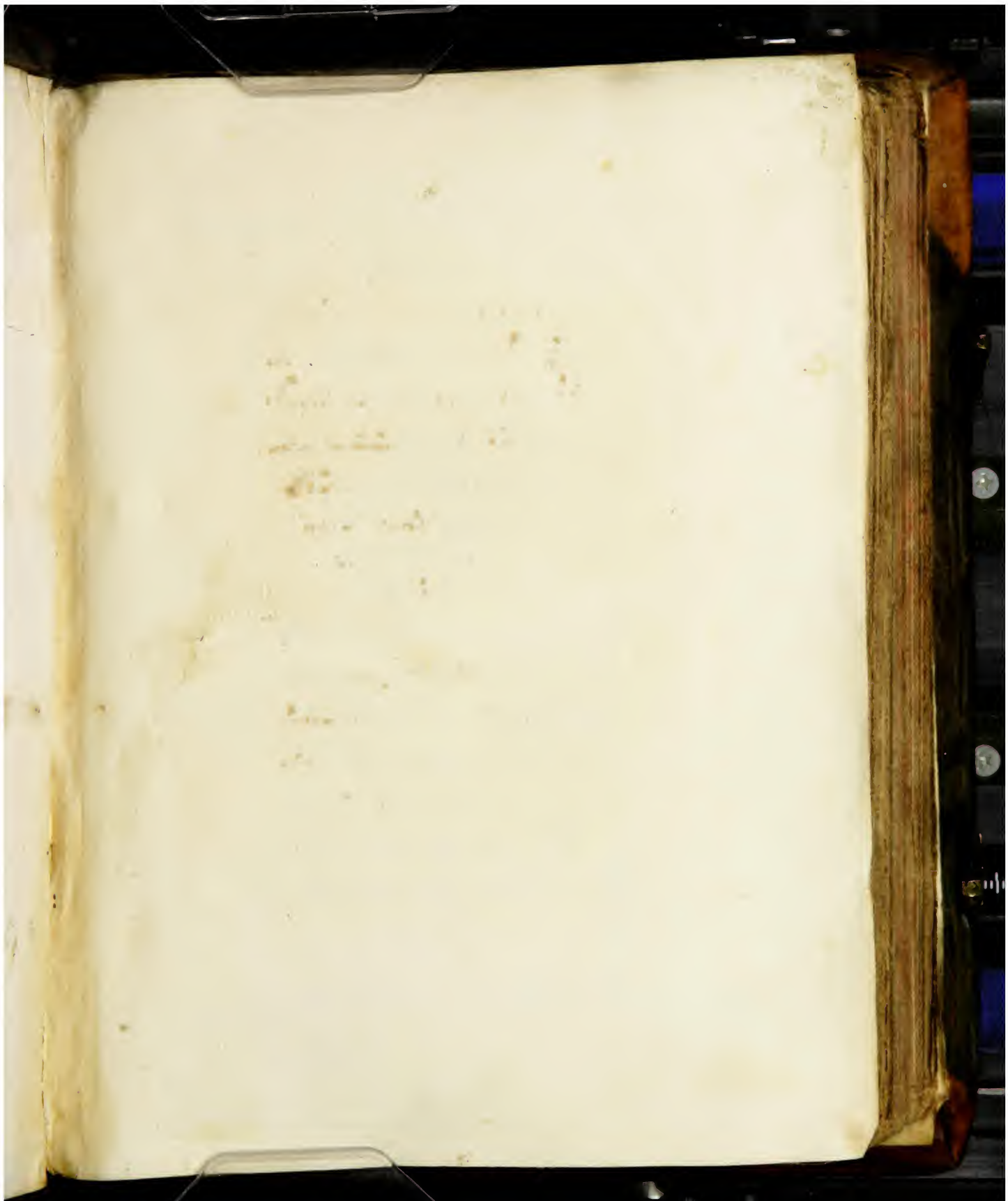

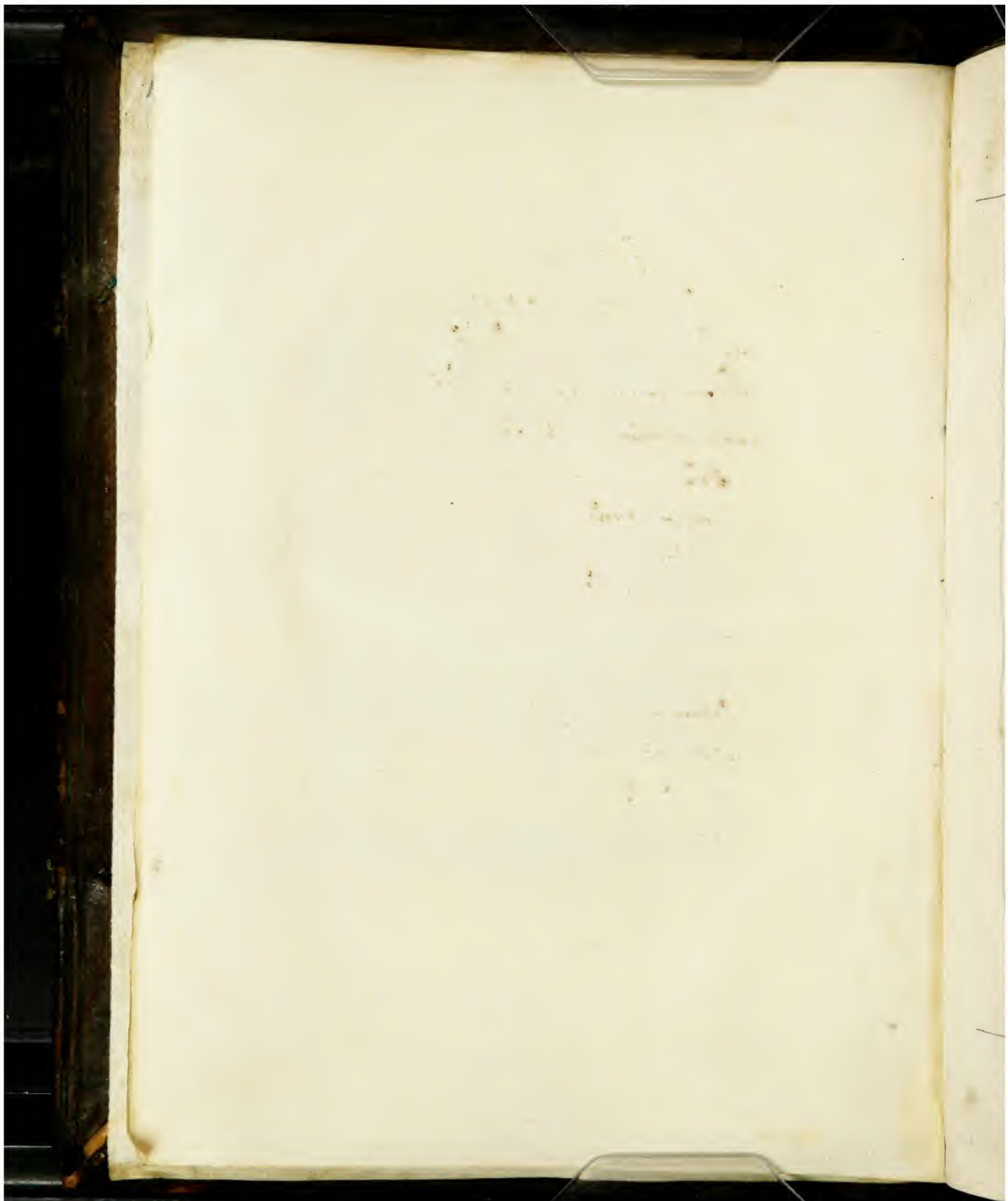
M. T. de la Haye fecit

= LN 443

ex. 2

Historia

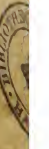
Minna og nppri-
li Froknaðar söð Jafn
Sprelli ut af þíorum Gíð/þí-
salla minni af D. Jóhanni
Lugnaþagur þannar að
nýj. und afþýla
híð þannar
Lafu.

Þar und minni ný-
tina og undbrok þar (sic)
þann þannar og allra afþýlinga
þíð þíð, þíðligasta þannar
og þíðligasta, þann a. ný-
und undbrok af minni Þíð
Gíð/þíð/þíð, Aru
ný-
þíð
M. D. 210.
Þannar : Þannar (sic)

Pede
perint
allum
de

E

enige godh
le Land
derlige v
derlige Pe
Jesu Chri
hand saa
cisti lauden
de fuldkom
her gort v
dent paa
red den sal
en Emet
ale Jland
dem hietel
Christelig

**Peder Palladius Doctor Su-
perintendens i Sielands Strict i oc**

alsiuns Amand / ossuer de omliggendes Can-

de som høre til Danmark's Rige. Den

Christen lesere Fred oc Naade

aff Gud ved Jesum

Christum.

Ldrig kunde vi fuldracke Gud al-
mectigste / ved hans kære Søn vor
Herre Jesum Christum / besynderlis-
ge / vdi denne siste tid / for hans Heli-
ge oc salige Ord / som hand aff sin
euige godhed lader klinge / Predickis oc høris vdi al-
le Land / mundelige oc scrifftelige / Ocsaa nu besyn-
derlige vdi Island / som hand lader sit salige Ord /
klarlige Predickis oc vdrobis / effter hans kære Søn
Jesu Christi ord oc løffte vdi den 8. Psalme / der som
hand saa siger *Ex ore infantium et lactentium perfec-
tisti laudem etc.* Vdaff smaa romyndige Børns muns-
de fuldkommer du din loff. Saa hassuer hand ocsaa
her gjort ved den fromme her Gilbert Superintens-
dent paa Sønderfeld / som hand ocsaa hassuer gjort
ved den salige Otte Gaatkalcksen. Itē ved her A. Vor-
ten Cynerfen etc. Huor saar ieg raader oc formaner
alle Islands indbyggere Leeg oc lerd / at de besticke
dem hiertelige emod Guds salige Ord / vdi en Rett
Christelig lydelse / saa vel alle de som skulle lære fra

A ij

dem

S. J. K. B. W. D.

dem Guds salige ord som de det høre oc lyde skulle / oc
offuergiffue deris gamle skarns Papisterei oc vildfar-
rende Lærdø / Paa det Kongelig Maestat vor aller
Kæreste Naadigste Herre Konning Christian den Tres-
die aff det Naaffn skal icke foraarsagis til / at lade ved
sin Hoffuis mand Erlige oc velbyrdig Mand Knud
Stensen / saadanne hid føre oc her staa til Suars / om
deris egen villighed oc wederuordenhed / som ieg for-
mercker de ville henge ved deris gamle wildfarelse /
end oc saa vdi Ecteskabs sager / der dog er vor Naad-
digste Herris obenbarlig Ordinang vdgaad / om det
fjerde led etc. Oc i andre støcker / Gud forde oc
fremme sit salige Ord hoss dem til det euige.

Liff Amen. Summa paa denne

Bog er vor Herris Jesu Christi.

pinis Historie / effter de fire

Euangelister. Screffte

uit i Kiøbenhaffn

Løffuere

dag

effter Alle Guds

Helligens Dag. Alar etc.

M. D. Lviij.

D: Johanes Bugenhagen

Pameranus heilsar þm ed les.

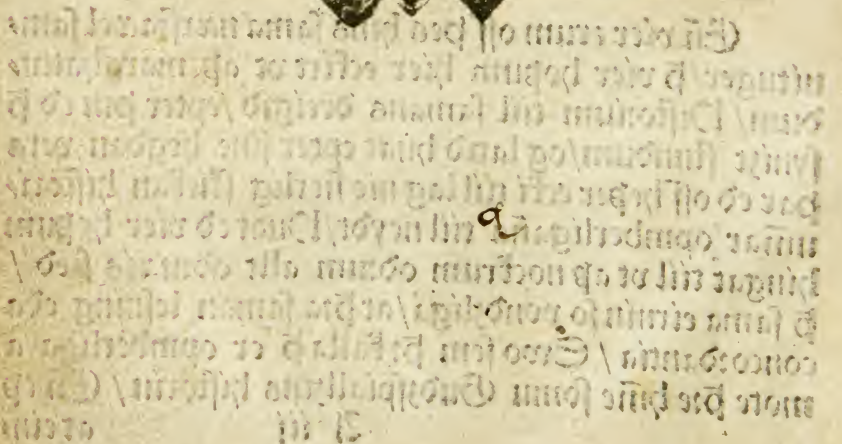
MEd athygile þopum vier atþerli þm
nar/og upp birtingarinar vora Þor
tins Jesu Christi vt ap þionum Gudz
spialla nom til samans dreigit/og
þ þid sama at mestu nogu eo sma
smugliga þo ecki an allitils til eþnis / Þuad Sumer
þz meina þ Historiunne sie so sem nockr þominekan
giord/nær ed þz sia at nockut er ap ordunum epter skil
lit/Þuertia litilleik ed vier giarnan þionustu veitum
med þessu/En bidium þa hina adra at þz siue sliku
þyrtir off til hins beztu/Adedollu er þ hasta laust þo
at ordin sie i malinu nockut so yþuerþliotanlig/Þuad
mycklu auduellðara er þau hinu yþuerþliotanligu or
din (þyrtir so skal atkueda) i burt at taka/hellðren þar
til at legga þ sem ap Historiunne vart epter skilit.

En vier erum off þes hins sama nærsta vel sam
uituger/þ vier þopum hier eckirt vt ap marghattu
dum/Þistorium til samans dreigid/epþer þin ed þ
synist stundum/og latid huat epter sine hegdan vera
þar ed off heþer ecki til lag nie fierlig stiekan þistoria
ummar þopmberligana til neydt/Þuat ed vier þopum
hingat til vt ap nockrum oðrum allt oðru vis sied/
þ sama eirnin so vondzliga/at þra saman lesning eda
concordantia / Svo sem þz kalla þ er opmberliga a
mote þre hme somu Gudspiallzins þistoriu/En eþ

4. iij.

at ein

poemaale

misun
 ap hui
 uerget
 alldeu
 merck
 pinach
 oda luf
 hin pa se
 Zu
 Ja h: du
 num Be
 fter aug
 ma betu
 amung
 vtre han
 ugt Eua
 gna ha
 S
 bett py
 m at pa
 gnu so
 der p
 u prae
 undum
 gnu p
 p m all

Ut ap blindleik

Svo vrdi þr og eigi helldr til godgírne og
mísfunnar hræder þyre hans dasamliga fennung / vt
ap huerri eirniñ ed pionugtu menn hinna o málldu yþ
uergýdunga gapu vitniþ þird og sogdu / Ut þar heþdi
alldreige neinni madr so talat sem þessi Joly: vii.

Svo lífa og ecki helldr þyre þau verck og stor
mercki / þyre huerium þ ollum heimenum blaustradi /
þinat hñ læknadi blinda / vanþæra / dauþa / og diopul
oda / líþ þraa og halþuifnada / þar at auk vpp vactri
hñ þa sem þræmliðner voru.

Null þesse dasemdar verck flauckte þa allz eckere
Ja þr dirþduzt at tñl reifna líf hans verck Dieplis
num Beelzebub. Luc vi. Þott at alldre heþdi þau so
skar auglios og Gudlig verit / þo at þr giordu þ þa
ma berliga i mote Gudi / og sinne sialps eiginligre
samuigfu / Og þetta lid sama giordizt ap þm hellzt
þyre þann skuld / vpp a þ hans fennungar og hans hei
lagt Euangelion yrdi eigi ackrad nie i herdre halldit /
vægna huers þ iardreicknunnar þo hellzt stiedu.

Stundum laustudu þr eirniñ þau hinu saumu
verck þyre þ ed þau voru giord a þuotrdogum / lífa
sem at þa væri þau giord a mote Gudz bodordi / og
gapu so þar med þui oðru alþydu þolki tñl at stilia / þ
bier skyldum þau þyre þann skuld aingua nein hale
da þyre Gudz verck / Hier at auk þa var hñ eirniñ
stundum ap þui sinuette og i ordum maddr / þo at hñ
legdi þm alla tíma lid beztu til / og heþdi þorþienat
ap þm alle gott.

þr reyor

Huert tilepni var

Daudans Christi.

Hat er Christur villdi Dauda lida / þess hins
sama eru tvönn til epne / þat eina er hia
Gude þedi / hitt annat hia Gydingunum /
Hia Gude þaudi er misfunni / þui þesse Christur er þyr
reheitin / heiminn gepin og veitir þyre eckirt / Hia Gy
dingunum er þra hryggiligr blindleik / þuiat þi hnes
yckla sig a Christo / rekandi sig so a þann a steytingar
stein / og a þa hneyckslunar hellu sem er Christur.

Ut ap blindleik

Gydinganna

Hiner þorblindudu Gydingar (epter spado
me Prophetans Esaia) hapa opsoekt alle i
daudan sin a Messiam þ er Lausnaran Droti
tinn vorn Jesum Christum / þann sama Guds Son /
Sem mandom rok / huers ed þi hopdu um so langa
tíma vrant / epter Spamananna þyre saugn / þ han
skyllde koma / Og þ sama skiedi þyre þann skuld at
þi sau eckirt annat a hni / utan þa eina ypuer mynd /
Sem skynseminne og holdinu þotti þyrlitanligt og
fauisligt / og þ er þi heyrdu eckirt annat ap hni utan þ
eina / at aller lifamliger vitzinnir / manligt rietlaci
veralldar macke / og allt huar er mangins eiginliger
kraptar þomaga til saluhjalparinar vori þyrdas
manligt.

Ewo

Gydingaþá.

Þu reyndu eirnin optfínnis / huort at þu gætt
nóckut ueitt þú i sinum ordum / þo at þú væri sialpr
uísdominn þauðsins / líka þa hófdu þu hann eitfínn
oppa eitt hátt biarg. Luc. iij. So at þu þeingu þu
dit þú þar opán ap / en hann hafði þo alla heims
fringluna sier i hendi og vnder sinne uernd.

Opt og maurgu sinne hafa þu viljat berla hafi
griote / þu þu samliecte sig Gudi / og giorde sig at
eynom Guds syne. Joh. viij. og v. Huat er þu verckin
sialp flarlíga nóg vottuðu / ep at þu blindeike hefði
eck þu þorhindrad þa / So at þu hefðu fínnat. at með
fenna sliect.

Eins líka og þu Saul hann giordi / þa laugdu
þesser Gydingar / Skriptlærder og Pharisei þar
allt kapp a / þu þessi Dauid sem er Christu vt ap Gudi
smurdu þu sine samþielaga / rícte eigi nie stíomadi /
helli þu hann / Sem þu er lípuit sialpr / mætti sem
þu þu tortynast og lípui súptast.

Enn Gud almattugr / epter sinu dasamlígu rað
di / um snere ollum þu a setninge. Rom: xj. Og kom
þu so til uegar þat þu þu blindeike i hærin þu ep
socktu Christum og þeinctu þu ap daugum at rada /
þeper ueckat vora Salubíalp. þu þu þu og blinde
leike atti ofs at vera ein viduorum / So at vier verðum
eck líka sem þu i vorum híortum þorblindader / So
at vier þorþmaum þu heilsufamlígt Euangelion / huert
ed ofs Gudi sie loþ / er nn einn rífuliganna ap Gudi
sent.

Enn

Uf ap blindkleik

Enn Christi so at hñ liete eckirt þ vandan ganga
hvat hans embætte til heyrði / med þui þ hñ var
komin til þess at gíðra hina syndugu salu hialpliga.
Matth: xvij. Og þa ed hamr hapti nu Predikat
Gudz Euangelion / tok hñ opmberliga til at strappa
þ hid ogudliga athæpi / og liet i liose þa illgirne og
hæckuise / hueria ed Gydingarner / Sem voru þra
Biskupar / Hopprestar / Pharisei / Skriptlærder / og
Austierisins verndar men / andliganna om haund
hopdu / til at styrckia þar med sina þiar a girne og
ypuer gang / og tældu so þar med allan lyd.

Og at auk allz þessa þa heper hñ / med þui þ
voru þorhardnader / opsinnis ognat þim hryggiliga
og þyre dæmt þa til eilíprar bauluanar / Solika he
per hñ optar en eitt sñ vt ap mickille vandlætis om
vandan med: sñipum refit þa vt ap Austierino.
Matth: xvij. Mar: xij. Johan: ij. Ap þui at þ
vanuirtuif hid sama med sinum kaupum og mangas
ra skap

Nañ kunngiordi þim eirni þa heþndar strappan
sem ypuer þa og þra þostelnd ætti at koma / vegna
þar o gudligrar brytne / þ er vantruar þra ypuer
manna / þo eigi þ at hñ villdi þim þar med uanuirtu
giora / heldr at þr þyre auglysing sinnar hæckuise /
þa mætti þr sinazt og ypnerbot giora. Elligar so þ
hiner adrer uæri þar vt ap aminter og viduarader / at
þr yrdu ecki eirinn þyrir ypuerbodaranna villu dom
a talar dregner / mid þryckter og þordiarpuader. þuiat
þetta

Gydinganna.

Þetta bíd sama er eitt einckanligt og stierligt tillepne/
hvar þyre þ Gud; Euangelion auglyser og opinberar
hreckuise og vnderperle þra hinna o gudligu hídara
og skriptlærdia.

Enn huernen þetta heper tilgeingit og hvar er
yþer þessa kynslod Gydingana heper dísuít / eþter
oppbirtingar tíid voris Drottins Jesu Christi / þ sama
er nærsta hzygiligt þram at seigia. En Historian
Sem Josephus sagna madi heper skriptat hun vtsky
rer þa hinu somu hlute / þar þyre mega þz huer sem
nu cinnin a vorum daugum opsfæia Euangelion dýz
darinnar þes hús myckla Gud; med sama hætti
vænta Gud; heþdar doms / og þeinctia eigi nie vor
na þ Gud minne þm nadugligra dom og strappan
veita / helldr enn hinum.

Og so vierseigium enn þramnar meir vt ap þessu
epne / eþter þu sem at nu er oppbyrtat / og þar med
i samnu male þaurum enn leingra þram / þa seig
mier nu gode vin hueria o uitmenzku eda hueru yþ
ueruarpi riettlætisins vilia Gydingarner veru dazt /
at þat þyrt. þz ed opsfinis hapa sialpa sig strappat
med sume eiginligre ordraðu og þramburde / nær ed
þz vrdu ap Christo atspurder. 1
at þat þyrt. þar med he vrdu þz cinnin opsfinis þ
Christi þeckti þra hiartás leynda doma / Huert ed var
eitt augliöst merckti hana guddome. Nañ fungiordi
þat eitinn opinberliga ad þyre þram / þ hann attu
ap þm hiþlætinn at ver da / lifa sau þ Sp m namner
þu B ij vorum

Uti ap blindklei

vorum ap þedum þra liþlatner. Matth: vj. og xv.
Hvat er hann uilldi eigi eirnin dylia þyre sinum Læ-
risueinum/ Sno sem þ hann opt og morgu sinne saga-
di tiil þra. Staet vier þorum nu vpp tiil Jerusalem/
og Anzins Son mun i hendr seltazt. Kennemanna
Hopdingium og Skriptlærdum etc. Og þar þyre
opinberadi hann þm þessa sina þisl / huer ed þa attri-
em ypuet hann at koma / Suo at þra þm þiningar
tiima skyldu eigi meina / at lika sem þa hente hann
noctur o þoruarandi i þre sine þisl og bitrligre þinu/
þre er hann hept i eigi ad þyre þram uitad.

Enn gioruallt þetta þa heper Gydingunum tiil
einstis bata komit. Þui huersu ma þ mauguligt ve-
ra/ þ einn motstodu maðr skyldi eina aluarliga straps
þan medtaka tiil goda/ Saa er med ollu þyrelitr eina
þæga og vinsamliga a minning.

Þyre þamrskulld/ þa ed Euangelion Christi/ þyr-
tir Gudr opinberligar. Jædrickner stadþest/ tok nu
i verolldinne tiil at lysa og augliost at verda/ lika sem
þr nu eirnin vm vora daga/ Sie þa toku tiil þiortun
þinna o milldu og o gudligu myrck at verda/ og þ þid-
sama epter þui sem vane er veyfra augna i mote mica-
fille solar birtu. þuiad þess skærara sem þ liosit Gudr
Euangelij lysti i þessum heime / þess stemblindare
toku þr at verda.

Enn epter allt þetta/ þa vppuackti Christi eir-
nin Lazarum ap Dauda. Joh: vj. Sa ed þo hapdi
þiora daga i þylsum. Jædar leigit / Hært ed var
eitt.

Gydinganna.

eitt slíkt dasemdar teikn / Suo at þess lífe háði
elgi að þyrir heyrð: verit. Og eþ at nockert dasemdar
veret skýldi alítt hápa hápt hía þm o. mildum og
þorblindudum / þa heþdi semneliga þetta stórnmerkt
att at vpp lýsa þa. Enn suo þer / þ hím blinda
vegna epter venni sinne / at hann sít þa síðt ed
dagrinn er sem háðztr.

Enn huernen þ Gydingarner ut ap þessu agæts
lígu dasemdar teikne eru hrærder tül betrunar / og
mycklu þramar þorblindader vordner vpp í mote
Christo / Suo at þeirnin þyre þann skulld saman
sopnuduzt a mote hím / og radguduzt vnn sin a mülle
huernen at þr þeinge hellzt radit hann ap Daugum/
Dg huernen þ hann heþer uíkt vndan þra grúndar
ædi / og geíngit burt í þann stad sem neþn

dízt Ephrem / þ híd sama les þu í þm

Elleþra Capitula Johannis/

Sa ed hter epter/a stendz
stípaðz.

Saa Þinn Elepte Capitule Jo-

hannus vt ap Lazaro med sturs
tre vskýring.

An þar lár sa maðz síukr/
sem Lazarus var at nap

B iii

ne. vt

Euangelion Johannis
ne vt ap Bethania / i hybylum
Þra Mariu og systir hennar Mar-
the / enn Maria var su sem Þer-
cann gapdi smurt með smyrslu
og hans þætr þurckat með sinum
harlockum Þar hiðar somu bro-
der var Lazarus sa ed siukr la.
Systir hans sendu þa til Jesu og
hetu seigia hm̃ suo / Lauard / sta-
nn þ sa ed þu elskar hann er nu
siukr. Þa Jesus heyrði þ sagði
hann. Þesse lott er eigi til dau-
da / heldr til Gudz dyrdar / suo
at Sonr Gudz verdt þyrtr hana
dyrckadi. Enn Jesus elskadi
Marthā og systir hennar og suo
Lazarum. Sem hann heyrði nu
þ hann

Upp á Lazaro.

Þ hann var siukr / bleip hñ samt
tvo daga i þm stad sem aði var
hann.

Gydingarnir villdu greyta Jesum til Jerusalems þar þyre þor hann þaðan i burt ypuer vñ ana Jordan þar Johannes var vandr at skira Joh. j.

Svo sagði Christur eirinn við þñ sem blindur var þæð Joh. vi.

Þ skín so sem væri þ lítill minskapr eyn so vten dar Gud anll sin nadar timar verck / Þess eins epter dæmis / Exodi xiiii.

Epter þ talar hann til sinna
Lærisueina / latum ois þerðast
aptr i Judeam. Hans Lærisuei-
nar saugdu þa til hans Meistar-
re / Um nærstunne þa villdu Gy-
dingarnir greyta þig / og þo vill-
tu þara þangat aptr : Jesus sua-
radi / Eru ecke tolp stunder i dei-
ginum : Hver hañ geinge a dei-
ginum

Euangelion Iohannis

ginum/ sa steytir sig ecki / þuiat
hann sier lios þessarar verall-
dar. Enn huer hann er vinn nætr a
gange sa steytir sig / þuiat þar er
eckirt lios i hñ / Þetta hid sama
sagdi hann / og epter þtalar hñ
til þra. Lazarus vinn vor hann
sepr/ enn eg þer at vppuekia hañ.
Þa sogdu hans lærisueinar / la-
uardr/ þrist hann sepr þa batnar
hñ/ enn Iesus sagdi vt ap hans
dauda. Enn þ þcincktu þ hann
munde seigia vt ap edleligum
suepne. Þa sagdi Iesus þm þ o-
pinberliga vt/ at lazarus hañ er
latinn/ og eg em gladdr ydar veg-
na þ eg var eigi þar / suo at þier
truet/

Gydinganna.

truet / En latum ofs nu para til
hans. Þa sagði Tomas sem kal-
ladiðt tortryggið til lærisuein-
na Þorum vier þangat / suo at
vierdeyium med hñ.

Item hins sama eit epter dæme þm heilogum
fuimum sem þm langa tíma voru obyria Gud heper
alla vora lípðaga sief i hende Psalm xxxi.

Ut ap þu seiger Chríste med einne epterlífin-
gu ap þm andliga deiginum og nottinne / Al deiginu
ganga þer / at þu skalt giora huad at þier i þinne þal-
lan er þipalat Suo sem Chríste gerði / Vor dagr og lí-
of er Chríste Johan : iv.

Þat Guds dyd yrdi þar þyre tru at.

Híner adier urdu opr miog hrædder / En Tho-
mas vill nogu miog þramm hleypim vera / a hans
þínungartíma / hleypz hann i burt lífa sem híner adier
og er eirnin vantruadr epter drottins vpprisu.

Þa kom Íesus / og þann þ / at
hann hapði þa þegar þiora daga
i groþinne leigir / Enn Bethania
þar hart nærre Jerusalem / suo
sem

Euangelium Johannis

sem nær þimtan renne skeid / og
mager Gydingar voru þær kom-
ner til Martham og Mariu þm
huggan at veita ypuer sinu brod
Sem Martha heyrir nu þ Jesus
kemr / geingr hun þm i mote / En
Maria sat heima eptir i husmu.

þu hun viffe þ ecki so sem hier eptir þylger.
Siadu huersu þ truan verdr skelpd i þreistunne
og kemr þo til sialþssins aþtr.

Þa sagdi Martha til Jesu /
Herra ep at þu hepder hier verit /
þa væri broder minn eigi latinn /
Enn eg veit / at huers þu beidizt
ap giudi / þa gepz giud þier þ Jesus
sagdi til hennar / Þm broder
skal vpp aþtr rifa / Martha sagdi
þa til hans / Eg veit vel þ hann
mun.

Uti ap Lazaro.

mun vpp apte rísa a eplsta dags
vpprisu / Jesus sagde til hennar
Eg ein vpprisan og lipuit / huer
hann truer a mig / Sa munlipa/
þott at nu þegar daudværi / Og
huer hann lipuer og truer a mig.
Sa skal eigi deya at eilipu / Tru
er þu þessu ? Hun sagdi þa til
hans / Já Herra / eg true / þ þu si-
ert Chrístr sa Sonr Gudz / Sem í
heiminn atte at koma / Og þa ed
hun hafde þetta sagt / þor hun oc
kalladi heimugligáa Systir sína
Mariu / og sagdi / Meistarinn er
í nand og kallar a þig / En sē hū
heyrði þ / stod hun vpp i apulsnart
og kom til hans / þuiat Jesus var

C ij

enn

Euangelium Johannis

enn eigi kominn til kastalans/
hellið var hann en i þm stad/ þar
ed Martha hapdi i mote hñ ko-
mit. Enn þr Judar sem hia hen-
ne i husino voru og huggan veit-
tu/ sau þ at Maria stod suo skiot-
liga vpp/ og gieck vt / þyldu þr
henne epter/ og saugdu/ Hun þer
til graparinnar at grata þar.

Enn sem Maria kom nu þan-
gat ed Jesus var / og saa hann/
þiell hun hñ til pota/ og sagdi til
hans. Herra ep at þu hepder hier
verit / þa væri broder minn eigi
andadr. Enn ed Jesus sa hana
grata/ & þa Gydinga eirnin gra-
tandi sem med henne komu / þy-
stizt

Uti ap Lazaro.

stizt hann inn i andanum / & stur-
ladizt med sialpum sier / og sag-
di / Huar hape pier lagt hann?
þu sagdu hm / Herra kom þu og
lkoda / Enn Jesu piellu þa taar
ap augum. Þa sogdu Gydingar-
ner / Siapu / hucstu hann heper
elst þu hann / Enn sumer ap þm
sogdu / Joh: ix. Kunne hann ec-
ki sem opnadi blindz manz au-
gu / at giora vid þui / at þessi heper
di eigi dait. Enn Jesus angradizt
þa enn med sialpum sier / og kom
til greparinnar / enn þ var ein
Jardgrop / og steinn var þar yper
uer lagd.

Þystizt hann vidra a mote dauda num / þar ed
aull verolldin er med þorhindrut / Hann veit þ hann
C iij blyre

Euangelium Johannis.

blytt a froséinum at bitala þ/ Hier kemr hñ og í hug
ange treiginni í gras grasgárdinum.

Jesus sagði/ Takit steininn
burt af/ Martha systir hins þram
lidna/ sagði til hans. Herra hñ
olycktar nu þegar/ þuiat hann
heper þíora daga leigít. Jesus
sagði til hennar/ Sagde eg þier
ecki/ ep at þu tryðer/ þ þu skyll-
der sía Guðs dyrd? Þa toku þ
steininn opan af þm stáð/ hvar
hinn þramlidne var í lagðr/ enn
Jesus hóþ þa sín Augu vpp og
sagði/ Þader eg þacka þier/ þ þu
heyrðir mig/ enn eg veit at þu
heyrir mig alla tíma/ helldr þy-
rir þolksins sakar/ sem hier stendz
vm

Ut ap Lazaro.

vm kring/sagdi eg þ/suo þr true
þui/ at þu haper sent mig.

Deir em eitt sinn vt sloknar su hinn neyðas
truen.

Les og eirnin ap þeire raust sem ap hinnum
kom Johan : vii.

Þa ed hann hapdi þtta/sagt/
kalladi hann med harri raust/
Lazare kom þu vt. Og hiñ þrañ
lidne kom vt / vapinn med tik-
bondum at hondum og þotum/
æ hans astana suetput medr suei-
ta duke. Jesus sagdi til þra/Ley-
fit hann / og latid i burt ganga.
Marger vt ap þm Gydingum
sem komner voru til Mariu / og
sau huat Jesus giorde / trudu a
hann / enn sumer ap þm geingu
burt.

Euangelion Johannis
burt til Þhariseis / og sagdu þm
huat Jesus hadde gíort.

Christi samarlígr Gud atte ypuer daudanum at
bíoda.

Þa samtoku Kennemanna
hopdingiar og Þhariset eitt rad/
& sagdu. Huad skulu var til gíor-
ta s þessi madz gíortz maugz tet-
ckn/ ep at vier lleppum hm suo/
þa trua þz aller a hann / þa koma
híner Komuersku og taka ap oss
Land & lyde. Enn ein ap þm Cai-
phas at napne / sa ed þ sama Arít
var Biskup / sagdi til þra. Þier
vítíð eckírt / hugleíðit og eckírt/
At betra er þyrir oss / þ einn madz
deyie þyre polkit / heldz enn þ aull
þíodín

Uti ap Lazaro.

Þiðin þyre parizt. En þetta sag-
di hann ecki / ut ap sialpum sier
til/ helldi ap þui at hann var þess
hins sama Ars Biskup / þa spa-
di hann / þ Jesus skylldi deytia
þyret polkit og ecki allemazta þy-
re þ polk/ helldi þ hañ tilsamans
sagnadi þm Gudz bornum sem
funditustrud voru. Og vpp þra
þm deigi radguduzt þr vm sin a-
mille / huernen þr gæti hann ap
lipue tekit.

Verðlaun in Christz og þess hins helaga Euang-
gelij.

Þleidt illmenne vær innset i Gudz Embatti/ og
ap þui værd hann at leggja þne eitthvat got til vorra
vegna/ þo hann þenckte þar icfert gott með.

Erminlifa þm hinum heidnu / og ollum þm
Semsefna meit a tímum teua muudu Gudz Euang-
gelio/ Eph. i. Hann elskadi oss etc. Rom. v. Slifetka
vour

D

Euangelium Johannis

þorri bláðner með allz kyns að guda dyrskaner / og van-
trunad.

¶ Enn Jesús gieck eigi þá dan
í þrá / opinberliga á meðal Gy-
ðinga / heldi þó hann í burt þá-
dan í eitt bygðar lag næsti eyði
maurkinn í þá borg sem kalla-
ðist Ephrem / og þar um sýlla-
ðist hann með sinum Lærisuei-
num. Enn Þaschar Gyðinga vor-
ru þá nálæger / og mæger út að
þá bygðar lage geingu vpp til
Jerusalem þyre Þaschana / svo að
þá hreinsudu sig. Þá stóðu þá / &
spurdu eftir Jesu / & tóluðu sín á-
mille í Mustierino / Hvat sýnist
yðum þá / að hann kemr eigi til
Þatti-

Ut ap Lazaro.

Hatidar daglins / Enn Kenne-
manna hapdingiar og Pharisei
hopdu latid þ þod ut ganga / at
ep nokr uisse huar hann væri / þa
skylldy sa vnder visa þm þ / suo
at þi mættu taka hann hondum.

Epter laugmalino hop du þi margar saurganer
þar i mot þa hopdu þi einum margar þuouingar /
opþraner og hreinsaner / I mote Paschunum hreinsu
du þi sig sem saurgast hopdu / so sem i Para. xxx.
Og Gydingarner villdu ecki iunganga með Jesu i
Pilatus hus.

Keislan Christi til Jerusa-

lem litlu einu þyre hans
liplat.

N þo at þ væri bodit ap Kennemanna
hopdingum / og Skriptlærdum / Joh. xij.
þ huer ætti at seigla ut ap stier / ep at nöcke
vissi þ huar Christi væri / suo at þi mættu
tu lata gripa hann og hondum taka / þo
D ij geinge

Reisan Christi

geinge hann ongu at fidi / og hældi sinu þrami i vpp-
teknun vercki vorrar saluhialpar / og reiser viliugliga
aptr til Jerusalem til at lida þar sinn dauða / huer ed
vera styllde vor þullnadat giord og endi laussn / Enn
reisuna til Jerusalem / og huernen þ hann i þre reisu
medr predikan og iardteickna giordum þer i gegnum
Samaríam og Galilam þ sama vskripar þm heilas
ge Lucas nærsta kostgæpuiliganna / alt i þra nidilage
þins munda Capitulans / til þess þins Tuttugazta.

Hygg nu at huersu hann pryder sina reisu medr
mycklum og inorgum da semdar Jardttriknum / þuís
at suo bar til þa ed hann þot vpp til Jerusalem Luce.
xviij. Og gieck i gegnum mitt Samaríam og Galile-
am / at hann a þorum veg breinsadi þar tíu líkþraa
menn / Item þ hann i þre somu reisu ueik sinum tolp
lærifueinum emsliganna vt ap Matth. x. Og stýrði
þm þra huernen hann ætti at deyja og vpp aptr at ris-
sa / Og a taldi þa Jacobum og Jóhannem þyre þ þr
uor suo metordasamer og virdinga giarner og fens
ner þinum Christnu medr þui / þ em skule odum þis-
ona. Luce. xvij. Item adrienn hann gieck inn i borg
gina Jericho / gap hann blindum manne syn / Sem
vid veigm sat og beidde olmosu Luce. xix. Enn þa ed
hann reisti inn i sialpann stadinn / og gieck i gegnum
Jericho / veitte hann heilsugiop huse og hemfynne
Zachei / og sagdi / I dag er þessu huse heilsugiop at
hondum konum / med þui þ hann er eirum Abrahams
Sont / Enn þa ed hann dro burt ap Jericho / Satu
tueir

tíl Jerusaleim

stærir menn blinder víð veiginn / þá augu a hræði
þann / svo at þ: sáu í þm snart & Matth xv. Slicks þa
heper trúan til vegar komit með þm / huerir ed vt
af Gudz frætti hápa og trúat / þat Jesus Christz væ
ri af þáudnum sendi eitt lioss og hialprædi i þens
nannheim.

Historian laugar dagsins

þyrir Palmsumndag,

Johan: vij.

Ex dogum þyrir Þas-
cha / kom Jesus til Be-
thania / þar ed Laza-
rus var / Sa hinn þræm
lidne huern ed Jesus hapdi vpp
uakit af dauda / enn þ: ul. biug-
gu hñ þar eina kuelldmaltid /
og Martha þionadi / Enn Laza-
rus var einn af þm / Sem til
þordzins sat með hñ / þa tok Ma-

D iij

ria

Historian Langardagm
ria eitt smyrsla pund ap hinu sūr
razta og dyrdligazta Harden/og
smurde þar med þærrnar a Jelu
og þurkadi med sinu hopud hæ
re hans þætr / Enn husit þylltist
vpp ap sætleiks ilm smyrslanna/
Þa sagdi eirn ap hans Lærisucti-
num/ Judas Symonis son / Sa
ed sueik hann þar epter a/ Hvar
þyre eru þessi smyrsl eigi selld þy-
rir þriu hundrút peninga / og ge-
pit þatækum. Enn þetta sagdi
hann ecki ap þui / at hann herte
um þatæka/ helldi ap þui at hann
var þiopp / og hapdi þie þyngiu-
na / og var þ sem gepit var / Þa
sagdi Jesus / Leyp henne slickt/
þuiat

Þýrur Þalma dag

Þuiat þetta heper þun geymt til
mins greptrunar dags / þui ro-
lada hafi þier alla tíma þia yðr/
en mig hafi þier eigi alla tíma.

En þá ed margr þótt af Gyðingum þormerck-
ti at hann var þar stulpr / komu þr þangat ecki einaz
tu Jesus vegna / heldr etrun at þr stægi Lazarum/
þann ed hann hafði af dauða vpp reist. Enn Renne-
manna hópðingiarner hópðir og i radi at lata i helsla
Lazarum / þuiat þýrur hans saker geingu marger af
Gyðingum þangat / og trudu a Jesum.

Hier stapu og hygg nu at / vt af huerri art ed
þesset Rennemanna hópðingiar þr virðiliger þedr
eru. Og vt af þessum hinum somum mattu etrun
lára at þeckia huerrar tegundar at eru vöret hóp þræ-
skar a þessum dogum. Blodgiarner eru þr / Epter
þui sem ritningin kallar þá. Eins þá eru þr sinnað-
der / líka sem at þu siet nu hier / Suo at þr villdu giara
nan / at til líka a einne stundu vndergeinge og niðra
þræfæizt / bæði Euangelion Christi og þr hiner somu /
sem þ flarlíga og hreinlíga Þræfæ og meðkenna-
suo at þr mættu ecki þar þyre missa sin afslauð og
manna þorræð / sinar virðingar og merord / og aðrar
búfsins nauðsyniar.

Historian

Historian
Historian Palmadagsling

Matth: xxi. Marc: xi. Luc
ce xix. Joha: xxi.

Dels annars dags / þa
ed þr komu hart nærri
Jerusalem til Beth-
phage vid þiallit oliu
eti / lendi Jesus vt Two sina Læ-
risueina / og sagdi til þra / Þare
þier burt i þ kaupun sem þyre
ydr liggr / og iapn snart ed þier
komit þar iu / þa munu þier þin-
na eina ausnu bundna og pola
hia henne / a huerri ed aldreige
heper enn neiu madr setid / leysit
hana og leiddit til min / Og ep ein
huer seiger nockut til ydar / þa sei
git /

Þalmadagfins.

git/ Þat Herrann þurpue þra / &
iapi inart mun hann lata þau
laus vid ydr/ og senda hingat.

Lærisucinarner geingu ap
stad/ og þundu eirnin polan bunt
dinn vid dyrnar a gatna motinu/
og giorðu suo sem Jesus hapdi
bi palat þm/ og nockerer ap þm ed
þar stodu saugdu til þra. Huat
giorre þier þ þ. er leylit polann?
Enn þr logdu til þra suo sem Je-
sus hapdi bodit þm / og þr leyp-
du þm þ / og þr hepdu aulnuna
og polan til Jesu / og logdu sin
kledi þar a / og settu hann þar
vpp a.

Enn þetta skiedi allt saman/
E suo

Historian Palina

219
Suo at vpp þyllðist hvar sagt er
þræ spámanninn þan ed seiger /
Seigir dottrinne þion / Ottast ee-
ki þu Dotter zion / Si þu / þinn
Konungur kemr til þin hofuær /
og ridi a einne ausnu / og a ei-
num pola klipp bari sigre ausnu.
Enn hans Lærisueinnar skilde ei-
gi þetta i þræstu / heldi þa ed Je-
sus var auglýstr / hugrudi þr ep-
ter þui / at þetta var ap þm skri-
pat / og þ þr hopdu hm þetta
giort.

Enn margt polk þ komit var
til hatidar daglius heyrði þ Je-
sus kom til Jerusaleim / og toku
þui palm vidarkuistu / og gein-
gu vt

Sumnudagfins.

gu vt h̄m a mote : Suo kom þar
og eirnin margt. Gyndinga polk
med Herranum sialpum ap Be-
thania / þ sem dagin þyrir hapdi
þangat hlaupit / ecki alleinasta
etl at sia Ihesum / heldr eirnin
Lazarum þan ed hann hapdi ap
dauda vppuaket : Enn þat polk
sem hia h̄m var / þann tíð hann
kalladi Lazarum vt gropinne / æ
ap dauda vppuackte / þrĩadi þan
giörning / þar þyrer gieck eirnin
Polkit vt i motte h̄m / ap þui þ
heyrde / hann hapdi suodañ Jaro
teickn giort.

Enn Þharisei þr sagdu sin a
mille : Þier staet nu at vierko-
num

Historian Palma

mum ongu til vegar / sia þ alle
hesinninn per epter honnum.

Enn margt þolk breiddde sin
kladi a veigin. Adrer þa hiuggu
kuiſtu ap trianum og dreipdu
þm nidi a veginn.

Og þa ed hann kom enn nær /
og þor opar ap þiallunni oluueti /
hop þ þolkit vpp ſem þyrir gieck
og epterþyigde / og allr þlockr
hans Lariueina ap þagnadi
End at lopa med harri rauſt / yp-
uer ollum þm krapta verckuun /
ſem þi hopdu ſied / kolludu og
ſaugdu.

Hoſianna ſyne Dauidz / ble-
zadi ſie ſa þar kemr einn Ro-
nungr

Sunnudagslins.

nungr i napne Drottins. Slezat
lie riki þauðr vorz Dauidz þ ed
kemr i napne Drottins / Holian-
na a vpp hædum / þridr lie a him-
ne / og dyrd a hædum vppe.

Eg nockrer vt ap Þhariseis
þred voru med þolkino / sogdu
til hans / Meistare strappa þu
þina Lærisueina / Hann svarade
oc sagdi til þia: Eg seige yðr / eþ
at þessir þegdu þa müðu steinar
ner kalla.

Eg sem hann kom enn nær /
sá hann a Borgina / og griet yp-
uer henne / og sagdi / eþ at þu
vissir þ / þa mundir þu a þessum
tima eirnin hugleida at / huat til

E iij

þins

Historian Palma

þins þridar heyrði / enn nu er þ
dulit þyre þinum augum. Þu at
sa time mun yper þigkoma / þ
þiner ouner munu kring um
þig / og þin þorn med þier eitt
heruirckie setia / og þier um satr
veita / og a allaugua þier þreyu
gia / og þig nidi at velle bryta /
og lata eigi neinn stein ypuer oð-
rum vera / ap þu þ þu heper eigi
þeekt þinn vitumar tima.

Enn þar voru nockrer Gricki-
er medal þra / sem vpp hopdu þa-
rit at til bidia um hatidina / þ
geingu til Philippo sa ed var ap
Bethsaida vr Galilea / badu hann
og sogdu : Herra / vier villdum
giar-

Sunnudagslins.

giarnan þá at sía Jesum / Þhi-
ippus kom og saguð þ Andreass
og þ Þhlippus og Andreass sag-
ðu þ síðan Jesu : Einn Jesús
andsvaradi þeim og sagði : Sá
time er nú kominn þ manzins
sonr skal auglýstr verða.

Sannliga sannliga seige eg
yðr : Nema at svo sía / þat hucir
kornit þalle i Jordinna / og dey-
ie / þá blip þ eitfsaman : einn er
þat deyir / þá þærir þat mickinn
auogrt : Huer hann elskar sit lip /
sa muu missa þ / og huer hann ha-
tar sitt lip i þessari Gerolld / sa
var dueiter þ til eilíps líps. Huer
hann vill þiona mics / sa þylge
mics

Sunnudagsins.

mier epter / og huar eg em / þar
skal og minn þienare vera / og
lyner hann þionar mier / þá mun
minn Þader heidra.

Alin Sala er sorgpull nu at-
sinne / og huat skal eg feigia ? Þa-
der hialpa þu mier vð þessum tí-
ma / enn þar þyre kom eg þó i þen-
nann tíma : Þader birt þu nápn
þitt / þá kom raudd af himne /
suo feigiandi. Eg hepi þat birt /
og eg skal þ enn vppbirta. Þa
sagði Þolkir sem hia stóð og a-
heyrði. Þar vðureidar þrumr :
Adrer segðu : Eingill taladi við
hann. Jesus svaradi / og sagði :
Þessi raudd skiede ecki minna
vegna / heldr yðar vegna.

Sunnudagins.

Hier siet þu / þ Chriſte glediſig eſki i þie dyed
og vegſeind ſem at þolkit auðſyndi hñ / þui hier
værd hann inn leiðdr / ſuo ſem eitt vtualic Lamb ap
hiordinne / þinn daga þyrir Paſcha / þer a hinum tium
da deige þeſſ hñs þyrſta manadar Exodi vii. Enn
hvar þyre verði hann innleiðdr / Einſum þar þyre
at hann yrði opprædr / þar vt ap kenne og eigne / Sa
angrtreigum þann ed hann þo geþr i þauðrins vallið
og vilia / Sa ed hann ok hans riki villði ſuo þyrir kros
ſis motgang vppbirta.

Þu vpuet kenne domſurſkurðan þeſſa heims / Nu
mun og hópðinge þeſſa heims vtrefinn verða / og eg
nær ed eg verð vpp hapið ap iorðu / þa vil eg laða
þa alla til min / Enn þetta ſagði hann at vtviſa með
huerium dauða hann atti at deyia.

Þa ſuaræði þolkit hominum / ætler hópum heyrir i
laugmálinu þ Chriſti hann bliþue at eilifu / og huer
nen ſeiger þu þa / þ manzins ſone bliote vpphapið
at verða / Hier er ſa manzins ſone þa ſagði Jeſus
til þra / Lióſit er eina ſtutta ſtund þia / yður gágit a me
ðan þier hapið lióſit / So at myrkrum hende yðr eigi
Hiet hann geingr i myrkrinum / Sa veit eigi huer
hann þer / træt a lióſit a meðan þier hapið þ / vpp a þ
þier ſieue ſnet lióſins.

Og er Jeſus dro inn i Jeru-
ſalem / vaar aull borgin a rieu
ff skialp-

Historian Palma

Þkialpue / og sagdi: Þuer er þes-
si: Enn þokait lagdi: Þat er Je-
sus spamadinn af Nazareth of
Galilea.

Og Jesus gteck inn i Sudz
Mustierit / og rakut alla seliendz
og kaupendz i Mustierino / og
bordum vestunar manna / og sto-
lum þra sem dupz selldu þratt hn
vm koll / og sagdi til þra: Þar
stendz skripat / Mitt hus skal eitt
þra hus kallast / enn þer hapit
gtort þ at spilluirckia inne. Og
blinder og vanþærir geingu til
hans i Mustierit / og hann læk-
nadi þa.

Hier gefr Christ klarlíga til at skilja / þ þ er-
þiopat og illmenne / og þ ecki heyre þri samfund þeiz
lagra

Sunnudaginn.

lagra / þuiat hins eiginlgs abata lesta þz vnder ypuer
var þi gudligrar þionustu / og þiona þo ecki samfun
dunne / eptet þui sem þz seigia þat þre hinne somu
verðz alleinazta þionat og hagraðt með Gudz ordi /
till hvers at þz voru iapht suo skickader sem Cyfer og
volþalldar / þz ed skynlausar eru / Sliect þid sama þa
giordi eirnin Christz a þui hinu þrista aare ed hann
tók til at predika / suo sem skripat stendr Joh i odruum
Capittel. j.

Enn þa er Kennemanna hop-
dingiar / og Skriptlærdir lau-
þau vndz ed hann giordi / og þ
bornin i Mustierino kolludu og
sogdu Hosianna þm Syne Da-
uidz / verdu þz inog reider / og
sogdu til hans: Heyrir þu eirnin
huat þessir seigia? Jesus sagði
til þra / Ja / hape þier aldreige le-
sit? At vt ap munne vngbatna
briostniplkinga heper þu lopit til
reidt.

ff ij

eg

Historian Palma

Og þa ed hann hapde um-
skygnt alla hlute i Mustierino/
let hann þa þar epter / og gieck
at kuelldi vt til Bethania / æ bleip
þar med þeim tolp Dulinn þyre
Gydingum.

Og þott hñ giorði slik teickn
þyre þm / trudu þr þo ecki a hñ/
suo at vpp þyllt yrdi malsgrein
spamanzins. Elaiā / þa hann sag-
di : Herra huer truer vorre Pre-
dikan : og huerium er armleggr
Drottins opinberadr : Þar þyre
kunnu þr ecki at trua / þuiat Elai-
as seiger enn i ordum stad : Han
hēper þra augu þorblindat / og
ophert þra hioztu / suo at þr segi
ecki

Sunnudagsling.

ecki med augunum / nie skildu
med hiartanu / at þz snuizt / suo
eg grædi þa : Þetta hid sama sag-
di Esaias / þa ed hann leit hans
dyrd og taladt ap honnum. Þo
trudu marger ap Þopdingjunu
a hann : Enn þyrir saker Þha-
riseis þa medkendu þz þ ecki / suo
at þz væri ecki vtrekner ap sam-
kundunne / þuiat þz elskudu meir
metord hia môm / helldr enn veg-
send hia Gudi.

Enn þyrir saker etc. Þui es at vier truum ap
hiarta / þa verdum vier riéttlater / og es vier iatum
med munninum þa verdum vier saluhialpliger / Og
huer hann o einardar sig opp til at vidkenna mig seis
ger Christi / þyre môm / þan sama vil eg og vanurda
at medkenna þyre minum þandi / og hans Einglum /
þo mun hann sa ed allar vorar synder ber / eirnin þen
nann vorn bryffleik villugliga om lida / a medan vier
ap neitum honnum eigi sierliga. f iij

Historian Manudaglsins

hefter Palma dag 17. Matth. xxi.

17. Marc. xi.

Gannars dags þa ed
þi geingu ap Bethania
hungradi Drotten: Og
hann leit eitt pikiu tre
a leingdar / vid veiginn / þer
laup blaud hapdi: þa gieck hann
þangat at / huort hann þyndi þar
nockut vppa / og hann þann þar
eckirt utan allemazta laup blau-
din þuiat þ var enn ecki time til /
at þar skylldi pikiur vera. Og
Jesús suaradi og sagdi til þess /
Þu vagre a þier alldreige neinn
auogrt / og einginn ethe ap þier
nu hiedan ap neinn auogrt at ei-
t þu:

Ein predikan Christi.

lipn: Og hans Lærisueinar heyr-
du þ: Og þ þikiu treid þomadi
vpp i apnlnart.

Þat merckir an spua eillþligann blindeit þa
hina somu / Sem Gnds Euangelium er bodat / og þ
ed þ sama heyrta til þorgefnis an allz auagytar.

Þa komu þi aptr til Jerusa-
lem: Og Jesus gieck inn i Mu-
stierit / tok til vt ad reka þa sem
seldu og keyptu i Mustierino / og
bordum þra er vm skipte giordu
a reidu peningum / og stolum þra
sem dupr selldu hratt hann vm
koll / og eigi lopadi hann þ nockr
bæri neitt i gegnum Mustierit:
Og hann kendi og sagdi til þra.
Stendr þar ecki skripat? At mitt
hus skule kallast eitt Gæna hus
ollu

Historian Manudagsins ollu polki / enn þær hafið giört þat spilluirkia inne.

Þessa somu hlute vðskripar a Marcus uærsta stics
fanliga / Og i hans Historiu þa sium vier klarliga
þat þær eru eirum lika a Manudaginn vðrðipner ap
austierino / So sem a Sunnudaginn / Og huerium
skylldi þ eigi truanligt þickia (eirninn þo at þessi
Historia stýrði þær eigi suo liosliga um) At agirtidinn
Biskupanna hafið iapnsnart vpp apter reist / þa þorð
glarada voru sins kaupskapar / med þui at hatidinn
toð at nalægjast / huer ed var einn rierte time þra
kaupskapar? Þo at mier sie eigi outanligt / þ Augusti-
tinus i samanlesningu Gudspiallanna helldi suo þ
a Marcus hafið slikt skripar suo sem at varti þetta hid
sama stied a Sunnudaginn / og see þui eckirt annad /
vtan þ sem a Mattheus hann vðskripar / Lika sem þ
a Marcus endi skripæ nu þ at nyiu / huat hann hafið
ad þorgleynt i vðskripuingu Sunnudagsins / Enn
slikt kann eg ecki vt ap textanum at þornema / Þuiac
þ sama er klarliga i nog vt ap a Manudeiginum skris-
pat / Eirninn lika a þridiu daginn þa spyria þær hann
at / Vt ap huada mact giort þu þetta / kann vera at
þær hafið ortast at þui mig grunar / þ hann munde enn
apter at nyiu um vellta þra ranglætis varninge.

Og þ kom þær hina Skript- larðu

Historian Manudagling

lærdu og Kennemanua Þordun-
gia/ og þz leitudu epter huetnen
at þz gæti hellzt þyrepairit hon-
nom/ en þr voru þo hrædder við
hann / þuiat allt þolkit dadizt at
hang kenningu / Og at kuelldi
gieck hann vt ap Þorginne.

A dagiñ kendi hann i Austie-
rino / enn ed nattadi gieck hann
vt/ og var vm nottina vpp a þial-
lino oliueti/ og allt þolkit tok sig
snemma vpp til hang i Austie-
rit/ til at hlyda honnum.

Hier vt ap megun vier vel skilia / þ hann haþ
ui eigi alla nottina bliþuit til Bethania/ helldz haþ
ui hann vm nottina vpp a þiallino oliueti/ annat
huort verit at kenna sinum Lærisueinum / suo sem at
þu munt snarluga þaa at heyrta / elligar til þedit þaus
dm / suo sem at vier siaum þ skiedi þa ed Gyðinar
ner gripu hann.

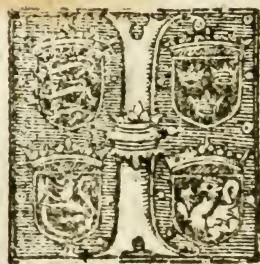
GG

Ein

Ein Predikan Christi sem

skiede a þessum dogum

Johan: xij.

Jesus kalladi vpp og
lagdi/ Huer hann tru-
er a mig/ Sa truer ei-
gi a mig/ hellsa þan
em mig heper sent / Og huer hn
ier mig/ Sa sier þann sem mig
heper sent / Eg em eitt lios i hei-
ninn kominn/ suo at / huer hann
truer a mig/ sa blipur ecki i myz-
ckrunum/ Og huer hann heyrer
min ord/ og truer þan ecki / þann
mun eg eigi dæma/ Þuiat eg em
eigi kominn/ þ eg dæmi heimiñ/
hellsa þ eg þressadi heimiñ: Huer
hann þyrelitz mig / og medtekr
eigi

Ein predikan Christi

eigi min ord / Sa heper þann ed
hann dæmer / Þat ord sem eg ta-
laði þat sama mun dæma hann a
þsta deigi / Þuiat eg hepe eigi
talat vt af sialpum mier / helldz
Þaderinn Sa ed mig sendi /
hann gap mier sialp: bodozd til /
huat eg skal giora og tala / Og eg
veit þat hans bodozd er eilipt lip
Huarpyre huat eg tala / Þ tala eg
suo / sem þ Þaderin heper sagt
mier.

Historian Þridiu dagsins

eptir Palma Sunnudag a'ar xj.

a'atth xxi Luce xx.

Þ ij

Enn

Historian þridiu dagsins

An at morne þa geingu
þr þar hia / og sau þikiu
treid / at þ var þurt vordit
allt at rotum nidz / og Þetr hann
hugdi at þui / og sagdi til hans /
Kabbi Siabu / at þikiu treid hve
riu ed þa þormæltar / er vppuif-
nat / Hiner adzer sogdu / huernenn
er þ suo skiotliga skied : Jesus
suaradi og sagdi til þra / hapit
traust a gudi / Samnliga seige
eg ydr / Ep at þier hapit truna / og
epuit ecki / þa munu þier eigi al-
leinazta giora slikt hid sama vid
þikiut Reid / helldz eirnin huer ed
segdi til þessa þiallzins / tag þig
vpp ok pleyg þier i stoinn / ok epa
di ecki

etper Palma dag

di ecki i sinu hiarta / helldz frydi /
at þ mundu suo skie: huat hann
seiger / þa mundi þ ok skie hann
huat hann seiger / Þar þyre seige
eg ydr / allt huat þier bidiet i ydr
uare bæn / þa truit / at þier munit
audlast þ / þa munu þier ok með
taka þ hid sama / Ok nær ed þier
standit og bid iest þyrir / þa þyrir
gepit / ep at þier hapit eitthuat i
mote nockrum odrum / suo at
ydar Þader a himnum þyre gepe
ydr eirnin yduar brot.

Ok þz komu enn aptr til Je-
rusalem / og þa ed hann var at
kenna polkino i Mustierino / og
Predikadi Gudz Euangelion /

¶ iij geingu

Historian Þridiu dagsins
geingu at honnum Kenneman-
na hopdingiar og Skriptlærdur
med Öldungum yðzins og sog-
du til hans : Eftir þu huada mækt
giorir þu þetta : eða huer heper
gepit þier þa mækt / at þu giorir
líkt : Enn Jhesus svarði & sag-
ði til þra : Eg vil og spyrja yðr
at eiuu orði / eptir þier seigidmi-
er þ / þa mun eg eirnir seigia yðr /
vt af huada mækt eg giorir þetta /
Skirn Johannis huadan var
hun : huort var hun af himne /
eðr af möm : Svarit mier / þa
hugleiddu þr med sialpum sief &
sogdu : Seigium vief at hun var
af himnum / þa mun hann seigia
til

efter Palma dag.

til vor/huar pyre trudu þier hon-
num þa ecki? Enn ep vier seigi-
ū at hun var ap mōm/ þa hliotū
vier at ottast polkit & alt polkit
mū þa gryta of griote: Þuiat þr
hieldu aller/ þ Johānis væri ein
sant Spamaðr. Og þr suorudu
og sogdu til Jesu/ vier vitum ec-
ki: Þa sagði Jesus til þra / suo
seige eg ydr eigi helldr/ vt ap hua
ða mackt eg giore þetta.

Ein Summa eða samantlesningr

vt ap þm þrime Gudysþialla mōm ap þui

sem þleira er stíed a þræðiu ðas

ginn/ huar er vier megin

ein þramar Lesa in

Mattheo / a Mats

eo og Lu

ca.

Þam

Historian Þridiu dagsins

Ann tok þá til at tala med morgum eptir líkingum / þýr hueriá hann gáp klarlíga til at skilja þá vantrunad / ok blindleik þá hardudugs hiarta / ok huernen at þý skýlldu eirnin vtrekner verða / ok þý hiner heidnu ættu í staðin þá mteknar at verða / L ar med eirnin líka þý Tollheimtu menn ok portlipuis kam / skýlldu þýr komast í himmaríke helldz enn þý / Huert ríke (í Christo þm Konunge) ap himne hingat oþan komit er / í hueru at bygger eingen líkamlig helldz Gudz rett-

ep̃ter Palma dag.

riettuise / og mun riетtruundum
gepit verda / Stundum þa kom
hann þui eirnin suo til vegar / Þ
þr med sinne eiginligre ordrædu
stroppudu sialpa sig : Og sem þr
þormercktu nu þ / þa leitudu þr
stær lægis / huernen at þr þeinge
hellzt latid gripa hann : Enn þr
ottuduzi þo þolkitt at þui / Ap þui
at þ hielt hann þyrir einn mercki-
ligann spaman.

Þa geingu Þharisei i burt &
hielldu radstæpnu sin a mille /
huernen at þr þeingu hellzt vic-
lat hann i ordum / og sendu þa
til hans sina Lærisueina med
Herodis pienorum / og lietu þa
H med

Historian Þriduidagsins
med vnderhyggju spyria hann
at/ huort þat væri riect/ at þr ga-
pi Keisaranum skatt: Huerium
hann suaradi suo / Gæpit þ Kei-
sarannu huat Keisarans er / og
Gudi huat Gudz er. Þapnsnart
þa geingu eirnin Saducei till
hans/ og spurdu hann at um vpp-
risu þrammlidinna/ enn þm gap-
hann snaugt andsuar / suo at þr
þognudu vt ap og polkino ægdi
þær somu hans Þenningar.

Þm skiptelærda/ sa er eirnin þreistadi. hans spyr-
riandi epter þui þinu ædztu bodordinu sem var i laug-
malino/ honnum þa vnderuisadi hann þat sama / og
opinberadi þ þyre hannum/ eper þui sem hans spur-
ning var/ einckum huert at væri þid ædztu bodordit.

Þr hæsnaarana sem lietuzt suo þorklofer og stils-
uifer i laugmalino/ þa þinu somu spyr. hann at/ huers
Son þ Christi sie / Vt ap Laugmalino / og þui þinu
ædztu

epter Palma dag.

ædztu badordinu kunnna þu meistarligar spurningar þram at geþa/ Enn ecki spyria þu neit sinn epter Chrís- to/ Eins og þu vorer diupsetter sieruitringar giora/ enn þu sama heper þu blindleike verit / Þu þyre þu sædit Abrahams sem er Chrístu var þu blezunin til saugd/ þyre huert þu skyldu þrialser verda ut af þu luaninne/ i hueria ed allar þioder eru inn þallnar/ enn ecki þyrir verckin Laugmalfins / nie neina mannliga frapta / Þar epter a þusadi hann þu eckiuna (sem tui- mur halþ peningum opprædi/ meir enn alla þina adra þyrir sinnar truar safer.

I mot þu siergædis Gydingum talar hann til allz lydzins / og settr þu sialpum a heyranda miog hardar a tolr/ Suo sem at þu þu adrer glepsandi var- gar/ Og með þessare sinne kostgæþnligre mædu / þar ed hann suo þregt þramþylger með Guðz Euang- elio/ Leiduiettandi suo þar með þu þinu somu sem hans Euangelio trua/ og styrcker þu i gegn ollum lær dome hræsnaranna / og þu ogudligum vppsettninge (an hueria þoreydingar þu Guðz Euangelion kann ecki predikat verda) og aprefar þu suo þar með þann dauda/ Sem hann var hingat kominn til at lida/ suo at hann þyre þann þinn sama / giordi eina þægiliga oppþran þyrir allar vorat synder.

Sidast þu verdu opsofnar menn Neillags Eu- uangelij þetta af þonnum at þeyra / þu þann sagdi / Siact at ydarr þus / skal ydu i eydi latid verda þuiat eg seige ydu / at þier munut eigi þia mig /
H ij þangar

Historian Þridiu daglins

þangat til ed þar kemr ed þier munut seigia / Bles
zadi sie sa at kemr i napur Drottins. Enn a Huita
Sumudeige sogdu Gyðingarnar suo / og líka þar
eþter a þa ed þr. snertu til riettrar truar / Hiner
adrer þr. sia ecki Christum / helldr eru þr. blindader i
vantru.

Og þa gieck hann vt ap a Mustierino / og hans
Lærisueinar geingu til hans / og syndu honnum byg
ging mustierisins / og þr. daduðt mhog at þui. Enn þan
sagdi þm þa þ þyrir : þt þar mundi eigi einn steinn
yþer odrum blipa / sa ed ecki ydi oþan brotinn. Og
þ sama þyre þann skulld / þ Gyðingarnar heþdi nu
eigi a vorum daugum þ neitt ed þr. mætti vppheþia
sig ap / oss þinum Chastnu til nidrunar / Líka sem
at væri enn allar þra sidueniur þullkomligar / og
stædi en nu stadþastar.

Og sem hann sat vpp a þiallino Oliueti / sag
di hann eirnin sinum Lærisueinum þ þyrir / huer
nen þ Gyðingarnar skyldu vt þlæmder / Líka Þora
gin og a Mustierit nide brottd verda / enn þo skyldi
þar adr þyre koma þals spamen þeir ed þolkir mun
du apuega leida / og suo þ / a þeir sem Gudþ E
uangelion medkendu skyldu eirnin opþokter verda
ap Gyðingunum / suo at þeir þorþienudu þess þulla
komligar sina heþdar repþing i. Tefs : ij. þott at
þlikar opþokner þapen Christnum móm eirnin seirna
meir þar eþter a vt ap Heidnu þolki næsta þung
liga

epter Palma dag.

lga a lagdar verit / og enn i dag verda hia off vpp
a lagdar þyrir Guds Euangelions saker. Hann
spadi og eirnin þrammleides þui þyrir / at þa (nær
ed þ vœri vt giort om Gydingana) munde eirnin i
Christina sun koma vonder villu menn / og Predika
suo / Siact hser er Chustr / eda þar er hann / þ er/
at þeir munu suo Predika og kenna / þ samuitzkrnar
munu villar verda / og vita eigi huar Chustr er / eda
huar þeir skulu hann þinna / Svo þ huer einn mun
a setta sier med sierligum hætti salu hialptge at verð
da / vt ap eiginligum verelum og verðskuldan an
Chustz / og þ sama þo vnder Christiligu nafne.

Nu þott at slíkt hapui skied / og hangi nu enn
dagliga ypuer / þa erum vier þo epuablandner i þui
at þlissund / þnir hundur Arum lidnum / huort þ mu
ne vera skied / og huort at þeir hluter mune hapa
vppbyrjazt / sem Chustr sagdi að þyrir ap þm Antha
Christi og þals Spamóm með þra lygiligum Jarda
teickna giordum : Huerta Hopdingia ed Paul Þo
stuli kallat mann syndarinnar / og Son þortopunas
rinnar / huer at er einn Guds motstodu madi / sa ed
stg þorþeþr vpp ypuer alle huar Guds / eda Guds þio
nuzra kallazt / huerier þvæ o stynsamligan Lærdom
vt ap þra skilningsleyse villa stylldu allann heiminn /
(þuiar þe hialpuer skilia ecki huar þeir seigia / og vi
sa eigi huar þeir vpp setia / Seigiandi suo : Siact
hser er Chustr eda þar er hann / I more huerium ed
hann

Ein Underuísan vt ap

hann heper aðr vt byrniat offt meðr sínu signada orði/
og sagt suo / Truit þm ecki : Síætr þt eg sagda yðr
þ þyre þram. Einn þa ed slíkt kuafræði samuitz fun-
nar og villu domr Ancha Chrístzins tekr einn enda/
þer / nær ed skit og hreim sannleikrinn Gudz E-
uangelis verðr auglios / Síe þa seiger hann þyrir/
at vier skulum snarlíga sía teiðnin þess til komans
da domsins/ og hins eþsta dags a Solunne og Tung-
linu etc. Hygg þu at / huort at nu vm stunder síe
eckr þu líktr tíme þyre hondum ; Og slíkt híd sama
geþr hann til at skilia með styrum ordum og epter/
líkingum : Suo sem þ vier Síaum hía a Mattheo/
og odum Gudzspialla móim.

Og þ skiedr suo / þa ed Jesus hapti vt endat
alla þessa ráðu / at hann sagdi til sinna Lærifueina/
Suo sem þan sama þridu Daginn (þuát þann
nærsta þintu dagum þat epter/þa var þ Pascha ap-
tan) þier vitid at epter tivo daga líðna þa verða þ
Paschar etc. Suo sem þ þier seirna meir i Histori-
unne mun epter þylgia.

Ein Underuísan vt ap Pascha

Natidinne/ eda ap Natidinne hins
Sæta braudz.

Natidinn þra hinna ofyrdu braudanna/hun var
halldin sío daga i samt / a hueriū dagum þ
Gyðingarnet mattu ecki erhanie þmázt lata
neite

Pascha Hatidinne

neitt Surdeig i sinum husum / suo sem at skripat standr
 Erodi xii. Leniti : xviii. og Tume : xxviii. Sa
 þyrste dagrinn / var hinn þimrandi dage þessa þyr-
 sta manadar. Hann var suo heilagr / þ meun matu
 ecki neitt þionustu verck giora a þm hinum sama /
 Sa hinn Siounde dagrinn var iaput eirnin lifa
 suo heilagt. Um fuellidit þyrir / þ et þm þiortanda
 deige / athu þr lambit / a hueriu þ eingin lyta var /
 og þ sama var eitt hruclamb / eins ars gemallt / og
 þ steicktu þeir vid elld / huert þr athu sidan med beis-
 skum grasa Jurtum / og athu suo þar med ofyr
 braud. Huer bodord at pull voru med andliga leynda
 doma / vt ap huerium ed S. Pall seiger suo i hinum
 þyrsta Pistle til Corinth : v. Capit. Dreinsit i birt
 þ gamla Surdeigir / svo at þier sieut eitt Nye
 Deig.

Þessir Sio dagarner hins i Sæta braudz vidur
 eirnin kallader Pascha / þ er Paschar / lifa sem
 þ vier kollum þa og eirnin : Eun vpp a Ebressku
 Phase / þ er ganga / Suo sem þ verdr eirnin vrlagt
 Erodi xii. Capit. Ap þui seiger eirnin hinn Heilage
 Johannis i hinum xviii. Capitula suo : At þar þyre
 geingu þr eige in þing husit / at þr saurgudu sig ecki
 helldr þ þr hieldu Pascha / þ er / at þr mættu neyta
 Paschanna / þat sama matu ecki filia vt ap neyta
 ungumne Lambfins / Huert ed þr hopdu eþter Laug-
 malino ethid þegar um fuellidit þyrer / helldr vt ap
 neytingu þia hinna sætu braudanna / þau ed þr hræs
 snarara

NB.

Ein vnderuísan vt ap

snararner villdu hreinet etha / suo at þi syndgudist ees
 fi / Þuist eirnin þi sem þyre hatidina hopdu frunda
 gæst og sauruger vonu / hieldu ongua Pascha / þyrz
 enn þ þi hreinsudu sig met vax þroningum / þaustum
 harsturdi / og ymisligum þonþær ingum etc. Suo
 sem at sagt verði i þre annare bok Paralipo. xxx ca:
 Met sama hærri seigist og eirnin Johannis xi Cap /
 Þat marger geingu vt þu sama bygðar lagi vpp til
 Jerusalem / þyre Paschana / Suo at þi hreinsudu sig.
 Nu mætti einn huer spyrja / Huar þyre þ Gudz
 spíalla mennirner falla þann þiortanda dag þes ma-
 nadar þann þyrsta dag hinna osyrdi braudz daga / med
 þu þo at i Laugmalino verði sa hín þintæde dagrinn
 reiknadi þyrir hinn þyrsta ? Andsuar / Sa hinn þyrste
 hatidur dagr þra sætu braudanna / var sa hinni þun-
 tande dagrinn þess þyrsta manadar / eða Pascha-manas-
 dar / Enn þetta vppyradiðt þo at fuellði hins þyrta
 dagsins / líka sem allar adrar hatider Gydinganna ept-
 ter langmalino / Suo sem þ skripat stendi Leuiti
 xxii. At i þra þinu þyrta fuelldino / alé til þins an-
 nars fuellðins / þulu þier hallda yðra þuordaga /
 Og Gene i Cap. At þa vard ap þinu þyrta fuelldino
 og mornenum eptet einn dagr / Suo inngiect nu þa-
 tidin at fuellði þess þiortanda dagsins / a huerum þi
 athu Pascha Lambic / og toku til at etha þau þinu sæ-
 tu braudin / Alé surdeig var þann dag i burtu latid /
 eadri enn fuellðit kom / Þar þyre falla Gudzspíalla mes-
 sárner þann þiortanda daginn / hinn þyrsta dag þrar
 sætu

Pascha Hatidinna

sætu braudz hatidar/ ap þui / þ at fuellði þess sama
dagsins/ inngieck su hatidin/ og þ surdeigir var nu i
burtu latid/ og þ þr toku þa til at ettha þau hinu sætu
braudin/ Þui so stendur skrifað i annare bok i Moysi
xij Cap. A þiortanda deige þess þrsta manadar at
fuellði/ skulu þier ettha ofyr braud/ alt til þess eins og
tutugaza dagsins þess sama manadar at fuellði komu
nu/ So at siaudaga i samt þinnizt eckirt syrt braud
i ydrum husum etc.

Enn at þetta sie nu suo/ og þ þu haþuer hier on
guann misgrun a / þa vtlegge þetta i Marcus Gudz
spiala madi/ og seiger suo/ þat a þm þrsta deige hins
sæta braudz/ þa ed Pascha lambit oppradizt etc. Og
Lucas hann talar eirnin slækt hid sama / og seiger /
Enn þa ed dage hins sæta braudz tok nu at nalægjazt
a huerium þ Pascha lambit hlaut at opprazt / Hann
seiger a huerium þ hlant/ þ er / at Laugmalt baid
slækt/ Og Johannis hñ talar eirnin lifa suo þar hann
seiger/ En þyre Pascha hatidina etc. þ er at fuellðinu
þyrt Paschana/ huert ed var a þm þiortanda deigis
num/ lifa sem þ adr vt ap þm hinum edum Gudz
spialla momunum sagt er / A þm sama apne heper
hann epter saugn þra annara þa fueldmaltid haldit /
Og epter Euangelio Johannis heper hann eirnin Læ
rueinanna þætr þueigir/ Þuit suo seiger hann / þat
Jesus stod vpp þra fueldmaltidirne/ lagði ap sier flæ
din/ tok sidan eit linflædi og batt vñ sig / og epter þ
hella hñ vatne i eina munulaug/ tok til at þræ þæina
J a Lærit

En Undernifan vt ap

a Lærisueinumum / og þurckadi þa með þui linflæða
 nu sem hann hapdi um sig bundit / Skamt-eitt þyrir
 þessum textans ordum vtleggr of eirnin Johannis
 nærsta agætliga leyndandom þess Phasas / þr er þrar
 vt gongu / Suo sem er þetta / þ hann seiger. Enn þyrir
 Pascha hændina þa ed Jesus þormercki nu þ
 sum time var kominn / at hann vtgeinge af þessum
 heime til þaudrsins etc.

Og þetta lid sama þa skallu vandliga mers
 ckia / Suo at þu skillic þ vel huar Johannis hann
 seiger. Uppaa þ þr saugadu sig ecki / vellid þ þr
 hieldu Pascha / þ er at þr mættu neyta Paschanna /
 Og eirnin þ huar hñ seigr vt af þm þimtanda deigis
 num. At þ væri atþanga dage Pascha / þar ed rier
 vilium seirna meir af seigia. Þuiat Johannis saint
 hinum odium Gudspialla monnumum / vefstipar
 þa somu nott / a huerri þ Chríst var Suikinn / huer
 ed þm þiortanda deiginum þylgde / líka sem þ hiner
 þrier Gudspialla meimrner votta. Þar þyre seiger
 og eirnin Þall Postule suo / Þat Drottinn Jesus a
 þre nott / ed hann var Suikinn / tok hann braudit /
 braut þ / og giorde þacker etc.

Suo sier þu nu / og er augliost / þ Chríst sie a
 Pascha deigenum Krossþeste (huer ed var sa þimtand
 de dage þess þyrsta Manadar) og at þa væri þ
 sannarlíga lambit vtgepit og opprat þyrir allrar
 veralldarinnar synder. A huerium deige ed hann
 hapdi eirnin Pascha lambit ethid með Lærisueinu
 num /

Pascha Hatidinne

num/ epter Laugmalino / og sitt Testamentum inn
sett til sinnar minningar / og allz gioruallaz Euangelij
og þ sama þyre sín lifama og blod vnder ypuet mynd
Braudz og Vins. Alt þetta þa er skied a einum/einu
ekum a þm þimtanda deiginum / huer ed var sa hinn
þyrste Pascha dagrin. Þuiat fuellit og nortin þyrir
heyrdu til þess Hatidar dagsins / suo sem þ adr er
sagt. Og i hime þyrstu Bok a Doyfi þa verdr fuell
dit þyrir og morguninn epter einn dagr falladr / Og
adr enn þ annat fuellit kom / þa var allt saman þe
ta þullkomnat. Þuiat vm þa Niundu stund dags/
gap Drottin vpp aundina / Gud hann villdi og / at
suo þæri / þ suo merckaliger hluter skylldu þullkon
radet verda / a þyrsta Pascha deiges

Þu mætti einn huer spyrja / Duort at Gydingars
ner mattu nockut giora siect / sem var þetta / þ þeir
skylldu lata fressþesta hanna Hatidar deiginum / Þu
iat þeir siakpuet sogdu eiruinn suo / þa ed þeir sameofu
sin rad / Alt eigi a Hatidar deiginum? Eart er þ / at
þr saugdu suo. Ein þo meintu þeir ecki Hatidina /
og ecki var þm hun suo hiart groin / helldr gieck þm
þar mycklu þran ar hrædzla til / þ þr saugdu suo / Þu
iat þr otturduzt alpydu þolkir at þui / sem þar uar a
þm sama tíma eigi all þatt / huert ed þra ogudelignum
asetninge heþdi mart hamla. Þetta hid sama vtuifa
eirninn þra eiginlig ord / Þuiat þeir seigia ecki suo / Alt
eigi a Hatidar deiginum / þt þ hæper ecki / helldr suo /
Ecki a Hatidar deiginum / suo at þar verdr ecki neitt
J ij vpphlaup

Ein Underuisan vt ap

oppklaup med þolfinno / þar heyrir þu / þ ecki hær
dazt þi Laugmalit / huert ed þm þyrebaud þia illann
aserning / helldi ottudazt þi þolkit / Suo lifa ottudazt
þi og eirnin oppklaupit / og þ sama hellzt þyre þann
skuld / at þia o gudlige aserninge yrði ecki þorhins
dradr.

Huernen at þi hapa hlípt vid hatidar daginn
og huersu þm heper hann hiart sax verit / þ sjaum
vier nu vel. þia meining vt ap Hatidar deiginum/
hun vtuisar sig nogliganna / þa ed þi gatu þyrir Ju
das til stilling Herrann Christum hondum tekir/
þui þa ed Judas hann hapti giorð kaup vid þa / og
vissi i þ sama sinne rad til at komast ypuer Herrann
Jesum / og þui beiddizt hann epter her þolki vt ap
þm / til at gripa hann med a þre somu nort / þa ed ecki
ert þolk var hia honnum. Eininginn sagði þa neit ap
hatidar deiginum / Ja huernen sem þ þor um hatidis
na / þa hlaut þia rad þram at ganga huar sem þ kosta
di / Eg helld þ suo / at þi olinet hundar / hepti eigi
þyrmt honnum a þm hinum myckla þuottdeiginum
sem þa var nalægr / ep at þi heptu ecki neim annann
bikuamiligann tima þar till getad þemgit / Suo opr
grunier / og heiptar þuller voru þi vid þann / vissu
liga þa heptu þi oppdickad einhueria apþakan / So
sem þ þi og eirnin giordu / þat vier kynnum Gudi
ongua meire þionustu / nie neitt ædra oppr at giora /
helldi enn þ / at kross þesta einn þuilikann o þragann
þoreyðlu mann Laugmalfins. Enn þo at þar hepti
nu

Pascha Hatidiñe

nu einhver annar misgjöminge þraminn verit / þa
hepdi reþsingin vel mætt vndan dragast eda þyre
geþin verda. Enn su smán / eþ at Gud var lastaðe/
hana skýldu vör eirnin a þuott deiginum eigi la-
ta o strappaða. Svo kunnun vier einn liotann dreing
med þugru skinne at skryða.

¶ Verck nu huat eg seige þier. Judas hann er
þar nalægr / og þr stíckar vt med hñ sína þienara / suo
sem þ hann eþterbeidið / og vilia nu ecki leingr lata
þ vundan dragast / þuiat þr ottuduzt / eþ at þr lies-
tu þ suo leingr bida þ Hatidin vöri vmlidin / þa kyn-
ne þr ecki suo búæmiliga at lata grípa hñ / Enn sem
hann er nu hondum tekinn / og þ þr hapa hann nu nas-
lagann a mille sin / þa eru þr enn at nyiu ottablande-
ner / og hugsiuðer vm þ / eþ at þeir skýldu hallda
hann suo leingr þangenn / sem þ Hatidin vöri vms-
lidin / at þa mætti hann þyre vpphlaup komast
vr þra hondum. Þar þyre gatu þeir vunder Gys-
dendingar eigi leingr bedir / þeir hlutu at plyta
siet / þeir plyttu siet og eirnin / eigi alitande
Gudz Laugmal / og heilagan tíma / sem þa stod
ypuer / Siapu þann breittu þr vunder midingar
vid Gud og hans Son Christum. Enn med þui at
slicke er nu sagt vt aþ vonds ligre rada giord illzku
þullz hiarta / þa skalltu og eirnin þar iapn þramie vi-
ta / at ecki sie þ vt aþ þra vonds ligre rada giord / helle-
dr vt aþ sierligre Gudz þyrehyggju / þa sie þetta stí-
ed og suo tilstíckar / þat Christi skýldi Dauid lida a

I iij

sialbus

Ein vnderuisan vt ap

fiarpa Pascha hatidina / ecki einazta pyre þann skuld
þ samleikrinn kæmi ypuer eit med pyre myndinne /
helldi einn lifa þar pyre / at marget væri þar i hia /
næ ed sa hñ hædzt kenni madrum skylli pyre vtann
Jernsalem þorn þæra gudi allz heriat Drottne sit
blod Gydingunum / og heidinum þiodum till endz
lausnar.

Eigi skal þier þ vndarligt þickia / at þi dirp
duzt slickt at gora a sinum Natidar deige / Enn les
þu þa Historiuna sem Johannis hann skripar / þa
muntu þinna þ þi hapa ecki allemazta a Natidinne /
helldi iapnañ i Austierino fiarpu / huer ed þi hiel du
þo þyrer hid allra heilagazta einset sier einn / þ þi
hapa viliat gryta hann med griote / suo sem þi attan
da og tiunda capitula Johannis skripat stendr.

I Evangelio hins heilaga Natthrei sier þu einn
enn þa þessum deige hapi Judas fastad þm xxx
silþr peningum i Austierit þram pyre þætr þra hñ
na ædztu kenne mannanna / og olldunganna / am dann
þ hiner adrer presta hopdingar og Oldungar lydzins
a flogudu Chrustum / og oppr selldu han Pilato / þuiat
oppriat hatidar dagsins hlutu þulkomnadat at ver
da og einckanliga þo morgun þiornin / huer ed var
eit huersdagligt oppr / Suo at hier væri ecki neit vñ
dan dreigit / helldi þ huorutveggia skidi til lifa / og
med badu tueime ydi gudi þionat / einckum suo sem
var pyre þramþlytning opprins i Austierino / og
pyre liplat herrans Christi / huer at er einn hialpat
allrar veralldar.

þar

Pascha Hatidinne

Har eru og þær nokkrer sem þá meina / at þá hún
þyrste Pascha daginn hafi vpp býrt a þuott deis
ginum / ap þu þá Jóhannis hann seiger / At þá same
þuott daga var mickill / Enn þar svara eg svo til / Li
ka sem þá eirnin Textum sialþr vtusar / þá Jóhannis
falle myckflann / eigi Pascha daginn / helldi þuott daz
ginn / Og hiner adrer Gudspialla mennirner / falla
hñ og ecki anar utan þuott dag / Enn huer sem ein þuot
daz hñ var meire enn allar hatider / Þuot a þm
þyrsta Pascha deiginum / eda hins Sata braudz og
a hinum siounda deige voru aull þionaztu verct þyre
bedin / Enn þo var þar ecki þyrebedit at til reida
þann mat ed þá skylldu etha / Svo sem þá Exodi vi.
cap: skripat stendi / Enn a þuottdeiginum ditz daz þá
eigi at til reida sinn mat / Lika sem þá eirnin skripat
stendi Exodi vii. Svo kann og eirnin at vera / þá
þessi þuottdaginn sem þá kom a þm sætu braudz
dogum / hafi þyre vppsetning Pharisearanna meire
og adre halldinn verit / helldi enn hiner adrer / Þar
þyre þá þm hinum sama saman sagnadizt margt
þolck vt ollu landinu / og kom til Jerusalem / Huar
þyre þá vartanda var godz kaupskapar / og eigi allis
tils quinnings med mycklum þormanna inntectum.

Hier til mattu i gen seigia / At þar sie more /
þá hid þyrta andsuatit / þá Jóhannis opinberliga
seiger / At þá var þá atþanga daz Pascha / Enn þá
atþanga daginn er ein til reiding / Þar vt ap synizt
þá svo / sem at hafi þetta svo mickit at seigia / At
þá var

Ein vnderuifan vt ap

Þ var ein til reiding Paschanna/elligar suo sem þ vís-
er plogum at seigia / at þ var kuelldit þyrir Pascha /
þaruppa gef eg suodann suar / At líka suo sem þ sa-
puott dagrinn ed kom a þm Sætu braudz daugum /
vard falladar laugar dagr eda puot dagr i Pascum /
eckí þyre þ/at hann kom ad enn hiner dagarnar pas-
cha hatidarinnar/helldr þ hann kom a Pascha dogu-
num/So líka eirnin sa at þanga dagrinn sem kom a
þm daugum hins o syrda braudz vard kaladr atþanga
dagr Pascha/eckí þyre þ/hann kom þyrir enn Paschas-
ner/helldr þ hann kom i Pascha dogunum líka suo
sem þ vier seigium enn i dag og kollum þann sietta
dag vífunnar þausto dagin i Paschum / Þuiat puott
dagsins vegna/ vard huer hinn siette dagr / eda suo
sem vier seigium huer þaustn dagr fringium Arít kal-
lade parasceua sem þyðizt atþanga dagr / Þ er ein til
reiding puott dagsins/Þuiat a þm sama deigi hlutu
þ: at til reida þann mat sem a puottdeigium stýl-
di ethinn verda/ Þinar adrar hatidernar þopdu en-
gua atþanga daga/ eckí helldr eirnin Pascha hatidin
þuiat a þm somum/var þ eckí þyre bodit at til reida
matin/ vran suo væri at þa bæri a puottdogum.

Suo vill nu Johannis/og gefr þ til at stíla/at
Gyðingarnar hapue a þm tíma halldit hatid hína
o syrdu brauda/og þ puottdagrinn tæki þa at nalæ-
giast/Sa ed var þegar hins annars dags epter / Þa
er Christi stýldi eckí oppradr verda/ helldr i gropinne
huilazt/Og i þm epter þylgianda tæxtans ordum ut-
legge

Pascha Hatidinna

ligger hann seiger. Einn Gydingar / med þui at þ var.
 Alpanga dagr / suo þ lifamarnir blipue ecki a Kross
 sinum heingjande. a þuottdeiginum (þuiat sa same
 þuottdagrinn var mickill / badu þeir Pilatum etc.
 Hann seiger ecki þ Alpanga deiginum hapui stragy
 epter þylgt Pascha dagrinn / Helliðr sa hinn mickle
 þuottdagrinn / Og Marcus hann verðr þui eirnin
 samaga / og seiger. Þat var sa Alpanga dagr / þ er
 þyrir hinn myekla þuottdagrinn / Hann seiger ecki /
 huer at er þyre Paschana / Lucas hann skripar eirnin
 slikt þið sama.

Enn þu þuernen þ allat þyrir sagðar greinir /
 Foma ypuer eitt / vt ap heilagre ritningu / hueriðr eg
 hepe þyre þann skulld hekkz till teiknat / vpp a þ vier
 mættum Historiuna hægligr skilia / og þ vier vissum
 og sægum þuernen þ gamla Testamentid eda Laugs
 malir samhlöðar þessu / og þuernen þ þyre myndin
 þami ypuer eitt med sannleiknum. Þar med eirnin
 þyre þra safet / sem ein hlut þungann giora i þui /
 þar eingin þyngðer at / og seigia an allra ritninga
 þuat þm siatþum smyzt.

Enn þann idin og kostgæpinu Cesare allra
 gamalla ritnings. Aðeistara / hann skripar suo i þre
 bok sem kallazt de natura rerum xlvj. Capit. Þat
 Drottin vor hapui a þm þimtanda deige þess þyrsta
 a Danaðar a þausto deige hangir a Krossinum / og a
 einum þuottdaganna þ er a Sunnudeiginum vpp
 apter ríkt þra Daudin / Hier vti hlytr einginn Chri
 stum

R

stum

Þínan Christi epter

stinn maðr epua blandinn at vera / suo at hann verði
eigi uantruadr þundinn / bædi Laugmalino (huert ed
bydr þ þascha lambit stýlði oppræst a þm Þíortan
da deigi þess þyrsta á Danadar at kuelldi komnu) og
suo Hellogum Gudz Euangelio / huert ed vitnar þ
Drottinn sie a þui sama kuelldi ap Gydingunum
þangadr / og síðan a þauðsto daginn þar epter a vni
morgunin sie hann Krossþestr og í graup lagdr / og þ
hann hapdi þan þyrsta dag þuortdaganna vpp apte
rist.

Þíningin Drottins vors

Ihesu Christi / epter Þíorum
Gudzþíolla móðm.

ÞAn hatidin þra hinna
sætu braudanna / sem
kalladizt Þaschar / var
þa nalæg. Og Iesus
sagdi til sinna Lærifueina. Þíer
vitid þ epter tuo daga verða þa
schar / og Manzins Son mun opri
seliast.

Piorum Gudzspialla moñum.

feliast/ þ hanni Krofsfestu verdi.

Þa iaman soppnuduzt Presta
hopdingiar / Skriptlærdar / og
Olvungar lydzins i þorðopu
Kennemanna hopdingians/ þess
er Caiphas hiet/ og logdu út rad/
huerni at þeir gæti með kænku
hondlat Jesum / og liplatid hñ.
Þuiat þr ottuduzt þolkit enn þeir
logdu / Eigi þo um Hatidina /
suo at ecki verdi neitt vpp hlaup
med Þolkino.

Þat er/ þa er þr hopdu heyrð / þær munut eigi
sia mig meir þangat til at þær seigir. Blesadr þie þa
sem þær kemr i nafne Drottins.

Caiphas hanni vaar þess hins sama Arfins Bi
skup og Kennemanna hopdingie/ hvar þo epter Laug
malino þa atti Kennemanna Hopdinginn ecki alleis
nasta eitt ár / heldr alla sína lífdaga i þui sama em
bætti at blípua : Enn þær hopdu a hueru áre um
R ii skipte

Pinan Christi epter

skipte a Kennemanna Hopdingianum / lifa suo sem
þu plagazt i sumum stodum a Borgar a Vestorun
num / Enn þ sama giordu þeir þyrir sinnar agirndar
saker i mote Gudz laug male: þar þyre nær ed Joa
hannis i Historiu Pinnumar Christi / getr Kennemanna
na Hopdingians / þa mænar hann alltiapnt þar med
Caipham / þat sama merck nu vel.

Og þa ed Jesus var nu til
Bethania i huse Simonar hins
vanheila / gieck ein kona at hñ
hun hapdi eitt glerstaup pullt
med o blandat þorkostuligt smyr
sla vatn / og hellti þu yper hans
hoput / þar hann sat til Bordzins.
Enn er hans Larisueinar sau þ
þa mislikadi þm slikt / og sog
du / Hvar til skal þessi spilling?
þniat þetta smyrsla vatn / hepdi
matt seliaz / meir enn þriu Hun
Drat

Piorum Gudspialla möm.

drut peninga / og gepit þ sama
suo pata-kum / Og þeir deildu a
hana. Þa ed Jesus þormerkti þ /
lagði hann til þra / Latid hana
med mak / hvar þyre styggit þier
hana : Hun heper eitt got verck
giort a mier / þui pataka hapi
þier alla tima hia ydr / og nar
þier viliet / þa kunne þier þin til
goda at giora en mig hapui þier
eckí alla tima : Hun heper þ gi-
ort huar hun kunne / Þui þ hun
heper uthellt þessu smyrsla varne
a minn likama / þar med er hun
ad þyreþram kómen at smyrja
minn likama til minnar greþru-
nar. Sannliga seige eg ydr /

A iii Hvar

Binan Christi epter
Huar ed þetta Euangelion verðr
Þredikat i ollum heime/ þar mū
cirnin sagt verða til hennar min-
ningar/ þ hun heper nu giort.

Huer einn þassara peninganna heper verit suo
godr/ sem þrir skillingar lybysker eda suo sem einn
eingelste stotare / huar sumer falla gröt a Nattheus
hann helldi suo/ At hun heper þ giort / vpp a þ hun
reidde mig til graparinnar/ Sem villdi hann suo sei-
gia/ Latid þetta suo skie/ Þetta er þ burt þarar minne
ed hun geþr miet/ eg a nu at deya.

Þessiliga þa helld eg þ/ at þessi smurningin sie
eckfi si þinn sama þar ed Johannis ap skripar/ Þuiat
þar i þm stad verða þætner Christi smurder/ enn hier
þopudit/ Vm hina kurradi Judas at eins / Enn vm
þessa Lærisueingarnar/ Þin smurningin hun skier i þu
sum a Natthe/ enn þessi i huse Simonar / Vtan at suo
sie / at þetta sie in Nattheo ein endrteckt og a nyung
þess þins sama/ sem aðr er skied / þo þickir miet suo
sem at þessi historian hapui til þorit miduiku daginn
epter Palma dag/ Enn þin onnr sem Johannes hann
seiger vt ap laugar daginn þar þyrer / Kann vera at
þetta hapui þin sama fona verit / Sem badar smur-
ningarnar hapui þramit/ huer ed þar hapui lyfing og
gledi a hapt/ þ Christe liet sier þetta þid sama vel lifa
þ hann

Píorum Gudspíalla móðm.

Þ hann leypaði hana / og afsakade þyrir Judase / At
hann sé þar þyrir komenn / og hafði enn aptr smurt
hann eirnin a miðinu dagin / eigi nu hans þær suo
sem a laugudags kveiddir / heldir hans hoptur / suo þ
smyrslin hafa runnit ypuer allan hans blezadann lú
fama / Christus hann strappadi Judasar ord / þu hann
var einn leiddi skalkir i sinu hirta og hafði lýsing till
at stela / Hann meinar eigi þatæfa / heldir þyrir þræ
fnis ypuer varp / leitade hann sialps sinna nyttsimz
dar / Enn hiner adier Lærisueinarnir verda þyrir þá
skuld atalder / þ þr logdu einn rangann orskurd oppa
og dæmdu ecki riðr / Þuist þr þordæmdu þetta verck
a Nariu / lífa suo sem at væri þ oleypuilligt / med þu
þo at þr vissu ecki vt ap huerri tru ed þ stiedi.

Enn Andskotinn var þarinn
i Judam sem kalladist Ischari-
oth / huer ed var vt ap tolu þra
tolp / og hann gieck burt og tala-
di vid Kennemanna hoptingia-
na og Hopudz menna / þ hann
villdi suikia hñ / og sagdi / Huat
vilie þier gepa mier / þ eg opre-
lie

Þinnan Christi epter
lie ydr hann : Þa er þz heyrdu þz
vdr þeir glæder vid. Og þeir
budu honnum þriatige silþr pen-
inga : Og hann lopadi þm þui/
og þadan i þra leitadi hann læ-
gis þ hann gæti opr sellt þm hañ
an vpphlaups.

I þinum þyrra Þistle til Timotheo vj. Capit.
seiger S. Paul / At þeir sem ríker vilja verða / þa
þalle þeir i þreistne og snorar / og i margar þauili-
gar og skadsamligar gínder / þær ed munnum de-
ckia i þordiarp og þyredamng / þuac agíndir et rot
altz illz / þuerrar ed samer þær gíngst / og eru ríetter
eru þra villter / og gíora sler stalþum suo margar
þæmfuxlingar.

Enn a þm þyrsta deige hins
fæta beandz / a huerum þ opprast
hlaut Þaschalambit / geingu Læ-
risueinarner til Jesu / og sogdu
til

Piorum Gudspialla möm.

til hans. Huert villtu at vier po-
rū / og at til reida þier þar þu e-
thir Þascha lambit? Og hann
sendi vt Petrum og Iohannein
og sagdi: Gangit inn i Stadin/
staet / nær ed þier komit þar inn/
þa mun meðr mata ydr / la ed ber
eina vatn þautu / þylgit honnum
epter / i þ hus / þar ed hann inn-
geinge / og seigir husherranum /
Meistarinn lætr seigia þier / Nú
tíme er komenn / hia þier vil eg
Þaschana hallda / huar er þ her-
berge / þar ed eg meige Þascha
lambit inne etha med minum
Lærisueinum? Og hann mun sy-
na ydr þagardan Salstorann / bu-
L et þ

Þinan Christi epter
et þ þar til / þr geingu burt / og
þundu suo sem hann hafde sagt
þm / og biuggu til Þaschalamb-
bit.

Hier holdum at þetta mune verit hafa sa fals-
rinn / i huerium þ Lærisueinarnæ geyndu sig epter
Dpprisuna Christi / ap hræðlu sakæ vid Gyðingana /
Johannis xv. Cap. Og þar ed þr hafa medtekit
Nellagann Andæ Acto: i. og ij.

Og at kuelldi kom hann / og
settist til bordzins med þm tolp
Þostulunum / og hann sagdi til
þra. Mig heper ap hiarta nærsta
mieg epterlangat / at etha þtta
Þaschalamb med ydr / ad ænn
eg lid.

I Laugmalenu var bœdit / þ þr skylldu standa
a meðan Þascha lambit væri ethid: Þar þyre er þ suo
stikanda / at Drottin hafui stadit a meðan hann æth
þ med sinum Lærisueinum / og þ hann hafui strage
þar epter a mudi sezt.

þuiat

þiornn Gudspialla möm.

Þuiat eg seige ydr/ þ hiedan
i þra mun eg eigi optar ap þui
neyta / þangat til at þ pullkom-
nat verdr i Gudz riki / Og hann
tok Kaleikinn / þackadi og sag-
di/ Takit hann / og skiptid hñ
ydar a mille / þuiat eg seige ydr/
At eg mun eigi Drecka ap vinu-
darnis auexxi / þangat til þ
Gudz rike kemr/a þm deigi/nær
ed eg mun Drecka þ nytt med ydr
i mins þaudz rike.

Lucas hann heper hier nockra hlute skilmer. Eftir
gar vðskript/huerier ap þm a Mattheo og a Marco eru
eptertarnet / Enn þ hann seiger hier/ At hann tok ka-
leikinn þackadi og sagdi/ Takit hann etc. Þat skaltu
altsaman skilja/ vt ap nøyghu Pascha lambfine þess
hins gamla Testamentis/ epter hueria neyting hñ
heper druckit þ vinit/ Enn vpp þra þui þa heper. Eftir
þessis þra neyt/ Lifa sem þ hann vildi ecki eittun

L ij

Dreka

Þínan Chrísti epter

dreka þá dryrri blandat vínit a frossinum.

Enn hann er og drekt þetta hvaruueggja nyt med sinum i Gudz ríki / þ er i sinne samfundu / eða Chrístinne / því hann heper nu eitt sinn því sialpán sig a frossinum þörnþærdi / þalkomnat þ þascha opþrit / þvíat vier verdum hín nu og han off innlípudr / og erum suo hans limer þve ríetta tru / hueria ed vier medtokum vt ap Gudz Euangelio / Vt ap huerre neyglu og dryckiu (huer at einginn an nar hlutr er / vtan alleinazta truan a Jesum Chrístum) þ Chrístur seiger Johannis vj cap: Og þar verdr eínn i epters þarande textans ordum ap sagt / þar Chrístr seiger / þat þier skulut etha og dreka ypuer mit bord i mánu ríke / Og dríckia þíar somu neyglunnar og drys fíunnar (huer at stíer því ríetta tru) er heilagt Sacramentum hollðz og blodz vors Drottíns Jesu Chrísti / huar ed off þvír ordit Chrísti / verdr inne gefit til at skíla / og þrám bodud vor endilaufn / og hans þulnadar gíord / Og ep at vier truum / þa er han off velatur og gefin.

Og sín þí neyttu / a þre not ed hín vard sukiñ tok drottín Jel⁹ braudit / þackadi / braut þ / gap þat Lærilueimunū / og sagdi / Takit / ethid / þ er minn líkame / Sa
ed þve

Piorum Gudzsptalla monum.

ed pyrir ydz verdr vt geptinn /
Giorit þetta i minna minning /
i. Corinth. xi. Lika suo tok hann
einuinn Kalcikinn / epter kuellid-
makidina / þackadi / gap hann
þm / og sagdi / Þessi kalcikr er þ
nyia Testamentid i minu blode /
þ pyrir ydz / og pyrir marga ver-
dr vthellt til syndanna pyregep-
ningar / Giorit þetta / suo opt sem
þter dreckit þ / i minna minning /
Og þi drucku þar aller vt ap.

sem Chríste hann villdi nu sinn dauða lida /
innsetti hann ecki neinar oppraner / helldi giordi hann
eitt Testamentum / Huert ed vera skylldi Lærisueis
nunum ein æþuinnlig minning / þ er þm Christnum
monnum huerier at eru pyre Chrísts Euangelion / og
hans signadann Anda / suo sem ap einum Aðeistara
lærder og mentader / Huert Testament at einuinn vera
skylldi ein minning þess eincka oppsins Chrísti / þ eitt
sinn er a krossinum opprat / enn þa alleinazta / nær ed

L iij

þi et þa

Binan Christi epter

NB Þi etha og drecka þetta Sacramentid/ og ecki þa nær
ed þi oppra og líplata Christum/ Þuiat hann seiger /
Ethid og dreckit þi mína minning / Þ er / Nær ed
þi er næstid míns líkama/ þa hugleidit og funngiorit
at þessi mín líkame sie i daudann vt gefinn þyrir ydr
rar syndir/ Og nær ed þi er dreckit mitt blóð/ þa hug
leidit og funngiorit/ þ þetta mitt blóð sie a Krossi
num vthelt þyrir ydrar syndir/ Nu er minning at er /
su predickan og funngioring Christz velgioninga /
Sierdailis sem er þ hann gaf sinn Líkama vti dau
dann þyrir oss/ og þ hann heper helt vt sinu blóði þyr
rir oss a Krossinum/ til syndanna þyre gefningar / suo
sem þ innsetningar ordin Herrans Christi hápa inne
at hallda/ Og Paull Postuli hann vtleggr eirnin þa
minningina flarlíga i hog / Nu er hann geingr innd
þulitri tru til heilaga Altaris/ Suo sem þ su minn
gin inne helldi/ sa same heper reyt og ransakat sig
vel/ og hann gengr þar ecki ouerduge til / Þær hinar
harmpungnu samungfmar næsta þessa Drickans
þeiginsamlíga ap ollu hárta i suodann máta sem at
Christe hann heper innsett þ / þuiat þar þyre verda
þær hreyfar og huggadar og truan stadþest og oplu
gre giord/ Nu er ut ap vider þepum i odrum bókum
þletra sagt.

Enn þyrir Þascha Hatidina
sialpua/ Þ er a þm sama aptue/
þa Je-

Piorum Gudspialla móm.

þa Jesus þozmerkti þ sinn time
var kominn / at hann geinge vð
þessum heime til Þaudsins / lika
sem hann hapdi elskat sina / þz i
heimenum voru / suo elskadi hann
þa og allt til enda.

Huat þ hid gamla Þhase / þer sit þin gamla
vtgangan eða Þascharner hapa merkt / i Christo og
i þm þinum Christnu / þ geþr Jóhannis til at skilia /
þar hann seiger / at hann vtgeinge ap þessum heime
til Þaudsins.

Og at kuelld maltidinne gi-
ordi / þo ed Þiopulium hapi þe-
gar innparit i hiartad Þudasar
Simonis sonar Ischarioth / þ
hann suikahann / vísle Jesus þ
Þaderinn hapdi hönum alla hlú-
ti i hendz gepit / og þ hann var
ap

Þinnan Christi epter
ap Gudi vt komenn / og þ hann
þæri til Gudz / stod hann vpp þra
kuellð maltidinne / lagði ap þier
klædin og tok eitt linklæði / og
batt vni lig / epter þ hellti hann
vatne i eina munnlaug / tok til li-
ðan at þuo þætina a L. trisucinu-
num / og þurckadi þa með lín-
duknun þm hann var vni gyrtz.

Þa kom hann til Simonar
Petri: Og Petr hann sagði til
hans / Herra skylldir þu þuo a
mier minna þætr? Jesus svaradi
og sagði til hans / Huat eg gior-
þ þeizt þu ecki / enn seirna meir
þeizt þu þ / Þa sagði Petr till
hans / Aldreigi skaltu minna þætr
þuo

Piorum Gudspialla möm.

puo / Jesus suaradi homnum / Ep
at eg þuæ þier ecki / þa heper þa
ongua hlutdeilld með mter. Si-
mon Petrus seiger til hans / Her
ra ecki einazta þatna / helldr cir-
nin hoput og hendi. Jesus sagdi
til hans / Huer at þueiginn er / sa
þarþ ecki meir / nema at þuo þatr-
na / helldur er hañ allr hreinn. Og
þier erut hreiner / enn eigi aller /
Þuiat hann vissi vel / huer ed sa
var et hann mundi Suikia / þar
þyre sagdi hann / þier erut eigi
aller hreiner.

Wier vitum nærsta vel / þ flester ap oss halda
þ / at þessi þota þuottrinn / hapui skied / þerir infet-
ningina Sacramentisins / Enn þ vier holdum þar
i mot / til þess hins sama neyder oss siulp Kristian
Gudspiallanna. Hellzt þyre safer þra / sem seigia þ
vieg

Pinan Christi epter

vier hliotum hreiner og þuegner at vera / aðr enn þ
 vier medrofum þetta Sacramentid (Sud at Christe
 hann þinne ecki þ neitt / huat hann þurpue at þyreges
 þa eda þollata) enn þer ecki hia off suo mickils acko
 randa / þ vier skyldum þar þyre i sundslita / þa þis
 storiu sem Johannis hann skripar i þrettanda Capis
 talu. Huer at þo er suo samanteingd / at þar verdr
 eckirt innsett amille / vt ap þm odrum Gudyspialla
 monnum / vtan þ alleinazta / huat hia þm hinum
 vt ap Suikaranum Judas skripat stendr / þ hann vær
 ri sa huer ed Christum mundi suikia. Og þr hiner
 sem þar hapa innsett a millum / innsetningia Sacra
 mentisins / þr somu hapa hlotid þar epter a at seigia /
 þ sem Gudyspialla madrinn greiner ecki. Ja þr hapa
 þ hlotid at seigia huat þm gagn stadligt er: Og i
 skaummu male at skera. Johannis hann skripar i þra
 þota þvottinum eina samþasta Historiu / hueria ed
 vier megum ecki i þra annare sundr at slita / þuiat
 hann þrastilz Judam / og vskupar honnum ap þre
 Samfundu. Item / ep at þyrir þota þvottinn vari
 innsett Sacramentum hollðs og blodz Jesu Christi /
 sem þomþardizt a Krossinum / þa villdi vt ap þre so
 mu Historiu epterþylgia / þ Judas hapui ecki samt
 hinum odrum medrefit hollð og blod Herrans Chri
 sti / huat er sumer hapa skripat og sagt. Enn Histo
 rian Lucas Gudyspialla helldr þar þuer i mor.

Þesse þota þvottinn er einn leyndr domr / og
 eitt Epterdami. Enn leyndr domr þar vt ap þ Chri
 ste seis

Piorum Gudspialla möm.

str. seiger. Nuat eg giorð þveistu nú ecki / Enn seirna
meir hjer epter a muntu þ vita. Eþ at eg þvæ þier
eck / þa heper þu ongua hlut deilld með muer / Eitt
eptherdenn i þui suo sem þ hjer epter þylger. þa ed
hann þra þætr þueigir etc.

þa ed hann hapde nu þra þætr
þueigir / tok hann sin klædi / set-
tizt niðr aptr / og sagdi þa enn at
nyiu til þra. Gite þier huat eg
hepe giorð yðr : þier kallit mig
Meistara og Herra / þ seigir þier
og riett / þuiat eg er hann og / Nu
þyrst eg yðar Herra og Meistare
þepui þueigir yðra þætr / þa sku-
lu þier og eirnin innbyrðis þuo
huers annars þætr / Til epterðæ-
mis gap eg yðr þetta / þ þier gio-
rit / lika suo sem þ eg hepe giorð

MA ij

yðr

... Þinnan Christi epter

ydr. Sannliga sannliga seige eg
ydr þ þienarinn er eigi meire li-
num Herra / nie sendibodinn æ-
ðri þm hann vtsendi.

Þyrst þier vitid slikt / þa eru
þier Sæler ep þier gtorit þ / Eski
seigi eg ap ydr ollum / eg veit/
hueria þ eg hepe vtualet / helldr
Þritningin vpppyldizt / At sa ed
braudit etr med muer / hann tredr
mig vnder þatr. Psalm xli. Nu
seige eg ydr þ / adr enn þ skier/
suo at þa / nær þer skied / at þier
truit þ eg ein hann. Sannliga
sannliga þa seige eg ydr / huer
þann medtekr / huern ed eg mun
senda / sa medtekr mig / enn huer
hann

Piorum Gudspialla möm
hann medtekr mig / sa medtekr
hann sem mig heper sent.

Þeg em hann einum sa huern ed ritningin heper
er funn gíort þ koma skýldi.

Hann meinar Judam ap huerium hann suo
leinge seiger/ allr þar til ed sa Sultare hlaut i burt at
ganga/ ap þm hann hapdi eirnin adz suo sagt. Þier
erut eigi aller hreiner / Aded huerium ord om hann
meinte eirnin Judam.

Þa ed Jesus hapdi þetta sagt/
hrygdizt hann i andanum/votta-
di og sagdi/ Sannliga sannliga
seige eg ydz / Þ einn ap ydz mun
þorrada mig/ Siaet at hond þes
ed mig Suikr/er med miera boz-
di / Og Lærisueinarnir vrdi
miog hryggvir vid þetta/og huez
leit til annars/Og þa kúdde vid
ap huerium hann munde seigia :

A iii

Og

Dinan Christi epter
Og þr toku til at spyriazt at sin a
mille/ hner at sa vare medal þra
sem þr munde giora / og sogdu
til hans / huer epter annann / Her
ra er eg þr nokkut ? og hin annar
er eg þr ? Hann svaradi og sag
di / Einn af þm tolþ / huer ed dre
pr i patid með mier / sa mun þor
rada mig.

Christe hryggurzt og sturlazt með sialpum stier i
andannum (sem þu þat daudinn tækt at nalægiast) i
gegn þm Andskotannum sem Judas var af halldinn /
líka suo sem þa ed hann bystzt við og sturladizt með
sialpum stier i andannum i gegn daudannum / þa ed hann
stýlidi þppueckia Lazarum af dauda / Þetta er eitt ep
terdanni vors bresklettka og þ sa ogrlige daude mun
de svelgia oss alla / ep at Christe hepdiecki gepuit sig
við daudannu þvitr oss etc.

Huer ed drepr i patid etc. þ er / Sa vt af minni
þate ehtz / Suo gepz Drottinn eckirt annat teickn / vt
tan þ sem Epamadrinn heper adi þyre þram kunn
giort / Psalm. ylj. epter þu sem adi er sagt.

adain

Piorum Gudspjalla möm.

Manzins Son mun atsonnu
para/suo sem þ alycktad og skri-
pat er ap honnum / enn vei þm
manne pyrir huern ed manzins
Son mun suikinn verda / Betra
væri honnum / at sa sami madz
hepdi alldzeige þæddi verit. Þa
suaradi Judas sa ed sueik hannes
og sagdi / Er eg þ nokkut Rabbis
Hann sagdi til hans / þu seiger
þat.

Enn þar var einn medal Læ-
risueinanna / sa ed sat til bord-
zins i þadme Jesu / huern ed Je-
sus hapdi miog kærann / þm sa-
ma bente Simon Petrus þ hann
skyllde epter spyria / huer sa væ-
ri

Þinnan Christi epter
ri / þar hann af sagde / Þuiat sa
hinn same la a bröste Jesu / og
sagdi til hans : Herra huer er sa :
Jesús suaradi / sa er þ / huerium
eg vokua bitann og gep hann /
Og hann vokuadi bitan / og gap
hann Juda se Simonis syne Ji-
charioth / Og epter þann bita þor
Andskotinn i hann.

þ var Jóhannes suo sem þui stier i málage hans
Gudspialla.

Þa sagdi Jesús til hans /
huat þu gior / þa gior þ snarli-
ga / Enn inginn af þm sem til
Bordzins satu vísse / huar til han
taladi þ / Sumer meintu / með
þui at Judas hafði peninga þun
gana /

Piorum Gudspialla möm.

gana / þ Jesus urunde seigia til
hans / kaup þu huat of giorist
þaurp til Hatidarinnar / elligar
þat hann skylldi gepa nockut þa-
tækum. Þa ed hn hapdi nu þann
bitann til sinn tekit / gieck hann
iapn snart vt / Og þ var þa nott.

Þat er eitt hreyfti ord þess hins sama / sem o
skelþdi / og reidu þum er i daudann at ganga / Suo er
ad sagd / Alt a Danzins Sonr mune þara / þ er / ecki
þar til þuingad helldi sialþra þa og viluigr.

Enn þa ed Judas var i burt
geinginn / hopst þar vpp þræta
þra a mille / huer at medal þra
skylldi pyrir hinn mesta halldinn
verda : Enn hann sagdi til þra /
Hiner veralldligu Konungar-
ner þr Drottna / og hina volldu-

þ

gu

Pinan Christi epter
ga kollu vier naduga Herra / En
pier ecki suo / helldi sa hinn meste
ydar a mille / skal vera suo sem
hinn yngste / og hinn ædste suo
sem sa ed pionar : Þui huor er
meire s sa er til Bordzins sitr s
eda hinn sem pionar s Er þ eigi
suo / at hann sem til Bordzins
sitr s Enn eg em a medal ydar /
suo sem sa ed pionar / enn pier
erut þr / huerier hia mier vorut
iminum preistingum / og eg vil

Hier stiller og nidsætr Christe þra hollðliga
sundrþyckiu / og kemuer med sinu eiginligu epter dæ
me / þi Christiligum Kirckiu soþnudum skulu vera
pionuzen embætti / og eingin yþuuralldz Drottman /
Og þessu hinu sama til eins epter dæmis / Setr hann
sig stalþuann til synis / At slíku skylldu þr gloggliga
hyggia / og þessi ordin Christi vel i minne leggja / sem
onguer pienarar / helldr yþuer herrar einer vilia vera
i Kiru

Piorum Gudspialla mönnum.

i Kirkiu söfnudum herrans Christi / þr hiner somu
lika sem þ þr eru ecki neiner Orðsins þienarar / suo
eru þr og eirnín onguer færléifsin þienarar / þer / þr
giora ecki neit gott / og eru til allra godra vercka o
stíckanliger Tito j. Þuiat þr víta eckirt vt ap ritnín
gunne at seigia / hapa og eirnín ecki neina rietta tru /
hvar vt ap þ færléiftrín vppsprette / þa hínó somu
fallar Chríste heidingia og ongua Christna menn /
Enu hainn seiger hiet ecki vt ap verallðligre ypuer
vallðz stíorn Rom. viij.

til eincka yðz Kíke / Líka suo sem
at minn Þader heper miet þ til
einckat / suo at þier skulut etha
og drecka ypuer mitt bozd i minu
Kíki / og sitia a stolum / dæman
di tolp kynkuifler Íraels.

Þetta vtúifar þ Judas sie þar ecki / þ vtúifar
eirnín þ hiner adrer Þostulaner sie aller samann salu
hjápliger vorduer / og þ eingúnn þra sie þra þallín lí
ka sem Judas.

í etha og drecka / Er þyrir Gudz ord
í Christo með reittri tru implantad: at verða / Suo sem
þ ad: er sagt / Dæma er einn andligann dóm / eda orð
17 ij skurd

Þinan Christi epter

skurd at hapa ypuer þm tolp. Fynkuislum. Iraelis /
þ er ypuer Gydingum og heidnum möm / þred þyrer
rietta tru umfetter eru i stadin þra tolp Fynkuislanna /
þuat einn andligr madz. hann dæmer. alla hlute i.
Corinth ij. Suo lika er og eirnin sagt til hinna Chri-
sti / Þuat þier bindit a Jordu / þ skal a hinnum bura
dit vera etc. A iordu (seiger hann) Suo at þu þenco
ker ecki / lika sem at. sie þat. domstolar a himne / þuar
ed menniskulu a sitia til at dæma / þat hið sama skier
þier a Jordu / og þyre andliga menn i Ríke Christi
i. Corinth vij.

Þramar seiger Jesus / Nu er
Manzins sonr auglýstr / og Gud
er auglýstr i honnum : Þyrst Gud
er auglýstr i honnum / þa mun
Gud eirnin auglýsa hann i siak-
pum sier / og snarlíga mun hann
auglýsa hann.

Þærir Syner / eg em nu litla
stund hia ydr / þier munut leita
min / og suo sem eg sagda til Gy-
ðin

Píorum Gudspíalla mómi.

Þinganna / huert eg þer þangat
kunne þier eigi at koma / Suo lei
ge eg ydr nu : Eit nyt bodord gep
eg ydr / þ þier elskit huer ydar
annann / líka suo sem þ eg hepe
elskat ydr / vpp a þ at huer ydar /
elskadi annan innbyrdis : Þar ap
kann huer madr at þeckia / þ þier
erut minner lærifneinar / ep at þier
þapit kærleikann ydar a mille.

Híner o mildu og vantruodu foma alldreige
þangat / þar Chrístr er þylgia og eirnin honnum ecki
epter / Enn Lærifneinarner þott þ þylge honnum ec
ki i þ sama sinne / þa þylgia þ honnum þo seirna meir
Suo sem hie epter a mun sagt verða / þangat þ eg
þer / fantu meir ecki i þetta sinn at þylgia / enn seirna
meir hie epter a muntu meir þylgia.

Nytt Þu íat þ verði nýium mómi þ er riets
truodum gepit / Kærleikfrinn er eit audfenne Chrístinn
na manna / hvar vt ap ed þ verða þeckter.

17 új

Bodord

Binan Christi epter

(Bodord) Hællage Euangelion er ein eiginlig
predikan vt af Guds nad/huer ed an verckana reitt
lættir/Har epter a vnsar þ og kemur einn / huar er
þu lifir riet þer duger menn skulu giora/cinckum sem
er færlestinn at hapa/suo sem þ S Paull einn gior
rer i sinum sendi brepum/til at biinsa sina tru med/
þar þyre er þ eitt nyr bodord og nyium móm gefit/
þi ed an verckanna rietlater ern.

Simon Petrus seiger til
hang/Herra/huert þer þu? Je-
sus suaradi honum: Þangat sem
eg þer / kantu mier ecki i þetta
sinn at þylgia / enn Seirna mier
hier epter a muntu mier þylgia.
Petr seiger til hang/Herra/huar
þyre kann eg þier ecki i þetta sinn
at þylgia? eg vil setia mitt Lip
vt þyrir þig: Jesus suaradi hin
huat mundir þu setia þitt Lip vt
þyrir mig? Simon Simon sia-
þu/

þiornum Gudzspialla möm.

þu/ Andskotinn heper beidzt þ
var / Þ han mætti sællda yðr sem
hueite / enn eg hepe bedit þyrir
þier / Þ þin trua þrotnadi eigi/
Og nær ed þu snyzt nu eitt sinn
aptr/ þa styrck þu bræðr þina/ En
han sagdi til hans: Herra/ eg em
reidu þum med þier i þiotr og
Daudann at ganga.

þu sagder vel riett Petre/ nær ed þu heper einn
sialp raadann vilia/ Og þot þu heðir þm sialprædis
vilia/ þa væri þier þo þ þordilldar laust / at vera suo
oprdadugr/ og þot at þu værit eirnin suo saklaus sem
þ Adam var i Paradis/ þar at auk fier þu ecki eirnin
huerfu herþuðliga og o Chriðiliga ed þu ert villtur i
þui/ þ þu Chriðio i mote stendr/ og vilt ecki at þ skule
þramkuemast/ þuat er Chriðr kunngiorir þo at þram
kuemast skule / Þier þa þopum vier og eirnin þess
þins sama eitt epterdæmie/ þ vier skulum ecki ofðir þ
ua of/ vt af vorum sialps þonnætti/ suo sem at villdu
vier þar þyre þorsuger og þramþleyprer vera / og stot
dugliga standa truar umar eda Gudz Euangelions
vegna

Þinan Christi epter

vegna/ vpp a þ þ vier verdum ecki til skammnar/ og þros
sum suo herþulliga.

Enn hann sagde/ Sannliga
sannliga seige eg þier Petre/ at i
dag gelr haninn ecki / aðr enn þ
þu heper þýsuar apneitad/ þ þu
þecker mig.

Christe hann funngiorer þ Petro aðr þýreþram
þ hann munde apneitra hannum/ Og þ sama (at þu
mier virdist) giorir Christe tuesuar sinnum/ I þýrstu
suo sem Johannes og Lucas seiger/ aðr enn þr geingu
burt ap þm stad sem kuelld maltidin var halldin / I
annat sinne suo sem Mattheus og Marcus seiger /
þa ed þr voru vt geinguer lifa sem at þu munt hier
epter a þa at heyrta.

Og hann sagdi til þra: Suo
opt sem þ eg hepe vtsent ydr an
þungs/ eda tausku / edr skokla-
da hapui þier nockrn tima neinn
þrest hapt : þr sogdu / Alldri nei-
nulin-

Piorum Gudspialla möm

nusinne: Þa sagði hann til þra /
Enn nu huer að þung heper la ta-
ke hann / suo lika og eirnin tau-
skuna / Enn huer hann heper þ
eigi / sa selie sinn kyrtil / og kau-
pe Suerd: Þuiat eg seige yðr / At
þ hlytr enn nu a mier þullkom-
nat at verða / huat skripa er: Þat
hann er medal spilluicckanna
reiknad: Þui huat að mier skri-
pa er / þ heper nu enda: Enn þ
sogdu / Lauard: Siabu / hier eru
tuo Suerd / Hann sagði þa til
þra: Þa er nog.

Hier gepr hann til at skilia þ hann alle aunn þyre
þm sem Euangelion Predika.

Sa take hann) einum suo þ hann selie hann/
lika suo eirnin take hann tauşkuna og silie hana. Og
huer hann heper ecki þetta til / sa take sinn kyrtil og se-
lie

Minan Christi epter

lle hann/ og þyre þa somu verd aurka kauppe hann siet
 eitt Suerd/ Huerneinn skylldu hollðliger Lærisueinart
 þetta skilia? Huar þyre þ. Petre hier epter a / heþzt
 handa/ og þripr Suerd til at veriazt med / Huar er
 Christer vill hier þo ecki med vopnum vatinn vera/
 helldr micklu þramat epter Ríningunne medal spilla
 uirckjanna reicknadz verda / þ er / at hann vill samne
 leitfins vegna lida/ Hann seiger/ þat er nog/ þ heper
 suo mickit at seigia/ All hingat til hopum vier maitt
 slazt med suerdinu/ enn nu eigu vier at lida samneleit
 fins vegna/ All huat vort er þ skulum vier þorlata /og
 alt þ þorleggia huat vier erum/ Suo at vier kaupum
 off Suerdu ordzins beggia Testamentanna / i gegnu
 allre þlærd og vmsat Andskotans/ sa ed Lærisueinana
 Christi med meire afepð þreistar / enn Gydingana /
 þuiat med vopnum at slazt/ er eit litils hattar epne /
 og þær eigi mycklu orckat i mote hinum Christinu /
 þar vt aples þu þistil þals postula til Ephesios vs.
 cap: þetta suerdit kaup þu hiner somu/ lika sem þu
 er sagt/ huerier ed sialþua sig þorlata og apneita / þa
 ed trua riet / og audlazt heilagann Anda/ Gull
 og siþr audlazt þ ecki helldr an silþurs og
 Gullz/ og þyrevtan allann bitaling
 þorra vercka verdr þ vort /
 Suo sem þ Esaiæ

lv. cap: sku

þat stendr.

17u ep

903

Piorum Gudspialla nðm.

Þu epter þylger þu huggu nár-
samlig predikan Christi til Lærisneinanna / huer ed
skiedum fuellðmaltidina / Maria ed Johannis heper
alleinazta vðstípat / suo at vðr staum vð ap þre
hinne somu / huernen hann hafui ecki til
þorgeþins huílt sig a bróste

Þerrans Jesu

Hin Þiortande Capítule

Dhann sagde til sinna
Lærisneina / ydart hiar
ta skelpist ecki / true
þier að Gud / þa frúit
og eirnina mig. I minis þaudis
huse eru margar verur / enn ep ei-
gi suo væri / þa segda eg / þat eg
þæra / at til bua yðr stæde / og þyrft
eg þer hedan at til bua yðr stædi /
þa vil eg þo aptr koma / og taka

⓪

ij

yðr

Pinan Christi epter
ydr til min / suo at pier sieut þar
sem eg er : Og huert eg þer / þ vi-
te pier / og veiginn vite pier eir-
nin.

Þessar somu verunnar eru þegar i þra eilipu þy-
rebunar / og þess er eigi þaurþ / at hann til reide þær /
og þo þari hann at til reida þær þinu somu / þ er /
hann verðr em herra ypuer ollum hlutum / suo at
hann til reide off til þulifra vistarueranna / Þuiat
suo leinge sem þ vier erum ecki reidubunar / þa eru
þær somu verunnar off enn ecki tilbunar / þo at þær
sie i sialpu sier þyre bunar.

Thomas seiger til hans / Her-
ra vier vitum ecki / huert þu þer /
og huernen kunnun vier þa vei-
ginn at vita : Jesus seiger til
hans. Eg em sauegrinn / sannlei-
krinn / og lipuit : Einginn kemr
til þaudrings / neina alleinazta
þyre mig. Þær ed pier þeckit mig
þa

Piorum Gudspialla möm.

þa þecki þier eirni minn þaudi/
Og nu hiedan i þra þa þecki þier
hann/ og þier hapit sied hann.

Philippus seiger til hans/
Herra/ syn þu ofs þaudrinn / þa
nægir of. Jesus seiger til hans/
Suo leinge em eg hia yðr/ og þu
þeckir mig ecki: Philippe/ Hver
hann sier mig / sa sier þaudrinn.
Huernen seiger þu þa / syn ofs
þaudrinn: Truer þu ecki þ eg
ein medr þaudrinn / og þauðer-
rinn medr mier: Þau ord sem eg
tala til yðar/ þau tala eg eicke ap-
sialpum mier: Þauðerinn sa ed e
mier byggir/ hann giorir þau hi-
nu somu verck: Truit mier/ þ

¶ iij

eg

minn Dinn Christi epter
eg sie med þaudrinn / og þade-
rinn með mæ / eþ eigi annars /
þa truit mæ þo þyrir verckan-
na Saker.

Saßliga saßliga seige eg ydr:
Huer hann truer a mig / samun
giore þau verck / sem eg giora og
hanu mun giora þessum meire /
þuist eg þer til þaudrins. Og
huers þier bidiet i minnu napne
þ vil eg giora / suo at þaderinn
þyrckad verði i synenum. Huat
sem þier bidiet i minnu napne / þ
vil eg giora.

Eþ þier elskit mig / þa hall-
dit min Gædord / og eg mun bi-
dia þaudrinn / at han gepui ydr
cin

Piorum Gudspialla möm.

ein annað huggara þann er blip
ue hia ydr eilípliga / þann sann-
leiklins Anda / huern ed heimrinn
þær eigi medtekit / þuiat hn sier
hann ecki / og þeckir hann eigi /
enn þier þeckit hann / þuiat hann
blipr hia ydr / og mun vera med
ydr / Eg vil eigi lata ydr þaudr
lausn / eg kem til ydar

(Huggare) Paracletus kallazt einn tulfr eda
rienadar maðr / elligar sa sem einum hia stod veiter
þyre domaranum / og sa ed þm sakada / huggan giorir
hn styrk og hialp syne / Lika suo þa giorir ernin sa
hinn Deilage Ande off i samuigtunne þyrir Gudz
dome i mot Syndinne og Diöulsins aflagan.

Innann skamzt tíma þa mun
heimrinn eigi sia mig meir / enn
þier skulut sia mig / þuiat eg lip
ue /

Þinan Christi epter
ue/og þier skulut ðg lipua/A þm
sama deige mannu þier þeckia / þ
eg ein med þaudnum / og þier
med mier/og eg med yðr.

Huer hann heper min bod-
ord/og helldr þau/hann er sa sem
mig elskar/enn huer hann elskar
mig/Sa verdr ap minum þaudr
elskadr / og eg mun elska hann /
og eg mun opinbera mig hon-
num. Judas ecki hinn Ischari-
oth seiger til hans / Herra huat
heper þ / at giora / at þu villt o-
pinbera þig of / og ecki heime-
num? Jesus suaradi og sagdi til
hans : Huer hann elskar mig/sa
mun vardueita min ord/ og min
Bader

Handwritten note in a later script, possibly Latin or Old Norse, located below the main text.

Piorum Gudspialla mōm.

Pader mun elska hann / og vier
munum koma til hans / og eina
vistarueru hia honnum giora :

Enn huer hann elskar eigi mig /
sa var dueiter ecki min ord. Og
þorðit huert þier heyrir / er eigi
mitt / heldr þauðsins þess er
mig sende.

Slick hepe eg til ydar talat /
a medan þ eg var hia ydr. Enn
sa huggarinn / hinn heilage An-
de / þan er minn Pader mun sen-
da ydr i minni napne / sa hin same
mun kenna ydr alla hlute / og
minna ydr a allt þ / huat eg hep-
ui sagt ydr.

Þridinn læt eg ydr / minn þrid

þ

gep

Þinan Christi epter
geþ eg ydr/ Ecki suo sem þ heim-
rinn geper/ þa geþ eg ydr/ ydart
hiarta skelpuizt ecki nie hrædizt/
þier hapit heyrð / þ eg hepe sagt
ydr : Eg per burt/ og kem apte til
ydar. Ep þier elskudut mig / þa
mundu þier verða glader vid þ
eg sagða / eg per til Þaudelsins/
þuiat Þaderinn er mier meire/
Og nu hepe eg sagt ydr þ / þyr-
enn þ skier / suo at þa nær þ er
skied/ at þier truet.

Þiedan i þra mun eg eigi ta-
la margt vid ydr/ þuiat Þopdin-
giñ þessa heims kemr/ og a mier
heper hann eckert : Enn suo þ
heimrinn þeckie/ þ eg elska Þau-
drinn/

Piorum Gudzspialla móm.

drinn / og þeggiore / suo sem þ
paderiñ heper mier bodit: Ston
dum vpp / og gongum burt hie-
dan.

Hinn Þimtande Capi-
tule Johannis.

Sem Sannr vinuidr /
og min Pader er Hin-
gardz vordriñ / Huern
þann vinkuist a mier /
sem eigi þærir auogrt / mun hañ
apkuista / og huern þann sem a-
uogrt þærir / mun hann hreinsa /
Suo at hann þæri meira auogrt.
Þier erut nu hreiner / þyrir þesg
ordzins saker / sem eg hepue talat

Þ u til

Þínan Christi eptir
til yðar. Blipuit i mier / og eg
ímed yðr. Líka suo sem þ vinku-
strinn kann aunguam auogxt at
þæra ap sialpum líer / vtan hann
sle a vinuidar trienu suo líka þí-
er eirnin ecki helldr / neima þíer
blipuit a mier.

Eg em vinduidartreid / enn
þíer erut vinuidar kuisterner /
Huer hann blípr i mier / og egi
honnom / Sa þætt mickm a-
uogxt / þíat an min þære þíer ein-
skis orkat : Huer hann blípr ec-
ki i mier / sa verdr vstkastadr / lí-
ka sem annar vinduidar kuistr /
og hñ þornar vpp / og þí saman-
lesa þa / og kasta þm a elld / og
brenna

Piorum Gudspialla mönnum.

bienna þá vpp: Ep at þier blip:
uit i mter/ og min ord blipa i ydr
þa munu þier bidia þess þier vi-
liet/ og þ mun ydr veitast/ I þui
verdr minn Pader heidradr/ þ
þier þerit mickinn auogrt/ og
verdit miner Lærisueinar.

Suo sem at elskar mig minn
Pader/ lika suo elska eg og ydr/
blipuit i minne ast seme/ Ep at
þier var dueitid min bodozd/ þa
blipue þier i minne astseme/ lika
suo sem þ eg var dueite mins þau-
durs bodozd/ og blipue i hás ast-
semd/ Þetta tala eg til ydar/ vpp
a þ minn þaugnudz blipue i ydr
og þ ydar þaugnudz þallkomli-

Þ iij

gr ver-

Þinan Christi epter
gr verðe/ þat er mitt bodorð / at
þier elskit huer annann innbyr-
ðis / lika suo sem eg elska yðr /
Einginn hept meire alt semd en
sa/ huer hann leggur sit lip vt þyre
sina vine/ Þier eruð minar vinar/
þyrst þier giorit þat/ huat eg byð
yðr: Hiedan þra seige eg ecki / at
þier siout þienarar/ þuiat þionn
veit ecki ap / huad hans Herra
giorer / Enn yðr sagða eg vine:
Þuiat alt huat eg heyrða ap mi-
num þauðr/ þ kunnigiorða eg yðr.

Þier hapit ecki vtualit mig /
helldr heptue eg vtualit yðr / og
skickat yðr suo : at þier burt gein-
gut og þærdat auogrt / og yðar
auo-

þiornm Sudzspialla mōm.

auogxtr hann blipue : Suo at
huers þier bidiet þaudrinn i mi-
nu napne / þ hann gepui ydr þ.

Þat byd eg ydr / at þier elskit
huer ydar annan : Enn at heim-
rinn hatar ydr / þa vitid / þ hann
heper hatad mig þyr en ydr : Hæ-
re þier ap þessum heimne / þa el-
skadi heimrinn þ / huat hans væ-
ri : Enn med þui þier erut ecki
ap heimenum / helldr hepue eg
vtualit ydr ap heimenum / þar þy-
re hatar ydr heimrinn : Minniz-
a min orð / þ eg sagda ydr / at þie-
narinn er ecki þremre sinum þer-
ra / Þyrst þr hapa oplockt mig /
þa munn þr eirnin opsakia ydr.

Hapa

Þínan Chrísti epter
Hapa þú varðueitt min orð / þa
minu þú eirnin varðueita yðar.

Enn allt þetta munu þú gíora
yðr / þvír mins naps saker / þu-
iat þú þeckia eigi þann / sem mig
heper sent : Ept at eg væri ecki ko-
min / og hepti sagt þm þ / þa hept-
du þú ongua synd : Enn nu hapa
þú þ eckirt / hvar þú mega vern-
da sína synd með : Hver hañ ha-
tar mig / sa hatar eirnin minn
Þaudi : Heptu eg eiki gíort þau
verck a medal þra / sem einginn
annar heper gíort / þa heptu þú
ongua synd. Enn nu hapa þú þ
sied / og hata þo bædi mig / og
miñ Þaudi : Helldu þ / at su malf-
grem

Piorum Gudzsþialla mōm.

grem i þra Laugmali skripue
vpppylldizt : At pyrir eckirt hop-
du þz mig at hatre / Enn nær ed
sa huggarinn kemr / þa ñ eg mun
senda ydr / ap þaudnum / sa sann-
leiksins ande / sem ap þaudnum
þrammgeingr hann mun bera
vitne ap mier og þier munut eir-
nin bera mier vitne / þt þier vorut
i þra vpphapue hia mier.

(Dngua synd) Hvat hann meinar þyre synd /
auglyst vt ap þui hvat hier epter þylger / sem er þet /
ta / Enn nu hapa þz eckirt hvar þz mega sina synd med
vernda / þat híd sama er sierdeilis syndin a mote Heis
logum anda / Suo þ vier ecki vt ap o vit menstu (líka
sem þ hier i Capitulanum stendr) helldr vt ap illgir-
ne og motþroa opþælium og laustum meðfendann
Samlikiu / suodann menn þa eru hia sialpum sier
þordæmder Tito iij. Cap: Og þyre þre somu synd ei
gu vier ecki at bidia j. Johan. v. Les þu hier epter
þann þinn xvij. Capitulan / þuiat suo seiger Christ
Q hie

Þinan Christi epter

hier/At þi opsaði sannleikinn viss vitande / J þyrstu /
þuiat eg hepe sagt þm þ / Jannann mata þa hepe eg
eirnin giort suodann verck a medal þra/pau sem ein-
ginn annar heper giort / etc. Þannin seiger hann hier
vt ap þessari synd/suo sem at hun er nær ed hun verðr
i samungfunne med kænd/Lika sem þ Johannis hann
seiger eirnin i nidilage hins niunda capitula / Ep ar
þier værut biñder/þa hepu þier ongua synd.

Þinn Sextande Capi- tule Johannis.

Þn þetta hepe eg til
yðar talat / suo at
þier þorhindrudut
yðr ecki / Þuiat þi
munu bannþara yðr
Og sa time mun koma / þ huer
yðr liplætr/ hann meinar sig gio-
ra þægt verck Gudz. Og þetta
giora þi yðr/ at þui/ at þi þeckia
huor

Piorum Gudspialla möm.

huorcki Þaudrinn nie mig : Enn
þetta hepe eg þui til yðar talat/
suo at þa nær ed su stund kemr/þ
þier minnist þa vppa/ at eg hepe
lagt yðr þetta : Enn slikt hepe eg
ecki i þra vpphapui lagt yðr/ þu
at eg var hia yðr.

Enn nu þer eg til hans sem
mig heper sent/ og einginn yðar
syr mig ad/ huert þer þu : Hell
ðr ap þui eg taladi þetta til yðar/
þa vpppyldist yðart hiarta ap
hrygdt : Enn eg seige yðr sann
leikinn : At þ batar yðar/ at eg þa
re hiedan : Þui ep at eg þer ecki
hiedan / þa kemr eigi sa hugga
rinn til yðar : Enn ep eg þer hie

Q ii

Dan

Þínan Chrísti epter
 dan þá mun eg senda hann til y-
 dar: Og nær ed hann kemr / þá
 mun hann strappa heimin: þyre
 syndina: og þyre riettuifina: og
 þyre dominn: Þyrir syndina / þ
 þrúa ecki amig: Enn þyre riett-
 uifina þ eg þer til þaudilins / og
 þadan i þra siæ þier mig ecki op-
 tar: Enn þyre domenn / þ þessa
 heims Hopdinge er dæmdr.

(Þyre syndina) Heimrinn / uaturan / skynsemin etc.
 Veit ecki þ vandrúan er synd / og ein saunn trúa riets
 elatid / og þ Gudz domr sie straingr / helldr vilia þi
 med verckunum þromer verða / og syndina þordr þua
 þar þyre strappar þm Deilage Joh. slikt in Euange
 lio suo at þ sie alt saman synd / hvar eingin riets trúa er
 þliote þyrir Gudz Dom þordæmt at verða.

Eg hepe margt at seigia ydr
 enn þier þæt nu ecki þort þ at
 sinne

Piorum Gudspialla mōm
sinne/Enn nær ed kemr sa sann-
leikling ande/ hann mun leida
ydr i allann sannleik/ Þuiat eigi
mun hann tala ap stalpum tier/
helledr huat hann heyrir/ Þ mun
hann tala/ og huat tilkomanda
er/ Þ mun hann kunnigiora ydr:
Sa hinn same mun auglysa mig
þuiat vt ap minu mun hann þ
taka/ og kunnigiora ydr/ Alt huat
þaderinn heper/ þ er mit/ þar þy-
re sagda eg/ at vt ap minu mun-
de hann þ taka/ og kunnigiora
ydr.

Innann skamzt tima/ þa mu-
nu þier ecki sia mig: og enn apr
innann skamzt tima: þa munu

Q. iij. þier

Þinnan Christi epter
þier sia mig: þuiat eg þer til þau
ðisins: Þa sogdu sumer ap þans
Lærisueinum sin a mille: Huat
er þ at hann seiger: Innan skāzt
tima þa munu þier ecki sia mig:
og enn aptr innann skamzt tima
þa munu þier sia mig: þuiat eg
þer til Þaudisins: Þa sogdu þ
Huat er þ: at hann seiger: in
nann skamzt tima: vier vitum
eckit huad hann seiger: Þa þor
merckti Jesus / at þ villdu spy
ria hann at / og sagdi til þra: Þar
spyrte þier epter yðar a mille / þ
eg sagða inan skamtz tima / þa
munu þier eigia sita mig / og þa
enn aptr inan skamtz munu þier
sia

Piorum Gudspjalla möm.

líta mig. Sannliga sannliga sei-
ge eg yðr / þíer munut grata og
lyrgia / enn heimrinn man þag-
na / þíer munut og hrygguer ve-
ra / enn yðarhrygd skal snuast í
þauginut.

Konan nær hun skal þæda /
þa heper hun hrygd / þuiat hen-
nar stund er kómen. Enn þa ed
hun heper barnit þædt / minnizt
hun eigi leingr þels harmkuælis
þyrir þagnadar saker / þui madr
er í heimininn þæddr. Þíer hapuit
nu hrygd / enn eg vil líta yðr aptr /
og yðart hjárta skal þagna / og
yðuarn þauginut skal einginn ap
yðr taka / og a þín sama deige
munu

Þínan Chrísti epter
minu þier ecki spyrta mig ne-
ina/ Sannliga sannliga seige eg
ydr/huers sem þier bidiet þau-
ðrinn i minu napne/þ mun hann
gepa ydr/Hingat til hapue þier
einskis bedit i minu napne / Bi-
diet / þa munu þier medtaka /
suo at ydar þaugnuðr sie þallko-
min.

Þetta hepe eg þyre orðzkui-
du til ydar talat/ enn sa time ke-
mr/þ eg mun eigi meir þyre orðz
kuidu tala til ydar / helldr mun
eg opinberliga kunnngiora ydr ap-
minum þaudr / A þm sama dei-
ge munu þier bidia i minu nap-
ne/ Og eg seige ydr ecki/þ eg mu-
ne bidia

Piorum Gudspjalla möm,
ne bidia þauðinn þyrir yðr / þu
iat þaderinn sialpr hann elskar
yðr / ap þui þier elskit mig / og
truet þeg sie ap Gudi vt geingin /
Eg em ap þauðinum vt geingin /
og kominn i þennann heim : Eg
þyre lat og aptr þnann heim / og
þer til þauðsins.

Hans Lærifueinar seigia til
hans : Siapu / nu talar þu liosli-
ga og mæli ongua orðskuidu /
Nu vitu vier / at þu veizt alla hlu-
te / og þarpt eigi þ neinn spyrre
þig / þar þyre truun vier / þ þu
siert ap Gudi vt geinginn : Jesus
suaradi þm : Nu at sinne true
þier / siaet / su stund kemr / og er
nu

Þinn Christí eptir
nu þegar kómen / þ þíer munut
fundit uistradir verða / Hver til
sins / og latid mig einannsamán /
Einn eg er þó eigi einnsamall /
þuiat þaderinn er hia mier.

(Hinn) Þat er / at eigi þurpu var at spyrja
þig / þuiat þu mæter spurningum með andsuare /
líka sem fá ed þíartad og alla leynda hlute sier.

Þetta heþui eg við yðr talat /
Suo at þíer heþdut þrid i mier /
þui i heimenum hape þíer hor-
mung / einn verit hughrauster /
þuiat eg heþui heimnum yþue-
runnit.

Hinn Seytiande Capit.

rule Johannis.

Þetta taladi Jesus / og hóp
vpp sín Augu til Himins /
og

Piorum Gudspialla möm.

og sagde/ Pader / su stund er ko-
men / þ þu auglyser Son þinn/
vpp a þ / at þinn Sonr auglyse
þig/ lika suo sem at þu heper hñ
mækt gepuit ypuer allt hollu /
suo at hann gepui eilípt líp ollum
þm / sem þu heper hannum gepit
Enn þ er eilípt líp at þ medken-
ne þig einann og sannann Gud/
og þann ed þu heper sent Jesum
Christum: Eg hepe auglýst þig
a Jorðu og þullkomnat þ verck/
huert ed þu þeckzt mæ / at eg
skýllda giora: Og nu auglýstu
mig þader/ þia sialpum þier/ med
Þre dyrd sem eg hapda þia þier
aðrenn heimrinn var: Eg hepe
K ij opin-

Þinan Christi eptir

opinberat þitt nafn þyre þm
móm / sem þu heper gepit mier
ap Heimenum : Þr voru þiner /
og þu heper þa mier gepit / og þr
hapa þin ord var dueitt : Nu vi-
ta þr / at allt huat þu heper mier
gepit / sit ap þier / þuiat þau ord
sem þu heper mier gepit þa hepe
eg þm gepit / æ þr hapa þau med-
tekit / og sannarliga vidkent / þ
eg sit ap þier vtgeinginn / æ trua
þui / þ þu heper mig sent.

Eg bid þyre þm / ecki bid eg
þyre Heimenum helldr þyre þm /
sem þu heper mier gepit þuiat þr
eru þiner / og allt huat mitt er /
þer þitt / æ huat þitt er / þer mitt /
og

Þorunn Gudspíalla móðir.

og eg em i þm auglýstr / & eg em
eigi meir i Heimenum : Enn þz
eru i Heimenum / og eg kem til
þm. Heilagr Pader / geym þa i
þinu napne / lem þu heper mier
gepit / suo at þz sie eitt lika sem
vid : Amedan eg var hia þm i
heimenum / geynda eg þa i þinu
napne : Hueria ed þu heper mier
gepit / þa hepe eg biuarat / og ein-
ginn ap þm er glatadr / nema sa
eltn glotunar Sonrinn / suo at
ritningin vpppylldist.

(Ecki þyre heimenum) Þat er eg bid ecki / þ þu
later þier afundan og vöngðsliga þ reyne verallðar
rinnar og vanhæðra manna / þacknæma vera / lika
suo sem þ Moses / Num: xvi þann þad / þ Gud stýl-
di ecki medtaka oppr hins illa Korahs / Og Psalm lix
Non miserearis omnibus operantibus iniquitatem /
Wert ongu þm nadugt sem ap mot þroan illa giora /

R. iij.

Amen.

Binan Christi epter

Binans þa eigið vör þyre heimenum at biðla / þ hā
leidnettizt og snūzt til betrunar.

cc Enn nu kem eg til þin / og
þetta tala eg i heimenum / suo
at þr hapue minn þauginut þull-
komligann i stalþum sier : Eg he-
pe gepit þm þitt ord / og heimr in
hann hatar þa / þuiat þr eru ecki
ap heimenum / lika suo sem þ eg
er ecki ap heimenum : Eg bið eg-
ei / þ þu taker þa ap heimenum /
helldr þ þu geymer þa þyrir illu.
Þr eru ecki ap heimenum / lika so-
sem þ eg ein ecki ap heimenum :
Helga þu þa i þinum Sannleik :
Þitt ord er sannleikrinn / Lika
suo sem þu heper sent mig i hei-
menn /

Þíotruin Gudspjalla móm.

menn / suo sendi eg þa eirnin e
heimenn: Eg helga ualpan mig
þyre þa / suo at þr sie eirnin helga
Der i sannleiknum.

Enn eg bid ecki alleinazta þy-
re þm / helldi eirnin lika þyre þm
sem trua munu a mig þyrir þra
ord / Suo at þr sie aller eit / lika
suo sem at þu þader i mier / og
eg i þier / at þr sieu og eitt i ockr /
suo at heimrinn true þ þu haper
sent mig / Og þa dyrd sem þu
heper mier gepit / þa gap eg þm /
suo at þr væri eitt / lika sem at
vid erum eitt / eg med þm / og þu
med mier: Suo at þr sie þulkom-
ner i eit / og þ heimrinn þeckir þ
þu

Þinnan Christi epter
þu haper mig sent / og þat þu el-
skader þa / lika sem þu elskader
mig : Þader eg vil þ huar eg er
þa sie þz eirnin hia mier : Sem
þu heper mier gepit : suo at þz
siae mina dyrd / þa ed þu heper
mier gepit / þuiat þu heper elskat
mig aðz enn þ heimrinn var ska-
padz : Kiettuisse þader / heimrinn
þeckir þig ecki / enn eg þeckir þig /
og þesser medkenia þ at þu haper
sent mig / og eg hepe kunngio-
ra þm þitt napn / og eg vil kunngio-
ra þm þ / suo at su astfemd / med
þre þu elskar mig / sie i þm / og
eg i þm.

Au

Piorum Gudspialla monum.

Nu epterpylger Histo-

rian þramledis.

Spa ed þz hopdu lop-
saungiñ lesit/ gieck Je-
sus vt sem hann var
vane ypuer vm lakinn Kidron/
till þialzins oliueti.

Si lofsongtrinn er ein þackar giord eptir ma-
tinn i. Timothy iiij.

Enn hans Lærisueinar pylgdu
honnum eptir: Þa sagde hann til
þra. A þessiari nott munu þier al-
ler hneyckzlan lida a mier: Þu at
skripat er/ þat hirditinn mun eg
fla/ og sauder hiarðarinnar mu-
nu i sundtuisstrast: Enn nær ed
eg ris vpp aþtr/ þa mun eg gan-

S ga þy-

Þinnan Chrísti epter
da þyre ydri i Galileam: Þetr sua
radi og sagdi til hans: Þo at al-
skam þyllist við þig/ þa skal eg
þo alldreige skam þyllast þier/
Jesús sagdi til hans. Samuliga
seige eg þier/at i daglág a þessa-
re nott/ að en haninn gelr tui-
suar / muntu neita mier þrisuar.
Hann taladi þa enn þramar/ Ja
þo at eg ætti at deyja með þier/
villdi eg ecki apneita þier: Slickt
hið sama sogdu eirnin aller Læ-
risueinarner.

(Haninn gelr tui-suar) Suo sem Marcús seig-
ger/Suo at þu skilier þ Petr hapi herranum apnei-
tad þyre enn þ hanin gol/ Suo sem þ hiner aðrer þir-
Gud spialla mennirner skrifa/enn su þin þridia ap-
neitingin sie ecki þullkomnu. þyre enn þ haninn hapi
di galir tui-suar/suo sem þ Marcús seiger/Lika sem
þu munt i epter þylgiande Textans ordum þa at sia.
þa

Piorum Gudspialla mōm

Þa kom Jesus med þa / i þ
gerdis tun sem hiet Gethsemane
þar var einn grasgadi / þar gieck
Jesus inn / og hans Lærisueinar:
Enn Judas sa ed sueik hann /
vísse og þennan stad / þuiat Je-
sus sápnadizt opt þangat med si-
na Lærisueina: Þa sagði Jesus
til þra / setied yðr hier / amedan
eg þer hurt / og biðzt þyrir.

I grasgardinum þa vpp hefr þ verck vorrar
endlausnar og saluhialpar / þuiat i grasgardinum vrs
du mæ þortapader.

Og hann tok til sin Petrum
og Jacobum / og Johannem þa
tuo Sonn zebedei / og tok til at
hyggguast / at skialpua / og harm
þrunginn at verða: Og sagði til

S ij þra.

Þínan Chrísti eptir
Þa. Min Sala er hrygg / allt í
Dauðann / blípuitt hjer og vakett
med mjer : Þídiæt / suo at þjer
þallit ecki í þreiftne.

Þz sem aðz hópu þíed dyrdína vppbirtíngarínar
Herrans Chrísti vpp a þíallíno / Þz hínér somu þía hjer
eírnín þíerlíga hans þreýffleíka.

Og hann veik þíer burt þra
þm / nær einu steín snare / og
kraupa hnie / þíell þram a þína
afíonu til Þardar / og bað / eþ at
mogulígt værí þíu stund hía lí-
de / og sagði. Abba mín þáder /
allt er þjer mogulígt / tak burt
þannann kaleík ap mjer / þo eígi
huat eg vil / helldz huat þu villt.
Og hann kom til sinna Læríþuei
na / og þann þa soþande / og sag-
ði til

Piorum Gudspialla möm.

Di til Petrs: Simon / seyr þu?
Þormatter þu ecki eina stund at
vaka med mier? Haket og bi-
diet / suo at þier pallit ecki i þrei-
stne: Andinn er reedibunn enn
holldit er bryskt.

Í annat sinn gieck hann enn
burt aptr / badzt þyrir / og sagdi:
Min þader / ep þer ecki mögu-
ligt / at þessi Kaleikr gange ap-
mier / utan eg drecki hann þa ver-
di þ þin vilie: Og hann kom
aptr / og þan þa enn lopandi / þu-
iat þra augu voru þrungen ap-
suepne / og þr vissu ecki hueru
þr suorudu honnum / Og hann
liet þa kyrra / og gieck enn i burt

§ iij

aptr /

Þinan Christi epter
aptr / og bad i þridia sinn þau
saumo ord / og sagði / Þader / ep
þu villt suo / þa tak þennann Ka-
leik ap mier / þo ecki minn / helldr
verdi þinn vilie.

Þat Chríste hann hryggulzt hier og er harm
þranginn / vtuisar oss flarlíga / huat þú síe at þreita
stríð við dauðan / Einnginn hann treysti vppa sialps
sins frapt / Líka sem at Petr hann giordi / Wier sjaum
hier þú Chríste hann leitar hælís til þaudsins / og bíd
hann / huat með hann gefr oss eitt epterðami til / huat
wier skulum gíora / eínkum þú wier skulum eirnin i þreita
stingunum gíora slíkt híd sama / Þat þyre seiger hann
eirnin til Lærifueinanna / Vakæt og bídiæt / suo at þier
þallit ecki i þreistne / Enn þar þyre bídr hann til þau-
dersins / þuiæt hann síer / at hann er vt ap mannílgre
natturu hellzt til deyr / Enn i andanum gefr hann
alla hlute vtri þaudsins vilía / og seiger / Verdi þinn
vilie / Sem villdi hann seigia / Hæd þinn vilie hín
stíer / og eg gef og bíþala mig i þinn vilía / þa verd
eg oplugt i nog / og þorma suo með þinum frapti þar
i gegnum at komast / og dauðann yþuer at vinna /
huat er eg vt ap mínun mannílgum frapti þorma ec-
ki / Aftsamílg þader / þu munt eigi þa yþuer gefa /
Sem þu heper vtsemt til þes at þú skulu líða / ep at þú
treysta

Piorum Gudspjalla möm.

treysta ecki vpp a sialpa sig / enn treysta þier / Þad
Christ hann hryggvíst og angrazt hier þann / Þvíst
þa stíer þ off til endlausnar / Síðan þar nærst til ep-
terdæmis / hvar vt af vier eigum at læra / hvar off sie
þa til glóranda / nær ed daudinn stríðer a off / og stíer
deilis þa nær ed vier þyre Euangelions sakar verdum
þreistader.

Enn homnum birtist ein Ein-
gell af himne : sa ed styrckti hn.
Og þar kom / þ hann þreitti við
Daudann og tok akapliga at bi-
dia : Enn hans sueite varð suo
sem blodz dropar / þ piellu a
Jorðinna.

Hier þa stíer þu / þ Christ heper suo sem brest a
Gudz hia veru lífa sem i þinum attanda Psalminum
skrípát stendi / Enn þ hann sueitist þm sueita / Suo
sem blod dropar væri / þ sama er þam yþuer nattrelige
edle / Límerner Christi þr sueitast enn nu etrnin dags
dagliga / og eru votar af blode / A medan þ einginn
Christinn er an þreistingar og opsofnar.

Og hann stod vpp þra bæninn-
ne

Arne Arne As

Binan Christi epter
ne/og kom til sinna Lærisueina/
og þann þa soppandi vt ap a hyg-
giu/ & sagdi til þra : Þa vilie þier
nu soppa/ og hui last : Huat lope
þier : Þat er nog / siaet / su stund
er komen / og manzins sonr mun
opiseliazt i syndugra hendr : ston-
dum vpp : og gongum hiedan :
Siaet/ sa ed mig suikr / hann er
i nand / bidiet / luo at þier þallit
eck i preistne.

Og iapn snart/ sem hañ var
enn at tala vm þtta Siabu : Ju-
das einn ap tolp/ þa ed hann hap-
di nu til sin tekit plock manna/ &
eirnir þionnztu meñ Biskupan-
na/ Phariseis/ Oildunganna/ og
Skript

Piorum Gudspjalla móm.

Skriptlærdja gieck hann vndan
mannplocknum / og kom þan-
gat med lyktum / logbröndum /
med suerdum og staungum.

Þessir eru þ / Scm med suikarinum Judase op-
sælia Gudspjalla / þat þ / þæckilidit / þ þa-
eþne skylldi þyrir Euangelion þordamt verda.

Enn suikarinn hafði ge-
pit þm þ til merckis / og sagt :
Huern eg kyssi þa er þ / gupit þan
sama / og i burt leidit hann diarp-
liga : Scm Jesus vísle nu allt
huat ypuer hann atti at koma /
gieck hann vt og sagði til þra :
At huerium spyrte þier ? Þi suo-
rudu honnum : At Jesu ap Na-
zareth : Jesus sagði til þra eg
em hann.

E

Sia 28. 107

us 18. 107. 28. 107

28

28

Þinan Christi epter

Si þu / at opsoeknar menn. Heilags Euangelij
kunna ecki Guds ord at lida / einckum sem eru þessi or-
din eg em hann / Sem þo hinum Christu kann ecki
neitt huggunar samligra sagt verda / Matth xiiij cap
em þetta hapuit gott traust / Eg em hann / ottezt ecki.

Enn Judas sa ed sueik hann
stod eirnir hia þm : Enn sem Je-
sus sagdi nu til þra : Eg em hann
horpuðu þa bak aptr / og duttu
til Jardar : Hann spurdi þa enn
einu sinne : At huerium spyrie
þier : Enn þa sogdu / at Jesu ap
Nazareth. Jesus svaradi / Eg
sagda yðr / þ eg sie hann / leite þi-
er at mier / þa leypuit þessum / i
burtu at ganga / svo at vpppyll-
dist þ ord / huat hann hapdi sagt :
At ongum glatadi eg ap þm / sem
þu gapzt mier Johan. xvii.

Dg

þiornum Gudspialla möm.

Og Judas hann veik sér at
Jesu til at kyssa hann / og tapu
snart gieck hann at honnum / og
sagði : Sæll vertu Katbi / eg
kyrste hann. Enn Jesus sagði til
hans : Hinc minn / hvar til kemt
þu hingat ? O þu Judas / sukr
þu manzins Son med kossi ? Þa
geingu þr þangat at / og logdu
hendr aa Jesum / og gripu hann.

Þr somu sukria manzins son med kossi / sem vnder
Heilagleikfins ypueruarpí edr Gudspionustu / leita
fins auinnings.

Enn þa ed þr sem hia hon-
num voru / sau huat verda vill-
de / logdu þr til hans : Herra sku-
lu vier ecki fla þar i bland med
suerde : Þa hapði Simon Pe-
trus

T ij

trus

Þinnan Christi epter
trus eitt Suerd/ og dro þ vt / og
flo til Prestahopdingians þienar-
ra/ og hio ap honnum/ hans hid
hægra eyra : og sa þienare hiet
Malchos.

Quorum dogum/ hafa vnder menn vorra vþuer
Bischupa/ vt ap Gudþ þyre hugvan / mist eirnin lifa
þ hid hægra eyrat/ Suo þr/ heyræ eckirt annat / vtan
hiegomligar mannana vpp settningar bødord og keni-
gar/ þat vinstra eyrat er at eins opit a þm / med þui
hin hægra heyræ þr eckirt/ og eru dæuper/ þat Euang-
gelion Christi verdr þm ecki opin bart / Ja þr þor-
sma þ eirnin/ Og vtan at suo sie/ þ Chustre hann geþ-
ui þm igen/ hid hægra eyrat huert ed þr hafa mist /
og þyrir bistupana þalsligann lærdom er till byrgt og
opne suo aptr þræ eyru / þa er þ vt giort med þm/
þuiat þr kynna eckirt annat / vtan at opsakia Euang-
gelion Jesu Christi/ Raunin vorra lipdaga hun er ein
vottr þess þins sama.

Enn Jesus suaradi og sagdi
Leypit þm at giora allt hid pre-
kazta : og sagdi til Petrs/ Strick-
tu þi

Piorum Gudspialla möm.

tu þínu Suerdi i flidzer: Þuist
huer ed Suerdit tekr / la mun þy-
ter Suerdi þarast: Eða meinar
þu þeg kunne ecki at bidia miñ
Þauoz þ hañ skickadi mier meir
enn to þ Legion Engla: Skal
eg ecki orecka þann Haleik / hu-
ern ed minn þader / he þer mier
gepit: Enn huernen skylldu þa
ritningarnar vpppylldar verða:
Þat hlytr suo at lkie / og hann a
hærði hang eyra / og læknadi
hann.)

Sa tekr Suerdit / sem macktin eda valldit he þu
ðarinnar er ecki þipalat / Enn þ hann seiger / at sa skus
le þyrir Suerdit þarast / þ þid sama seiger hann ecki
vt ap þui huat þar stier / hellor ap þui huat stie ætti
suo sem at riettrinn er.

Enn opt þa minnist Chríste retningarnar /
huat er hann giorir helle þar þyre / þ vier stulum sia /

T u

huet

Dinan Christki epter

hversu dyrdmæt og mickilsuerd ed hinn þicker hún ver-
ra/og huernn hún sie Gudz ord / Og at o moguligt
sie/þ hún skyldi ecki vpppyllt verda/ Enn huat vor-
rer þals Christner/hallda þat vt ap / þ híd sama er
vel augliost/ þra lærdomr og lípnadr hann vitnar þ
nogfamliga/at ecki halldi þr þar suo mickit vt ap /
suo sem Chastur.

A þm tíma sagdi Jesus til
þra Þrestahopdingia / og Þo-
þudzmanna Mustierisins / og
Öldunganna sem til hans voru
komner : Þier erut suo sem til an-
nars spiluicckia vt geingner med
Suerdum og stongum/at gripa
mig/ dagliga hepu eg þo hia yðr
setid/ og kent i Mustierino / og
þier þapit onguar hendr a mig
lagt : Helldr er þtta yðar time/
amackt myrckuanna/suo at Vit-
nin

Piorum Gudspialla monum.

ningin vpppyllidist: Enn allt þetta er skied luo at vpppyllidist ritniugar spamannanna: Þa þorlieftu hann aller Lærisueinarnar/ og plydu: Og þar var einn vngermann / sa er honnum epter þylgdi hann var med line klæddr yppuer bert hórund/ og hin onnr vngmenninn gripu hann: Enn hann snaradi linklædino/ og plydi nákin i burt þra þm.

Þi vngu dreingirner sem med þm i vna þlockinum voru/ laugdu hendi a þennann vnga mann (eckfi a Johannem) Sa ed eirnin med Christo vtgeinginn var þra fældmaltridinnue.

Enn þolckrinn/ og sa yppuer Hopdinginn lydsins/ og þienarrar Gydinganna / toku Jesum æ
bun

Þínan Christi epter
bundu hann / og leiddu hann í
Þýstu burt til Hannas (ía var
margr Caiphas / huer ed þa var
þess Ars Biskup / Enn Caiphas
var ía sem Gydingunum gap þ
rad / At betr þari þ einn madr dæi
þyrir polkit.

Og þr leiddu hann burt til
hins ædzta Kennemanz Caiphas
(þer til Hopdingians eda hans
sem ædztr var Prestanna) þar ed
aller Kennemanna Hopdingiar
Skriptlarðer og Olldungar vo-
ru saman komner : Enn Simon
Petrus þylgde Jesu epter a leing
dar / og einn annar Lærisueinn /
allt inn í þorstöpu Kennemanna
Hop-

Piorum Gudspialla möm.

Hopdingians: Sa same Læri-
sueinn var kunningr Kenneman-
na Hopdingianum/og gieck inn
med Jesu i Biskupsins herber-
ge: Enn Petr stod þar ute pyre
dyrnum/ þa gieck vt sa annar
Lærisueinn/ sem Biskupinum
var kunningr/ or taladi vid ha-
na er dyrnar geym di/ og leidde
Petrum þar inn.

Enn þionustu polkit/og þe-
narannar stodu og hopdu kola-
elld giordann þar nidre mitt i þor-
stopunne/ þu at þrost var/ og þu
vermdu sig: Enn Petr stod hia-
þm/ og vermdu sig eirnin/ suo at
hann sæi/ huer ending þar villde

¶

a ver-

Binan Christi epter
a verda : Enn ambatin Kenne-
manna Hopdingians / su dyrnar
geymde / sa Petrum vid logann /
sem hann verindi sig / og hun
horpde beint a hñ og sagdi. Og
þu vart eirnin med Jesu ap Ga-
lilea : Ertu ecki einn ap þess manz
Lærifueinum ? Enn hann apnei-
tadi þui þyrir ollum og sagdi : Þu
kuiña eigi er eg þ / eg þecki hann
eck / eg veit eirnin ecki huat þu
seiger.

Þat Jesus sie þyrst leiddi til Hannas / þ skripar
Johannis einn / Og þ sama er þar þyre skied / at þi
giordu hñ þar virding med / ap þui at hann var
mad : Caiphaz / huer ed var Biskup þess sama arfins
annat lesun vier eckirt at þar sie skied.

Þra Hannas er hann leiddi burt til Caiphaz sem
þa var Biskup þar þa heper Petr neitad honnum
þrissur sinnum / suo sem þ aller Gudspialla menn
vruis

Piorum Gudspialla möm.

vtulsa / Enn þ ed Johannis seiger hier / At Simoni
 Petrus þylgdi Jesu epter a leindar / alt im i þordyre
 Kennemanna Hopdingians / þ sama skaltu skilia / ecki
 vt ap þordyre hins Danne / helldi Caiphe / suo sem þ
 Gudspialla mennirner vtulsa þetta hid sama / þar
 þyre heper þ og onguann stad / huat sumer þz meina /
 at Johannis verdi hier ecki sam hlioda hinum odium
 Gudspialla monnunum / Sem hann þo i hinum
 xvij Capitula / þar ed hann sierdeiles nepner einn
 Biskup / meinar þann / huern ed hann i hinum ellepra
 capitula kallat einn Biskup þess hins sama ærsins /
 þar þyre þær þetta suo at skilia / þ mein'ingin Jov
 hannis hun sie / at Jesus sie stragy leiddi þra Danna
 burt til Kennemanna hopdingians eda Biskupsins / þ
 er til Caiphas / þangat sem Petrus hann epter þylgdi
 med þm odium Lari sueine / Og þo at vt ap ollum
 Gudspialla monnunum / verdi mærgar / Hopdingiar
 edu hoput prestar og Biskupar til greinder / þ ed ær
 liganna huer epter annann þrampluttu bisper sligt
 embatti / huat er þo var a mote laugmalino Exodi
 xxix og lifa eirnin a mote giomginginum Nume xx
 Enn þo þa nær ed þz sierdeilis nepna / einn Kennes
 manna hopdingia / eda hoput prest / elligar einn Bisk
 up / þa meina þz þan / Sem a þm sama tima var eitt
 hoput og ædzer hinna annara / þ sama var Caiphas.

Nu mætti enn einn huer seigia / þ skendi þo stragy
 hier epter a in Johannis Euangelio suo skripat / Og
 Danna sendi þann bundinn till Caiphas Kennemanna

Vij

na/

Pinan Christi epter

na/ Döpdingia / Ut ap huerium ordinarat h. synze
suo sem at skylldu þyr sagder glömingar skieder vera
i huse Hannas/ Þar suara eg suo til / Þat Johannis
þa ed hann hapdi til tekir at skripa apneitingina Pet-
tes/ Sette hann þar inn a mille spurningina Caiphe/
lika sem ein a ransoku þyrer domstolum/ Enn sem hñ
feimr nu i gen till apneitingarinnar Petri/ þa hender
hann h sama apte/ og setgr/ Ut Hannas sendi hann
bundinn til Caiphas kennemanna Döpdingia / Þui
ep at þu lafer/ Hann hapui sent hann/ þa vart þ lios
fara/ Eirnin þa megum vier lika skilia h suo/ h Jos-
hannis hanu tultake hter eckirt apte (huar eg og fvf
mycklu þramar) helldr med samasteingdre Distoriu/
þa strappe hann kennemanna Döpdingiana ap alre
aluoru/ þyrer safer þra rangperdugra donat fuada /
h þi take nu hid þyrsta til og spyria Jesum um sina
Lærisueina/ og um hans kenningar / og vita þa enn
eck/ þyre huar hann sie aflagandi/ Sem Hannas hap-
di/ þo þa þegar sent hann bundinn burt til Caipha /
suo sem þann ein hueri ed þa þegar þepdi þularsafer
til at dæmazt / Suolika skier þeirnin dagliga ut ap
vorum bþm og Döpdings Prestum i gegn þm sem
Gudz Euangelion predika/ suo at þi lyta þa og strap-
þa þyre villu menn/ og þordæma þa at ollu o þropu-
du/ Epter þ nar ed þi verda nu þyrer domarana þram
leider/ og eru þiortum bundner/ þa ed þyrsta taka þi
till/ og spyria þa at vm þra lardoma og kenningar /
lika sem at visse þi enn ecki huer at være þra sauck etc.
Enn

Piorum Gudspialla möm

Enn Kennemanna Hopdin-
ginn spurdi Jesum um hans La-
risueina / og um hans kenning :
Jesús svaradi honnom : Eg hepe
opinberliga talat þyre heimenn
eg hepe og með iapnadi kent i
samkundu husum / og i Austie-
rino / þar ed aller Eydingar ko-
ma til lamans / og eckirt hepe eg
i apkimuin talat / huat spyr þu
mig at þessu / spyr þu þa þar at
sem heyrst hapa / huat eg hepe ta-
lat til þra / siapu / þz hiner somu
vita / huat eg hepe lagt. Enn sem
hann taladi þetta / þa gap einn
þienaranna sem þar stod hia Je-
su honnum eitt hnepa haugg / og

U iij

sag.

Þinnan Christi epter
sagdi skalltu suo suara Bisperri
num? Jesus suaradi: hepe eg il-
la talat/ þa beuifa þ/ at þ lie o riet
enn hapui eg satt sagt/ huar pyre
flottu mig þa? Og Hannas len-
de hñ bundinn til Caiphaz Ken-
nemanna hopdingia.

Simon Þets stod og verm-
di sig: Og innan skamzt tíma (ep-
ter hina þyrstu & þneitingina) sem
hann gieck vt í gardinn / þa gol-
haninn: Og ein onnr ambatt sa
hann/ og tok síðan til at seigia til
þra/ sem stodu þar hia: Þesse var
eirnin med Jesu ap Nazareth/
þa sogdu þ til hans: Ertu ecki
einn hans Lærifuenn? Og einn
annar

Piorum Gudzsþialla möm.

annar sagdi : Hisseliga þa ertu
einn af þm. Og hann apneitade
þui en einusinne / og suor sig þar
vpp a / oc sagdi : Þu madz ecki er
eg þ / og ge þeck i ecki þann hiñ
sama mann.

Og enn innann skamzt tima /
nærri eiune stand / a hrærdi þ etñ
annar med þ m ed þar stodu / og
sagdi : Samliga þa ertu einn
af þm / þuiat þu ert einn Galilea-
re / og þitt tungumal opinberar
þig / enn eirn af Bisperfins þie-
norum þrænde þefs sem Petr
hio af eyrat sagdi : Sa eg þig ec-
ki i grasgardinum hia honnum ?
Þa tok hann til at þyre mæla sier /
og

Binan Christi epter

og at sueria sig : At ecki þecki eg
þann mann/þar ed þier ap seigir.

Hier hlötnn vier þ suo at skilia/at Petr sie þat
i annat sinn inn apte kominn/þuiat Mattheus hann
skrifað klarlíga / þ Petr hafði tvegar sinnum ve
geingit.

¶ Og iapn snart þa ed hann suo
taladi / gol haninn i annat sinn :
¶ Og Drottinn snere sier við / og
leit til Petrs/ þa minntist Petr
a þ ordit Jesu sem hann hafði
sagt til hans : Adz enn þ haninn
gelr tupsuor / muntu neita mier
þrysuor : ¶ Og gieck vt og griet
beiskliga.

¶ I apneitan Petri þa skaltu þyrst læra / hversu
sannarligt at sie ordit Drottins vore Jesu Christi /
þuiat eins suo sem þ Chríste hafði kunngjort Petro
adz þrie þrám/þ hann mundi apneita hím suo skiedi þ
og etninn/ I annare grein þa skaltu hier etninn læra
vt ap Petro/ep at þu villt Euangelískt vera / þ þu
skalt

Piorum Gudspjalla möm.

Skalt ekki treysta yppa siðs þins, eiginligann frægt/
og ekki eirnin stóra þig þar út að þu munir nokkur
þormega at glóra / Pettr hann hrásadi / þa ed hann
þeincti siet / þ hann villdi út að siðs þins þormæra
si stodugt at standa / Suo lífa muntu og eirnin vísu
ga / þalla ep at þu ert athugalaus um þ / og heper on
guann orta nie varygd a þier / at þu meiger og þalla
þu þo at suo kunn at stie þ þu hraser / þa skall tu eco
fi athellðr i misþop eda i aurvilnan þalla / þuiat Pet
ter hann hrásadi hier eirnin / og komzt þo till náðar
tinnar apter / Suo lífa hygg þu hier eirnin vel at þu
hversu kostgæpiliganna þ aller Gudspjalla menn
þi vestrifa hrasan þins Heilaga Petri / Hvat hellzt
at er a mote þm sem nu um stunder vita eckert annat
utan at lopa og viðþægja / þau þinu micklu og dyrd
mætu dafemdar verckin Gudz heilagra manna / enn
vilja ekki med einu ordi neina minning glóra þes
þunlifr ed var þra bryskleike / a inn gode vin glór
suo vel og seig miet / Quert epter dæmi n. i. f. unnseni
darmar skylldi off þyre myndat vera i Gudz heilögum
nær ed off verði ekki eirnin þyre sioner sett þra bry
skleike / og þ þi þar þu sumtides miog stor kostliga hrá
sat og i synde þallit.

**Enn Kennemanna hopdin
giarner og Öldungarner / og al
ler Kad herraner leitudu liuguit**

Æ

na /

Þinnan Christi epter
na i gegn Jesu / suo at þz gætt
honnum i hel komit / og þundu
eingin / þott at mærges liuguot-
tar geinge þar þram at / þuiat
þra vitnisburðar vrðu ecki sam-
hlioda / At siduistu stodu vpp og
geingu þar þram tueir þals vot-
tar / og baru liuguitne i mote hñ
og sogdu : Hier hopum heyrð þ
han sagði Johan : ii. Eg kann
og vil niðrbríota / þ Gudz Musti-
erit / sem med hondum er gíort /
og a þrimur dogum vpp byggia
eitt annat : Enn þra vitnis bur-
ðar vrðu æ ecki helldr sam hlioda

Hiner völdugu / visu / heilugu / og þz Þharisæi /
hata Gudz Euangelion / gegn sialpa þra eiginligre
samuigfu / alt til heimsins enda / þar þyre sápnast þ
saman

Þlorum Gudzspalla möm.

saman/og tala sin rad/mote Drottne og hans Christus
Psalm ij.

Og Kennemanna hopdin-
ginn stod vpp i midit medal þra/
spurdi Jesum at og sagdi: Sua-
rar þu ongu til þessa: sem at þes-
sir vitna a mote þier? Enn Jesus
þagdi/ og svaradi ongu.

Diner omilldu vernda þi suo/ at þi þae þar með
lestad eins ypuer litz sinna rangferdugra doma og
ofsturda/ lifa sem at giordi þi þi riect/ nær ed þi opfær
fia heilagt Euangelion / oc geisa með grundar ædi
vpp i mote þui / þyir saker sialps sinna metorda og
auinnings Enn þu lær hier af Christo/ at þosma allar
þalfigar vppdictradar a færur / vran þu sia þig vð
þui/at þu apneister ecki með þagni mælsku Gudz sans
leika.

Þa spurdi Kennemanna hop-
dinginn hann enn aptr at og sag-
di til hans: Ertu Christur Sonr
þins blezada? Eg færi þig þyre
þu lipan

Þinnan Christt epter
Lifanda Gud / þ þu seiger off /
hæort þinert Christur Sonr Gudz
Jesu sagdi : þu seiger þ / eg em
hann. þu seige eg þu / þ hiedan
i þia munu þier sia manzins Sö
lutiandi til kraptzins hægre han
dar / & komandi i skyum himens.
Enn Kennemanna Hoppunginn
reip þa sin klædi og sagdi : Hæn
heper Gud lastad / huat þurpum
vler nu vitnanna vid : Siact /
þier heyrdu nu hans Gudlastan.
Huad virdist þu : Enn þ þu þor
damdu hæn aller og sogdu : Hann
er daudans sekr. Enn þ þu menn
sem hielldu Jesu / spottudu hann
og hræktu i hans andlit / og slo-
gu

Þiornum Gudspjalla mōar.

gu i hans afionu / sierdeilis þie-
naranner og sogdu : Spadu oss
Christr : huer er sa / ed þig flo :
Og margar adrar hadungar to-
ludu þi vid hann.

Gudspjalla menntirner halda þ þyr ein mickil
mæti / nær ed þi vt skripa þæt smær og vanuirdi
sem Christo voru tillagdar Roman v. Vider þægi
um oss eitru vt af harmfualdum.

Enn snemma morguns / sa
man so þnudust aller Ennemann-
na hop ingiar / Skriptlar dir og
Gildungar lydzins / og allt Ka-
dit / og hielldu þar einaradstæp-
nu ypuer Jesu / suo at þi þeinge
liplattid hann / & leiddu hann vpp
þyrir sitt rad og sogdu : Ertu
Christr : þa seig þu oss þ. Enn hn
þ. iij. sag-

Þínan Chrísti eptir

sagði til þra / þó eg seige yðr þ /
þa true þier mier ecki : Enn ep eg
sppr yðr / þa suarit þier mier ecki /
og latid mig ecki at helldr lau-
sann: Enn hiedan i þra mun man
zins Son sitia til hagre handar
Gudz kraptar / þa sogdu þr aller:
Ertu þa Gudz Sonr? Hann sag-
ði til þra / þier seigui þ / þuiat eg
em hann : Enn þr sagdu / huat
þurpū vier vitnin leingr? þuiat
vier sialpuer hopum heyrir þ ap-
þang munne.

Þat er þesse / þann þier stact nu / þ. þann er man-
zins sorn og dauðlige / og munne eptir sit líflát rísta
og regera.

Japhi marget og suo flóter sem þr vonu / þann
eckr at hugva siet neina suo lífliga sauk / þuer ed þó
þepdi alldri suo lífliga hattar alit þapt / at hun þepdi
matt þnagð samleiknum líf vera / I mote þui þinu
saki

Piorum Gudspialla möm.

saklausu Euangelio/huert ed þi vildu þo þorðema.

Eg allr sa þra sepnudr stod
vpp/og bundu Jesum/og leiddu
hann þra Caipha burt þyr þing
hulit/og þr opfældu hn Landz-
domaranum Pontio Pilato / og
þ var snemma morguns.

Þi ed Judas sa ed hann hap
de sukit / ia þ / at hann var til
Dauda dæmdr / idradist hann
þrs / og þardi Kennemanna
hopðingjunum og Olldungum
lydzins / þa þriatige silfr penin-
gana aptr/ og sagdi/ Eg hepe illa
giort / þ eg tveik saklaust blod:
Enn þr sogdu / huat kemr þ vid
oss? Stipu þyre þu / Og hann
sua

Þiðan Christi epter
suaradi þm silfr peningunum &
Mustierit verndadi sig burt þa
ðan/gicck vt og heingde sialpañ
sig/og er i midiu suodiz i tuo hlu-
te brostinn/ og heper sinum inni-
plum suo vt hleypt: Act: i.

Judas hapdi ecki þeincte at þ mundi suo til
ganga / þa hann ap Dioplunum halldinn / leitadi s
gegn Gud i suo sinar nyttsendar og auinnings / Vier
verdi þm nu laugmalit opinberat / Em til nadarins
nar (Euangelio femr hann ecki / þar þyre deyrihann og
i aurulnam lifa sem Cainn / þat sama er (epter Gud
riettþerdugum dome) idranar ypuerbot þinna þyre
ðæmdu / þ þi vt ap sonnu hiarra kuma ecki at beidast
nadarunnar / var ed þm verdi þia synd riettliganna
opinberut / og þa ed þi meðfenna þana algiorli-
ganna.

Enu Kennemannanna hopdin-
giarner toku þa sielpr peninga-
na og sogdu: Þat hæper ecki / at
vier latum þa i Gudz kistuna /
Þuiat

Piorum Gudzsþialla moñum.

Puiat þi eru blod solu verd.

Siapu huerfu heilager þ þesset hræsnararnes
lietuzt vera / At þi vilia ecki leggja þa silþi peningas
na i Gudzsþistuna / reitnandi þ þyrir synd ep þi gioru
du þ / þat sama er nu þia riectlati / Huar þyre þe
vithella þi þa saklausu blodi herrans Chusti ?

**Enn þi toku þ til radz / og
keyptu þyrir þa silþi peningana
þyrir þa ranglætis verdaura / ein
leir pottarans akr / vegporundū
til greptrunar : Og þ sama er
kunnigt vordit ollum þm sem til
Jerusalem byggia / sua at sa hiñ
same akr / verdz a þia tungu kal
ladz Hakeldama / þ er einn blod
akr allt til þessa dags : þa vpp
þyllidizt og þ / huat sagt er þyre
Jeremiam spamann / þar hann
seiger : Þr toku þa þriatige silþi
penin-**

Þinan Christi epter
peninga/ þar ed hinn selldi vart
med bitaladi/ þann þr keyptu ap
Sonum Israell/ og þr hapa ge-
pit þa pyrir leirpottarans akr/
suo sem þ Drottinn hapdi mier
bipalat.

Annar huort / þ hier er ap þm hinum Girsu
bokastriporumum sett eitt nafn þyre annar / elligar þ
Zacharias hann heper hapt tuo nopn / i huers bok þ
þessi ord verda lesin i hinum xj. capitula þau ed Gud
spialla madrinn hier til leider / Og/ eg Drottin) sag-
di til þra / þ er til minna gydinga / þr ed mig þorsma-
da / Ep þ fnygt i yduare augsyn þægiligt / þa þerit
mier min verdlaun / Enn ep ecki þa latid þ suo standa
Og þr vogu mier vt min verdlaun / þriatige silfr pe-
ninga / Og Drottinn hann sagdi til min (spananzina)
Suara þm till leir pottarans / Ja at sonnu eru slick-
aget laun / þar ed þr hapa mig med skattad / Og eg
(Spanadrinn) tok þa xxx. silfr peninga / og fastar-
de þm inni hus Drottins / þer i Austierit til leer
Pottarans / Enn þ Drottin hapui slickr bipalat / þ
sama þa vottar Gudspialla madrinn hier med þes-
sum ordum / Suo sem þ Drottinn heper mier bipalat /
Enn þ Spanadrinn seiger / at hann hapui þ gior /
suo

Piorum Gudspialla möm.

suo sem at Drottinn heper biþalat hm / þar med till
tricknar hann / at hann hafui kunnigior þ / at þ atti
epter komandi / alla vega suo at skie / og þ aller hluter
skylldu vppþyllder verða / Og þ hann seiger eirnin
at Gud sie skattadr / þ sama skiedi a Christo / sem selldr
vard þyre Peninga / Einn þ Gudspialla madrinn sette
þetta þar til / At þz hafui feypt hann ap sonum Isra-
els / þar litr hann vti þa historiu sem Joseph vard
selldr / þuiat Ismaelitt eru þz hiner þraleitu / og o mil-
du Abrahams synir Galat iij. Ap sonum Israels / þ
er ap Judase og hans radgiopurum / þz Ismaeliti
feyptu ap hm Israelitis / þ er einn ranglætt ap odrum
ranglatum / þz eru þess eigi verduger / at þz skile
Israeliti kallast.

Enn Gyðingarner þz geingu
ecki inn i Þinghusit / suo at þz
saurgudust ecki / helldr suo þz
mættu Þaskalambsins neyta :
Pilatus gieck þa vt til þra / og
lagdi / hueria a kærui þare þicr i
gegn þessum manne. þz suorudu
og sogdu til hans : Ep at þessi væ-

p ii

ri ec

Þinan Christi epter
ri ecki illrædis maðr / þa heyrðum
vior ecki sellt hann þær i hendr.
Þá sagði Pilatas til þra / take þá
er hann þá / og dæmit hann epter
yðru Laugmale / þa sögðu Gy-
dingarner til hans : Þat hæpuer
ecki at vior liplatú nockrn. Mat-
the : xx. Suo at vpppyllðist þ
orðit Jesu / þ hann sagði / þa eð
hann til teicknadi með huerium
dauda / at hann mundi deyja.

Þá toku Kennemannahop-
dingiarner og Eldungarner til
hardliga at aklaga hann og sög-
ðu. Þennan þinnum vior þ hann
þrasnir polkino / og þyrebyðr at
gepa Keisaranum skatt / og sei-
ger

Piorum Gudspialla móm.

ger sig vera Konunginn Chri-
stum: Þa gieck Pilatus inn apr
i Þinghusit og kalladi a Jesum/
spurdi hann at og sagdi: Ert þu
Konungr Sydinga? Jesus stod
þramme þyre honnum og suara-
di: Talur þu þ ap siatþum þier/
eda hapa aðer sagt þier ap mi-
er? Pilatus suaradi: Huort em
eg Sydingr: þin þiod og Kenne-
manna hopdingiarner hapa þein-
git þig mier / huat heper þu gi-
ort? Jesus suaradi: Allt Kike er
ecki ap þessum heime / ep væri
mitt Kiki ap þessum heime / þa
mundu miner þienarar strida
þar i mot / suo at eg selldunzt ecki

p iii

Gy.

Binan Christi epter

Gyðingunum : Enn nu er mitt
ríki ecki at hiedan / Þá sagði Pi-
latus til hans / þá ertu þó samt
einn Konungr : Jesus svaradi /
þú seiger þ/eg em og Konungr /
þar til em eg þæddr / og i heimeñ
kominn / þ/eg skule vitne bera
sannleiknum : Hver vt ap sann-
leiknum er / sa heyrir mina raudd
Pílatús sagði til hans / huat er
sannleikr :
Og þá hann hafði þetta sagt
gleck hann vt aptr til Gyðingan-
na / og sagði til þra / Aungva
sauk þinn eg með honnum. Og
þá ed hñ varð aklagadr ap Ken-
nemanna höpðingium og Ell-
dun-

þiorninn Gudspjalla möm.
dungunum/ suaradi hann ongunu
Enn Pilatus spurdi hann þa enn
at nýiu / og sagði : suarar þu on-
gu? Siapu huerfu hardliga þr
þorklaga þig : heyrir þu ecki. Og
hann suaradi honnum ongu or-
ði / suo þ Landdomarann vn-
dradi þ næsta miog.

Þat Chriſt þeiger/ og suarar ongu/ þ sama skal
off vera eitt epterðæmi/ suo at vier skulum þær opna-
berar/ vpp kveiktar og lygisamligar a færur med þor-
lin mædi um lida/ og geþa alt vort maleþne vti Guds
valld og hans signaðann vilia/ Slickt hid sama hapa
þorðum daga eirnin Guds heilager menn gior / suo
sem þ vier siaum vida i psalminum / Og þetta þ
Chriſt hann þeiger suo/ og þorſtiarar sig ecki/ þ sama
er að þyre þram kunnigior i ritningunne / Iſaie liij,
þar ed suo ſtendr ſkriþat / At hanni ſie lika sem ſauði
til draps leiddi/ og suo hliodr sem lāmb þyret þm ed
þ flypper.

Enn þr voru þeſs akapare/ &
fog-

Þinnan Christi eptir

sogdu : Hann heper vppæst pol-
kit med þui / Þ hann heper kent
hier og hvar a ollu Gydinga lan-
di / til tekinn i Galilea allt hingat
i þennan stad.

Enn þa Pilatus heyrði Gali-
leam nept / spurdi eþ hñ væri vt
ap Galilea : Og sem hann þor-
nam / þ hann heyrði vnder Hero-
des stiorðar velldi / þa sendi hann
hann burt til Herodes þa ed þa a
þm somum dogum var eirnin
til Jerusalem.

Pilatus hann sendi hann þui burt til Herodes /
þ hann fæmi sier suo vndan buldre og agange Gydinga
ga lyðins / Enn suo verðr þ þo vppþyllt huad skripæ
stendr i þm oðrum psalme / Þat Romungarnir i lan-
ðinu / serie sig vpp / og hópdingiarnir kome til samans
i mote Drottne og hans Chríste / Þat Chríste gaf Her-
odes eckirt suar lífa suo þa gior þu eirnin / Hæd ed hñ
ver

Piorum Gudspialla möm.

ner o milldu spyria þig at og vilia sia / huer þu ert /
og huar þu þormatt ap Gudi / og vilia þo ecki þyre
þina predikan/eda truarinnar iatning snuazt þra þui
hinu vonda sem þi sialpuer eru/ þa seig þu þm og ecki
hellðr/huer at þu ert/og huar þu þormat ap Gudi.

Enn þaa ed Herodes ia Je-
sum vard hann miog gladdr vid
þ / þuiat vm langa tima hapdi
hann giarnan viljat sia hann /
þui hann hapdi margt heyrð ap
honnum/ & vonaði þ hann mun-
di sia eit huert teickn ap honnum
og han spurdi hann margra hlut-
ta: Enn hann suaradi honnum
ongu. Og Kennemanna Hop-
dingiarnar/og Skriptlærdir sto-
du og aklogudu hann hardliga:
Enn Herodes med sinu hoppol-
ke þorsmadi og spottadi hann/
þærði

Dinan Christi eptær
þærdi hann vti huitt þat / og sen-
di hann aptr til Pilato: Og a þm
deigi vrdu þr Pilatus og Hero-
des viner aptr / þuiat þr voru að
o viner sin amille.

Pilatus hafde tilþorna latid líplata nokkra vt
ap Galilea / Luc. viij. cap. þar þyre þa voru þr sundr
þycker sin a mille.

Enn Pilatus hann kalladi
tilsamans Prestahopdingiana/
og Hopudsmennina og almuga-
þolkit / og sagdi til þra: Þier ha-
pit þennann mann til min hapt/
suo sem þann ed þrasnyr þolkino
og siaet / at eg hepe spurt hann þy-
rir ydr / og a þessum manne þinn
eg aungua sauk i þui ed þier a-
klaget hann / og ecki helldr He-
rodes /

Piorum Gudzsþialla mōm.

rodes/ þuiat eg senda ydr sialpa
til hans / og siaet at eckirt heper
þ vppa hann borizt/ at dauda sie
verdugt/ þar þyre vil eg gepa hñ
radning/ og lata hann sidann lau
sann.

Judas/Herodes/Pilatus/Husþru Pilati / og sa
Hundraðz hopðinginn / bera þ vitne at Christ væri
saklaus/i mote þm o mildum Gyðingum/ suo at þra
þyredauning/ þyre Gudz dom/ ydi þess þyngre/snars
liga hiet epter a þa muntur einninn sia / þ himenn/ Jord
og steinar munu vitna a mote þm.

En a hatidar deiginum hlaut
Landz domarinn epter sidueniu
at gepa polkinu einn bandingia
lausann / huern hellzt at þr vill
du: Enn i þann tima hapde hann
einn bandingia miog oprægann
einckum einn spilluicckia t man.

3 li

dra

Þinan Christi epter
drapara/la same hiet Barrabas/
huer ed med illrædis móm var i
myrckna stopu settr / huer i vpp-
hlupinu sem i Stadnum skiedi
hapdi eitt mañdrap þramit. Og
þolkit gieck vpp / og beiðdi þ hñ
giordi / sem hann væri vanr. Og
þa þi voru til samans komner/
gap Pilatus þm andsuar : Pier
hapit þa siðueniu / þ eg gepe yðr
a Þaschunum ein lausann/huorñ
vilie þier/þ eg gepui yðr lausañ :
Barrabam eda Jesum þann Ro-
nunginn Sydinganna / sem kal-
last Chrístr : Þuiat hñ vilse vel/
þ Kennemanna hopdingiarner
hopdu vt ap hatre oprfellt hann.
Þat

Píorum Gudspíalla móðm.

Þat var e. firt laugmal/helldi ein síduenia/inn
sett til minnis þar þrælsunar ap Egipta landi / sem a
þm tíma hafði skied/ Huer síduenia (líka sem allar
aðrar innsetningar hræsnaranna) var a mote Gud
bodrði/ap þui at sa var laus latinn/ sem epter laug
malinu skýldi með réttu líp latinn verða / þar með
var þ og eirni a mote laugmalino / at innsetia eina
aðra minning Pascha hatidarinnar utan þa sem Gud
hafði sialpr innsett/ þyrer Pascha lambit / og þau hi
nu sætu braudin etc. Og með þui at slík síduenia var
halldin i minning þar þrælsunar vt ap Egipta lande/
Huar þyre þa gapu þi ecki alla bandingia lausa / þui
aller þi Gydingar sem i þann tíma voru a Egipta
lande vrdi þrælsader/ Enn hræsnin hun giorir suo/ þ
hun geþr i ollum hlutum eitt alit Gudlís a æpui
líka sem at sie þ alt Gudligt huar hun giorir/ enn rau
narinnar þa heper hun þo með sier ecki þ neitt sem
Gudligt er.

Og sem hann sat a Domsto
linum / sendi hans Hufpru til
hans / og leit seigia honnn. Þap
þu eckirt at giora með þennann
hunn riectlata / margt hepe eg i
suepniun lidit i dag hans vegna.

3 iii

Enn

Þinnan Christi epter

Enn Kennemanna hopdingt-
arner / og Olldungarner vmtol-
du & eiggiudu þolkit a / at þ skyll
de bidia um Barrabam / enn Je-
sum lipue sultipta. Þa suaradi
Landz domarinn og sagdi til
þra: Huorn ap þessum tucimr þa
villie þier / þ eg skule gepa ydr
lausann? Þa kalladi vpp allr sa
hopr og sagdi: Tak burt þen-
nann / og gep oss Barrabam lau-
sañ. Þa kalladi Pilatus enn apte
til þra / og villdi lata Jesum lau-
sann og sagdi: Huat skal eg þa
giora vid Jesum / þann ed Chri-
ste kallast? Þr kolludu þa enn
apte: Kro:lspestu hann Kro:lspe-
stu

Piorum Gudspialla mðm

stu hann. Enn hann sagði þá &
þriddia sinn til þra : hvar heper
hann þá illa gíort? eg þinn on-
gua dauda. Sauk með honnum/
þar þyre vil eg gepa honnum rad-
ning/ og lata hann lausann. Enn
þz kolludu þui meir og sogdu/
Korlspestu hann: Og þz þylgdu
sler þui pastara at við hann/ með
opla hlíodum / og beiddust þess
þ hann yrði Korlspestr / og þra
hlíod & suo Hoput prestanna tok
ypuer allt.

Psalm xxj. & Dæfler oxat umfringdu mig / og
þeiter oxar veittu mier umfater / Eitt gín spertu þz
opp a mote mier / lífa sem annar grenianda og slítan
ðz Leoir.

**Þá tok Pilatus Jesum / og
lic**

Þinnan Christi eptir
liet hudstrikia hann / Enn stridz
menirner Landzdomarans leid-
du hann inn i Þinghulit / og kol-
ludu til samans allann hofiñ og
ap klæddu hann / og þæddu hann
i eitt Þurpura klædi / og þliettu-
du eina Coronu ap þyrnum / og
settu hana vpp a hans hoput / og
þeingu honnum einn reyr vonu
i sína hægre hond / og krupu a
hnein þyre honnum / og spottu-
du hann / og toku til at heilla hñ
og sogdu : Heill siertu Konunge
Gydinga og slogu i hans afionu /
og hræktu a hann / toku reyr von
dinn / og broektu vm hans hoput
þiellu a hnein / og lutu hñ.

þat

Piorum Gudspjalla möm.

Þat er þ/ hvar Pilatus hann sagði þyrir / þar
þyre vil eg veita hñi radning / og lata hann sidan laus
sann / Enn þar med þieck hann þo ongu til vegar for
mit / Suo þieck hann og ecki helldi þar med stille þ
giostir og grimdar ædi Gyðinganna / þo at hann gior
di þ rangliganna at liet hudstrykia hann / þyrst at
Chrístur var med allu saklaus / hvar med hann þeinck
ti þo / at stilla þra grimd med / Enn þ sama heper off
til nýtt semdar og saluhjalpar giorit verit / þuiat þyrir
hans blezadar beniat erum rier hialpliger vordner.

Þa ed stridzmenmirner heyrdu þ / at hann var
einn Konungur / beygdu þr ap hade og darusskap hñi
ein þyrir honnum / og lietu einn reyrt vond i hans hæ
gru hond / og krupu þyrir hñi / lifa sem at vildu þr þar
med giora honnum Konungliga Lotning / Enn Chrís
stur hafði kunnigiorit þetta að þyre þram i Natth xx
Cap: þar hann seigir at þr munu selia hann i heidun
na manna hendr til þess at hæda hann og spotta.

Þa gieck Pilatus vt / og sag
di til þra / Siaet / eg leide hann
hingat vt til ydar / so at þier med
kennit þat eg þinn ongua sauk
med honnum. Þanninn gieck Je
sus

Binan Christi epter
sus vt/berandi eina Coronu / og
eitt Purpura klædi: Og hann
sagdi til þra siaet Manninn / þa
ed Kennemanna hopdingiarnir
og þienararnir sau hann / kollu-
du þz vpp og sogdu / Krosspestu
hann krosspestu hanu. Pilatus
sagdi til þra / Take þier hann og
Krosspestid / þuiat eg þinn on-
gua sauk med honnum: Gyðin-
garner suorudu honnum þa vier
hopum laugmal / og epter Laug-
male nu skal hann deyia / þuiat
hñ heper giorit sig at Gudz syne.

Hann med þennir þ hann þakui latid hudstry-
kia Jesum rangliganna og þyre ongua sauk.

Vier hopum laugmal etc. Leuiti xxiiij. ap þñ
sem Gud laustudu.

þa

þiorninn Gudsfátalla möm.

Þá er Pilatus heyrði þessi
orð ottadist hann enn meir / og
gíeck inn aftur í þinghúsið / og sag-
ði til Jesu / huadan ertu? Enn
Jesús gæf honnum ecki svar. Þá
sagde Pilatus til hans: Talar
þu ecki við mig? veistu ecki / þ
ég hepe valld til at lata Krófspe-
sta þig / og ég hepti valld til at
gepa þig lausann? Jesús svara-
ði: þu heptir eckirt valld yður
míer / nema þér væri þá gæpt hie-
r opan at: Þar þýre heper sa meire
synd / sem mig heper þér í hendr-
fellt. Eftir þá leitadi Pilatus við
at hann liete hann lausan: Enn
Gyðingarner kolludu og sagdu /

aa ij

Ep

Þínan Chrísti eptir
Þu þu lætr þennann lausann / þa
ertu ecki Keisarans vinr / þu
huer sig giorir at Konunge / sa er
a mote Keisaranum.

Hann ottadizt / þ sama helld eg hann giorir hafa
eptir plagsid heidinna manna / þu hann ottadizt þ
Chrísti mundi vera einn af sonum himnestra Guda
na / þu at hiner heidnu þeinctu og hieldu suo / þ
himna Guþu mundi hingat oþan stiga til manna
eptir þu sem lesit verði i Þoetanna bókum.

Valld til etc. Roman. viij. Chrísti hann völdi
hier a Jarduði ecki þri vera þyrir veraldligre yþuer
valldz stíorn / Líka sem þ vorer Þapua prestar og re
glu Munkar giora / þo þyre dæmdi hier Pilatus
stálpuann sig / með þu þ hann misbrukadi sit stíornu
nar valld / vt af hrædzlu sakar við mennina / Hann
hrædzst o vinattu og reide Keisarans / og giorir suo
þar þyre þ hann veit at o riett er / Eins líka suo þa
giora enn i dag þlester aller Umbodz menn þred sína
stíornan til reikna Keisaranum / eða oðrum Landz
þopdingium / og tífka suo sit stíornar völdi / þ þr misse
ecku hylle og vinattu sína þopdingia / Og þott at
nocker af þm sie þromer og godgiarner / og þram
þlytíe riettiliga sitt stíornar völdi / þa giora þr þ sa
ma þo ecki leinge / vtan suo leinge sem þr þa þ sama
þyrir

Piorum Gudspjalla mönnum.

Þvítt í Terramma hylle og vinattu safar gíort / Nær ed
þá vínskapr vill suo sem ríena / þá er og eirnin gods
menstann hínna vte / ap þui þr vara sig ap ollu toft
gæþui víð þui / þ þr verði þm eigi reider.

Þá ed Pilatus heyrði þessi
ord / leidde hann Jesum vt / og set
ti sig vpp á Domstolinn í þm
stad sem kalladizt Hapue plaute /
enn á Ebresku Sabbatha : Enn þ
var lá Átpanga dagrinn í Þá
sckunum / nær hinne Siettu stund
du / og hann seiger til Gydingan
na : Siaet / þ er yðar Konunge /
Enn þr kolludu vpp / tak í burt /
tak í burt þennann / Krosspestu
hann. Pilatus sagði til þra / skal
eg Krosspesta yðuarn Konung :
Kennemaña hopdingiarner suo,
aa iii. rudu.

**Vinan Christi epter
rudu. Hier hopum auguann Ko-
nung/utan alleinazta Keisarañ.**

Marcus seiger þ Drottinn sie kross þeste a þre
hinne þridu stundu dags/ Enn Johannis seiger nær
re hinne siertu stundu/ þessar tuær greiner (hueriær
ed synazt suo sem at sie þær huoraz a more annare)
þær heper enn aldreige neinn þullkornliga eda rietti-
liga til samans dreigit (og ecki hinn Neilage Augus-
stinus sialpr) Enn vier seigium suo þær tit/ þat su
epter lifingun a Natthei þy cap: vt ap þm huspauðu-
num/ Sa ed vt glect sneima morguns til at leida verk
menn i Vingard sin/ vðskye oss / þ su morgun stund
dín/hin þridia stundin/ sietta/ niunda/ og ellepta stund
dín/sem vier kollum Aþtansfangs tíma / þa hapui
fietdeilis ap Gydingunum suo halldnaruerit / Huar
vt ap þu kant at þormerckia/ þ morgun stundin hapui
sa time verit/einefum sem er þvyst i þra þuit ed dage
inn reit/ huar vier kollum ottunnal eda ottusfangs
tíma/ elligar i þra solar vpp komu/alt til himar þri-
diu stundar/eda til Tertiu timans / Og sa tímum i
þra hine þridu stundunne/allt til himar siertu stund-
dar/eda Sexta malsins / þa verði hin þridia stund
kollut/líka suo verði sa tímum/sem er a millum hins
nar siertu og niundu stundar cirnin kalladi/su hin siet-
ta stund/eda Sexta mals time / Og líka sa tímum
sem er a millum niu og ellípu verði kalladi hin 7 tímum
da

Piorum Gudspialla möm.

Da stund eda 7 onur tíð / Enn sa annar tímenn / einckum
sem er í þra þre hinne elleptu stundinne (Eu ed hia
offer hinn piorda stundin epter middeigít) hun heyrir
til Alptansaungs tíðinne eda fuellðrimanum / 7 þra
huerri þ Gydingarner toku til sínar Natider Heilage
at hallða / Þessara somu stunder eda tíma / þa minn
nast Gudspialla mennirner í Historíu þinnunnar
Christi (hueriar ed vorer andliger hapa fallat þær
Stau ríðer / þott at þr hapui þar nockut annat med
meint / og hapue þær misbrukat í mote Christz ríetti
lati / Þar þyre / at þ sama huar skíed er / a millum hins
nær þrídiu og siertu stundar / þ fallazt / at þ hapui skíed
a hinne þrídiu stundu / Þuiat su þrídia stundin / eda
sa Tertiu tímínn / inne helldr þriar pullar flucku stund
der í sier / Níer vt af sier þu nu / at þui eg meina /
huernen þ Gudspialla mennirner skípa ecki huorer í
mote oðrum / Þuiat Jóhannis hann seiger ecki / þ
Christe sic dæmðr til Krossins a þre hinne siertu stundu
helldr nær hinne siertu stund / huar med hann geþr at
skíla / at þ hapui ecki verit a þre hinne þrídiu stundu
ne / Suo sem Marcus eirnin seiger) helldr hapui þ
lange tíme líðim verit í þra þre þrídiu stundinne /
eda Tertiu tímanum / og þ su hin sierta stundin hapui
þa tekít at nalægíazt / Og kann vera at þar hapui
enn ein þul flucku stund / eda meir epter verit / af þre
hinne þrídiu stundinne / eda Tertiu tímanum / til hins
nær siertu stundarinnar / suo at þ heþer þa verit nær
hinne siertu stundinne / helldr enn sialþu vpphapuino
þas

Þinnan Christi eptir

Þar hómur þridiu stundartinnar / eptir skamt þes
þorlidius tíma / og þes tímans ed þa tók at nalægja
Lat þier ecki einn þ vndarligt þickia / huat er Liv
cas eptir ordum Christi skripa þier seirna meir / Eins
tum semer þetta / At i dag skaltu met mier vera i Pa
radis / Enn þ var nær þinne siertu stundu / Lifa sem
at skyldi Christi a þinne Siertu / ogecki a þre þinne
þridiu stundu Kross þestur hapa verit / Þar til suara
eg / og seige lid sama / At þa ed Christ var dæmð /
og þ Gyðingarnar plyttu sier miog med hann till
Krossins / at þa skiedu marger hluter a stuttum tíma
og þi tillogdu hönnum þa hueria sman eptir adra /
suo at þi hapiu eigi funnat til lifa at vppskripa þ alla
saman.

En sem Pilatus sa / Þ hann
kom ongu til vegar / helldi at þar
munde mycklu meira vpphlaup
ap mega verða / Þeinckte hann
þolkino pullnægiu at giora / og
dæmði at skie skyldu þra beid
ne tok vatn og þuode hendinnar
þyre þolkino og sagði / Saklaus
em

Piorum Gudspialla möm.

em eg ap blodi þessa hins ríettflá-
ta / síae þier til. Þá suaradi allt
þolkit og sagði / Hæns blod kó-
me ypuer oss / og ypuer Sonu vo-
ra.

Þá gæþ hann þm Barrabam
lausann / la ed þyrir vpphlaups
og mandraps laker var i myr-
kua stopu inn settr / vñ huern þi
og badu: Enn Jesum hudstrick-
tann og spottadann / þrammsell-
di hann þm epter þra villd / þ
hann Krosspestr yrde.

Þá toku stridzmennirner Je-
sum / og þærdú hann vt Þurpu-
ranum / og þærdú hann apter i sín
eigin klædnad / og leidde hann vt
bb suo

Þinnan Christi epter
suo at þz Krosspestu hann/og hñ
hlaut at bera sinn eigin Kross/
Og i þui ed þz geingu vt / hittu
þz einn mann/sem þar gieck hia/
vt ap Cirenia / Simon at napne/
sem kom ap bonda bygdinne / sa
ed var Þader þra Alexandri og
Kuffi/h onnum þreyngdu þz til/
suo at hann hlaut at bera hans
Kross / Og þz laugdu Krossinn
vpp a hann / suo at hann bæri hñ
epter Jesu.

Enn honnum þylgdi epter
mickill þolks þiolde / og suo ku-
enna / þær ed grietu hñ og aum-
kudu: Enn Jesus snere liet vid
til þra og sagdi / Þær dætr ap Je-
rula-

Piorum Gudspialla möm.

rusalem/ gratid ecki ypuer mier/
helldz gratid ypuer ydz sialpum/
og ypuer Sonum ydar/ þui siaet
At þz dagar munu koma / a hue-
rium þ seigiazt mun / sælar eru
hinar obyrriu / og þz kuider sem
eckí hapa þædt/ og þau briost sm
eigi hapa soginn verit: Þa mu-
nu þær taka til at seigia piollu-
num/ hreiniet ypuer of/ og til sy-
na biargaña hyliet of: Þui þyrst
þz giora þetta við hid blongada
treid / huat mun þa skie við hid
þornada.

Enn þar vðu eirnir vt leid-
der tueir adrer spilluirckiar / þ
þz væri med honnum aptekner.

bb ii

Pier

Dinan Christi epter

Hier dætr af Jerusaleem gratid ecki yþ ier miðr
Suo líka skulu vier og ecki eirnin grata þyre þess sa-
fer/þ Christo suo vegnadi líka sem þ hingat til þ hær-
snarat og verck heilagat hapa kent/sierdeilis þa þra-
dikut heper verit Dinan Christi / helldr skulum vier
grata ypuer sialpum oss/ þ er ypuer vorum syndum /
hueriar ed suo mycklar eru/ at þær hapa Kross þest.
þann/sem sannr Gudz Son er/Enn þ Christer seiger
þyrst þr giora suo vid þ hid blomgada treid etc. Þat
med funngiorer han þa herleiding / og þordiarþun-
Gydinganna sem af Romuerium atte ypuer þa at
Roma/ Líka sem þ eirnin vti hinum þyrra S. Petre
Þistle iiii. capitula skripat stendr þat time er/þ Dom-
rinn vppheþrzt a Gudz huse/Enn þ þyrst skal a oss/
sem blomgat er/huat vil þat þa þyre einn enda ver-
da met þm sem ecki trua Gudz Euangelio.

**Og þr leiddu hann vt i þann
stad/ sem a Ebresku kallazt Sol-
gatha/ þ noxrænazt Haulastadr/
og þr gapu honnum edik / eda
Myrru i vine at drecka/med gal-
le þorblandat : Og þa ed hann
smackadi þ/ villde hann ecki dre-
cka:**

Piorum Gudspialla möm

cka : Og þz Krosspestu hann þar
í þin stad Golgatha/ Jeremi : iij.
og tuo spilluirckia med honnum
annan til hægri / og annann til
vinstre handar : Enn Jesum i
midit/ Esaie liii. Og su ritningin
vpppylldizt sem seiger : Hann er
a medal spilluirckia reicknadz.
Og þ var su þridia stund þa þz
Krosspestu hann : Enn Jesus
sagdi / Pader þyrirgeþ þu þin þ/
þuiat þz vita ccki/ huat þz giora.

Þar med verðz hinum lyviij. Psalme til reickn
at/ þ sa him sæte Vingarðerinn Israels sie vnuende
i beifleik.

Þat er sa eir hauggorminn a eyðimorckunne
vpp þapinu 7 tume viij. Johannis iij. Ut ap þessari
somu vppþapningunne seiger Chriſte ſialþr Johanne
nes i to þra capitula/ Jesus Chriſte verðz hier ap iors
du vpp þapinn i loptid/vpp a þ hann Drottne yþuer
bb iij þz

Pinan Christi epter

Þre ypuer valdz stominne / Sem i loptinu riegetar /
og þ hann i burt skæpi og apmadi daudans hand /
skript / sem off er motstædlig / Hann heper og þa hinu
somu apskapit þyrt sit blod / og negle hana vpp a kross
sin / Collosen ij. Þot at vorer læsharat og sialþir
tingar þr meine / þ þu sie enn nu i mote off skript /
þar vt ap kemr og sa þrægdar Titillinn sigruinn
garinnar Christi / i marghættu tungu male vt skr
þad / huern ed hiner heidnu meðkenna eirnin / enn
Gyðingarnir þr apneita honnum / þr þorsmædu og
þordæmdu sin eiginligan herra og Konung / Enn vier
hiner heidnu meðrofum hann / og hann er vor / þar
ap kemr þ og eirnin / þ hiner heidnu eru Judei (þu
at Judei kallast a norrænu Gudz meðkennarar) og
þr sem þ naph hafa / þa eru ongu síðr / enn þ Judei vor
ru þordum Jsæie lxxj Daniel ix.

Enn Pilatus skripadi eina
ypuer skript / þar inne var skr
þud saukinn hans dauda / hueria
skulld þr gapu honnum / og settu
hana a krossinn / vpp ypuer ho
þut honnum. Enn þar var suo
skripat / Jesus ap Nazareth Ko
nungr

Piorum Gudspialla möm.

nungr Gydinga. Enn þetta ypp-
uer ikript lattu marger Gydingar
þuiat sa / Stadur var nærri Þor-
ginne / þar ed Jesus var Kross-
pestur : Og þ var skript a Hebre-
sku / Griksku og Latinu / þa sog-
du Presta hopdingar Gydinga
til Pilato : Skripa þu ecki Lö-
nung Gydinga / heldur þ hñ hefr
er sagt / eg em Konungr Gydinga :
Pilatus svaradi / huat eg
hefe skript / þ hefur eg skript.

Enn stridzmennir / þa ed
þ hopdu Krosspest Jesus / toku
þ hans klædnat / & giordu a þio-
gra hluta skipte / einum sierhuc-
rium stridzmanna sinn hlut / þar
med

Þinnan Christi epter
med eirnin kyrtilinn: Enn kyr-
tilinn var eigi saumadr / helldr
þra oþan verdu allr opinn: Þa
sogdu þz sin a mille: Skeru vær
hann eigi i sundr / hlutust helldr
vin hvers ed hann skal vera / suo
at ritningiñ vpppylldist / sem sei-
ger: Þz skiptu sier klædum mi-
num / og a mitt þat / þa logdu þz
hlutkesti: Og þz satu þar / og
var dueittu hann: Þetta hid sa-
ma þa giordu stridzmennirner /
enn polkit stod / og horpdi vpp a.
Enn þar stodu vid Þrossinn
hia Jesu Moder hans / og Mo-
der systir hans / Maria husþru
Cleophas / og Maria Magdale-
na /

Piorum Gudspialla mōnum.
na/ Þa ed Jesus leit nu sína Mo-
ðr / og þann Lærisuein standa
þar hia huern hann eiskadi / sei-
ger hann til sinnar Moðr: Kona
siapu/ þat er þinn Sonr. Þar ep-
ter a seiger hann til Lærisuein-
sins: siapu/ þer þin Moðer: Og
i þra þre stundu / tok sa Læri-
sueinn Hana til sín.

Ad giomringunum vtuisar hier Chrístr/ þ vier
eigum þorelldiana i heidre at hapa/ Hier sier þu og
þ hann heyr i heidre sína moðr/ Suo hann medfennar
Hana / og bípalar Hana Johanni/ þat hann medfenn-
ar Hana hier þyre sit andlat/ þ sama skíer þar þyre /
at hann hafði þann lifama / þem þa skyldi deyia /
ap henne medrefit/ Enn þat / huad ed hann giordi
vin vt vatne/ hírte hann ecki at medfenna hana/ þui þ
huat þat skíedi/ þ sama giordi hann suo sem Gud / og
auglysti suo þar med nokru part síns guddoms/ huern
ed hann hafði eigi ap moðrinne / helldi vt ap þau-
dum i þra eilípu/ Hier vppþyllt eirnin (med þui
at a Narta stendi vnder Krossinum og heyrir Chrístum
cc mala)

Þinan Christi epter

mæla) su malsgrein Simeonis Luce ij. At eit suerd
skylldi i gegnum smuga sialps hennar ond / Og þ
hvat Simeon setr þar til / Suo at hugskog þancfar
margra hiarta opuskarer ydi / a Noð marger eru
þz/sem lata sier þickia / at sie þz Evangelistur / og vel
Christner / Enn nær ed Krossins þianing ypuer keme
þa ed þyrsta verdr þ opuskarer / Nær apneitar Petrus
Johannes þeiger og leggr ecki til / aller þa eru þz or
taslegner / og þz marger sem sig hneycksla a Christo /
Sæler eru þz (seiger Christur sialp) sem ecki hneyck
sla sig a mter / Enn hvat Gyðingarner giora vid sinn
eiginligann a Messiam þ sama giora voret Depprestar
vid hans Neilagð Euangelion.

Enn þz sem þar hia geingu /
laustudu hann / og skoku hopud
sin og logdu: Svei / hucrsu agæt-
liga nidi brytr þu Austierit / og
byggir þ / a þrime dogum vpp
aptr : Hialpa nu sialpum þier /
Ertu Gudz Sonr / þa stig þu op
an ap Krossinum / Lika eirnin þa
spottudu hann Kennemaña hop-
din

Gudrun of

Piorum Gudzsþialla mōm.

Dingiarnir sin a mille / med þm
skriptlærdum og Eldungunum
samt ollu þolke og sogdu : Oðrū
monnum heper hann hialpat / og
sialpum sier kann hann ecki at
hialpa : Sie hann Chrīstr Træll
Konungr / sa hinn vtualde Gudz /
þa hialpa hann sialpum sier / og
stige nu opā þ Krossinum / suo
at vier sīaum þ / og truūm hon-
num : Hann heper treyst Gud /
sa þresse hann nu / eþ at honnum
suo likar / þuiat hann heper sagt.
Eg em Gudz Sonr / lika suo hæd-
du hann og eirnin spilluicckar-
ner / þred med honnū voru kross
þester : Eirnen þa hæddu hann

cc ij

stridz

Þinan Christi epter
stridzmennirner / geingu at hon
nú og þærdu h̄m edik / og sogdu :
ertu konungr Gydinga / þa hial
þa þu sialpum þier.

An sialps þra vilia / vitna þr þ Chrīste hapu
giort Gūdlig verck.

Þr hæda hann og lasta / lifa sem at sie hann ecki
Gudz sone / Enn giomringrim vtuisar / at hann sie þr /
Suo sem þr til Romanos i þyrsta capitula skripat
stendi / At sa sem krotugliga er biuisaðr einn Gudz
son.

Þess iardeicksins / sem var þr Chrīste skyllði
opan stiga ap Krossinum / þa krepia eirnin dags dags
liga vt ap oss / mot stodum menn heilags Euangelij.
Þui þyrst þr sia / þr vier erum eirnin vnder Krossins
þianing / og erum þorackader þyre heimenum / og
þar þyre vilia þr ecki trua / og hallda þui suo þr Gud
hann sie ecki meðr oss / hier vm þetta þa les þu
Psalm. xxi.

Þat stridzmennirner hæda suo Chrīstum / þat
til huert þa suo ypuer skriptin titilsins / suo sem siaz
ma vti Johannis Gudzspiollum og þr almenninga
ordryckid / sem ap honnum þor / þr hann var i Messias
sa ed Gydingunum var þyre heitinn.

Enn

þiornu Gudzspialla möm.

Enn annar ap þm spilluicchi
unum/ sem heingder voru/ lasta-
di hann og sagdi: Þu ert Ch-
ristr / þa prelsa þig og suo einn
ockr: Þa suaradi hiñ annar/ strap-
padi hann og sagdi/ Og þu hræ-
dizt ecki helldr Gud/ sem þo ert i
samri þordæming: Og atsonnu
þa skier ockr þeitar iettuliga/ þui
at við medtokum huat ockrer gi-
ornugar eru verðer/ enn þessi he-
per eckirt vondzligt athapzt: Og
sagdi til Jesu / Herra minztu
min þa þu kemr i Ríke þitt: Og
Jesús sagdi til hans: Sannliga
seige eg þier at i dag skalltu vera
med mier i Paradis.

cc iii

Lika

Dinan Christi epter

Lifa suo sem sa spilluircfínn vard þyre vtan gl
la verðskulldan riectlate/suo hliotum vier eirnin þyre
vtan alla verðskulldan riect later at verða/Hier fantu
ongua verðskulldan a homnum at þinna / Þuiat litlu
einu hier aðr/þa lastaði hann Christum med sinum
sampilaga / Suo sem þ eirnin Páll Þostuli giordi
aðr enn hann snerizt/Huer god verck funne hann at
giora/eda at þorpiena/þa ed hann hieck a krossinum/
Enn ep hann hapdi at vpp þra þui at líþua/þa mun
di hann vissiliga hapa gior god verck/ þa væti hann
þo ecki þyre þau hinu saumu riectlate vordin / Enn
nær ed þu alitr þann spilluircfíann riectiliga / og ep
þu i gegnum skodast hans hiarta/þa muntu a homni
allt þ þinna/huat einum riet Christum manne til heyr
rir/Hann medkemmer sínar syndir og þ hann sie rang
late/og sakadr/enn Christe riectlate og saklaus / Og
er ecki epuablandinn om sína Salu hialp / þyre ollu
þui þo at hann væti einu spilluircfi / Hann vard suo
þyrr Gudz fraptum snuinn og vpp lysti/ þ hann fun
ne þui at trua/þ sa Christe mundi rífa/sem þar hieck
a krossinum/Enn þuilick trua var enn ecki i þann
tima gepinn Petro og hinum oðrum Lærisueinum
Hann auglysti eirnin þa hinu somu tru þyre auogv
tuna. Þuiat hann medkendi Christum opinberligan
na/ og elskadi eirnin sinn naunga : Ut ap þre hinne
somu iatningunne þa hopum vier aðr sagt : Enn ap
færleikfins afþemi sier þu hier/ þ hann auglysee hana
vid sinn lagsmann / i þui þ hann strappast hann / og
annur

Piorum Gudzspialla móm.

áminner og loftar til syndanna víðkenningar / og til
á trunadar traustzins Gudz misfúmsæmdar: Öppa
púllka víðkenning audlæzt þann þetta huggunar-
samligt þyrhe it. Át í dag þa skaltu með mír vera í
Paradis / þ er / at þu skalt audlæzt þ réttlætir og eir-
líp líp / huert ed Adam miste: Öppa þetta híd sama
Euangelion / þ er öppa þetta huggunarsamliga þyr-
reheitid Chrísti liet sa spilluirkinn sitt líp með þaug-
nudi.

Og epter hina Siettu stund /
ördu myrckr þvær allt Landit /
til hinnar niundu stundar / Og
Solin miste sína Vrte / og nær
Niundu stúd kalladi Jesus með
harri raust og sagði: Eli Eli /
Lamma asabthani? þ þyðizt suo
Minn Gud / minn Gud / hvar þyr-
re heper þu þvær gepit mig? En
nockrer ap þm ed þar stodu / þa
ed þr heyrdu þ / sogdu þr: Hann
kal-

Þinnan Christu epter
kallar a Elias : Epter þ þa Jesus
vísse at aller hluter voru þullkō-
nader / vpp a þ at su ritningin
vppyllidizt / sagdi hann : Mig þyr-
stir. Þa stod þar eitt ker þullt med
edik / Og iapn snart hliop einn
ap þm þangat / tok einn mærdar
vautt / og þyllti hñ vp med edik /
og þlop / æ liet hann opán a einn
reyr legg / og bar hönnu at man-
ne / og gap hönnu at drecka / og
sagdi med huum odruum : Nu
vel latum sia / hvort Elias kemr
at taka hann opán : Þa ed Jesus
hæpdi nu þ edikit til sin tekit / sag-
di hann þat er þullkomnat : Og
han kalladi enn eitt lñ med þar-
ri raust.

Piorum Gudzspialla mōm
ri raust og sagdi : pader i þinar
hendr bipala eg minn Anda : Og
þa ed hñ hapdi þetta sagt/hneig-
de hñ hopudit / og gap vpp aun-
dina.

Þat er þullfomnat/þyre þann skulld þeþer eckirt
epter stadiþ ap þinunne herrans Christi/ nema þ alles
inayta/ at hann vard i daudatunum halldinn (þ sama
þo i huild) alt til hins þridda dagsins / epter teickne
Jona spamanz/ Epter þessu ordinu / þur þua Gyð-
ingarnir einstis annars at vænta / Sa ed meira mu-
ne giora enn þ þessu Christi þeþer gior.

Og sia þar/ at tialldit i Au-
stierino ripnadi i sundr i tuo par-
ta/ þra opan verdu allt niðr i ge-
gnum : Og iordin skalþ/ og bioz-
gin klopnudu/og grapuer þram-
lidinna lukuzt vpp / og marger
Likamar heilagra þra ed suapu/
dd rif

Þinan Christi epter
risu vpp / og geingu vr graupu-
num epter hans vpp risu / og ko-
mu i þa hinu heilogu Borg / og
birtuist þar maurgum.

Hier er Adams skulld bitolut / og daudinn heper
daudann vppsulgit og þui hinu allra heilagazta er
nu einninn vpp lófit Hebre ix.

Hann seiger / Og marger lífamer heilagra þra
ed swapu risu vpp / og settr í þessu þetta þar till /
Og þr geingu ut af gropunum epter hans vpprisu etc.
þat sama giorir hann þar þyr / suo at þu meirer ec-
fi / þ þr þa þui a þm sama deige vpprisit / a huerium
ed leiden hinna þra mlidinna vpplukuzt / þuiat Chri-
stur hlaut hinn þyrste at vera medal þra sem swapu /
og hinn þrum getne i þra Daudum / suo at hann hepr
di þyregonguna i ollum hlutum Collosen j.

Enn sa Hopudsmadrinn /
sem þar stod hia íapngegnt hon-
num / og þr ed hia honnum voru /
og var dueittu Jesum / þa þr sau /
þ hann liezt med sikku kalle / og
sau

Piorum Gudzspialla móm.

sau iardskilptann / og huat þar
skiedi / vrdu þz miog ottaslegner /
og þrisfudu Gud og logdu : Sann-
liga heper þessi riecttuis madi ve-
rit / og Gudz Sonr : Og allt þ
þolk ed þar var hia / og horþdi a
þetta / og sem þ sa / huat þar skie-
de / bardi þ sier a bryost / og sneru
heim aptr.

Hiner Heidnu þrisa Gud / þa ed þz sau huad þar skie-
de / Gydingarner sagdu þ eirnin / og medkenna þ þz
þapue illa giort / enn þo þrisa þz ecki Gud at helldz /
Eirnin lika þa medkennir Judas / þ hann þapui illa
giort / Enn Kennemanna þopdingarner / Pharisei /
og Olldung arner / vrdu allz ecki ap þui sem þar skiedi
til idunar myckter / lika sem sa epterþylgiandi texti
vruisr.

Enn aller hans Þunningar
stodu langt i burt þra / og margar
konr þar honnum þopdu epter-
dd ii þylgt

Þinnan Christi epter
þylgt vr Galilea / og sau allt þet-
ta / medal huerri var Maria
Magdalena / & Maria hins min-
na Jacobs og Joses Moder / og
Salome moder þra zebedei So-
na / huerriar ed honnum hopdu
epter þylgt / og honnum þionat /
þa ed hanu var i Galilea / og mar-
gar adrar / þær ed med honnum
voru vppgeingnar til Jerusa-
lem.

Enn Gydingarner / ap þui at
þ var atþanga dagrinn / suo at
Likamarner væri ecki a Krostu-
num vm Þuottdaginn (Þuiat sa
sami Þuottdagrinn var mickill)
badu þr Þilatum þ þra bein yrði
i sun-

Piorum Gudspialla mön.

i sundr brotinn og opan tekin/
Þá komu stríðsmennirner / og
brutu i sundr beinin þess hins
Þýsta / og suo hins annars / sem
med honnum var Krosspestur :
Enn sem þú komu til Jesu / þá þú
sáu / þú hann var þegar latinn / bru-
tu þú ecki hans bein / helldu einn
af stríðsmönnum opnadi hans
sidu med spiote / og iapnsnart þá
rann þar út blóð og vatn.

Þat sama var eitt stycki út af þra hræsne / þú
þú huat þú uilia hiet þú þútt dagsins safer gior-
þá þá sama stýldu þú og hepdu att / alla þá daga
at giora epter Laugmalinu Deut: xxi. Þúat suo
stend þar i þm stad skripat / At líkame þess sem hein
gdu er / skal ecki um nottina a rrenu vera / Helldu skal-
tu a sama Dætri hann niður grapa / Og med þú at
þú hallda hiet þm þútt deiginum suo þram / þar þú
rit þá strappar Jóhannis þá / suo sem ranglata og o-
riett þer duga / þú ed suuga mypluguna / enn vólþ ball-
dd új dann

Binan Christi epter

dann vppgleyppa / Suo veit eg og ecki eirnin / hvar
þyre þ þessi þuottdaginn sem nu kom a þessum sætu
brudz dogunum / stylldi i meira halldi vera / enn þz
hiner adrer þuottdagarnir / Þuiat Laugmalit sialpe
helldr ecki þann eina meir enn hinn annann / Enn eg
helld / þ þz þapui þyre sina eiginliga vppsetninga / hall
diz þennann þuottdaginn meir enn hina adra / og þ
sama þyre þess hlutar safer / eincum sem var / þ kaup
skapz Remmanna Hopdingianna ydi þess meire /
og nokkadizt bettr / ap þui at mickill mannioldi kom
þar til samans om Datidina / epter þui ed vier þo
þum adr sagt.

¶ Og sa ed þetta heper sied /
hann bar þar vitne vin / og hans
vitnisburdz er sannr / og sa hinn
same veit / þ han seiger iatt / vp a
þ þier truit eirnin. Þuiat þetta
er skied / suo at ritningin vpppyll
dizt. Exodi xii. Þier skulut ecki
neitt hans bein i sundr briota : og
enn aptr seiger ein onr Ritning :
¶

Piorum Gudzsþialla mōm.

Þz munu sía þann/ i huern þz ha-
pa stungit.

Þar epter a vm kuellðit/ med
þui at þ var sa atþanga dagrinn
huer ater sa þyre Þuottdagrinn/
kom Joseph ap Arimathia vt ap
þm stad Gydinganna / cinn ríkr
Maun/ edlaborinn Radherra/
cinn godz þromr Maun/ huer at
eckí hapði samþyckr vorðit þra
rada giordum/ og breytne : Sa at
eirninn stundadi epter Gudz ríki/
Þuiat hann var Lærisuein Jesu
þo heimoligr vt ap hrædzlu við
Gydingana/ sa vogadi þ / og gi-
eck inn til Pilato / og bad hann/
þ hann mætti oþan taka lika-
mann Jesu.

Þínan Christi epter

Éit þa bráðt Jóseph/eínckum þ hñ var o diarþr og
veyfr i trunne/hueria hann nu meðroð af Gudi / suo
þ hann alldiarþliga og einardliga þordi at meðfenna
Christum.

Enn Pilatus vndradizt þ /
at hann var þegar latinn/og kal-
ladi Hundradz hopdingiann til
sin/og spurdi hann at / huort hñ
væri þegar andaðr: Og sem hann
var þess vil ordinn af Hopudz-
manninum / gap hann Jóseph
Likamann Jesu / og bipaladi at
hann skylldi honnum gepast. Og
Jóseph hann keypti linduka /
þar kom og eirnin Nicodemus /
sa ed aðr þyre hapdi a nararþeli
komit til Jesu / og þærdi sam-
blandada Myrru við Aloen/nær
hun-

Piorum Sudzspitaller moñum.

hundrad punda. Þá toku þi Li-
kamann Jelu / sem opan var te-
kinn af Kroffinum / og sueipudu
hann i lierepte / og vopdu hann i
lundukum með tilmondum smyr-
slum / suo sem at sidz er Gydin-
ganna til at grepta.

Hiner þromu og riettuifu þara þann þramliða
na Chrustum til huilðar / huern ed hiner omilldu brock
tu a meðan þann lipdi / og lietu þonnum ongua huilð
Þiet eru nu aller hluter nyer / þreinar og vel tilmande.

Enn þar var i þm stad / sem
hann vord Krofspeistr / einn Jur-
tra garðr / og i gardinum ein ny
steinþro / su var Josepf / hueria
hann hapdi vthauggua latid i ec-
num hellu steine / i hueria þ ein-
ginn hapdi enn nockrn tima lag-

ee

dz ve

Þinnan Christi epter
ðr verit / Þangat logdu þr Jesuu
þyrir sakar atþanga daglins Gy-
dinganna / ap þui / þ Þuott dags
helgin vpp hopzt / og þ þu groþ
var þar suo nær : Og velltu sto-
rum steine at grapar munnannum
og geingu i burt þadan. Enn þar
var Maria Magdalena / og Ma-
ria Joses / þær settu sig iapn ge-
gnt ypuer þra gropinne / Lika eir-
nin adrar konr / þær ed Jesu hop-
du epter þylgt ap Galilea / hugdu
at / huar og huernen hans likame
var niðr lagðr : Enn þær sneru
aptr / og biuggu til smyrslin og
þ þyligt Salue / og vinn þuott da-
gin voru þær kyrrar epter Laug-
malinu. Þins

piorum Gudspjalla möm.

Eins og þ Adam hafði syndgætt í grasgardi-
num / líka þa varð Chríste þangað í grasgardinum /
Suo at hann í burt tæki Adams synd / Og þa ed hann
hafði alla hlute þullkominat / og þann daudann ypuer
vinnit sem Adam innleidde / verði hann eirnin í gras-
gardinum í graupina lagði / og ris þar suo síðan vpp
á þr þra daudum.

Vpp hófst / Epter laugmalinu hófst þuottas
gríni at fuellinu þyrir / Suo sem þ skripat steinði í
laugmalinu / At í þra þvi hinu þyrri fuellinu / alle
til hins annars fuellins skulu þier yðra þuottas
heilaga hallda.

Hins annars dags / sa ed ep-
ter þylger atþanga deiginum / ko-
mu Þennemanna hópdingiar / &
Pharisei at samt til Pilato / og
sogdu: Herra vier hópum í min-
ne lagt / Þ þessi þallare sagði / þa
ed hann lipði: At epter þra dag a-
mun eg vpp á þr rísa: Þar þyre
skipa þu at þoruara gropina / allt
ee ii til

Þinnan Christu eptir
til hins þridia dags/suo at hans
Lærifueinar kome ecki og stele
hounum i burt/og seigi þolkino/
at hann sie vpp aþr risinn þra
Daudum og verdi suo hin sida-
re villan argare hinne þyrre. Pi-
latus sagði til þra: Þar hapui þi-
er varðhalldz mennina / þarit
burt / og þoruarit sem þier kun-
nit: Enn þz geingu i burt og þor-
uorudu graupina med varðhall-
dz monnum / og mot morckudu
steininn.

Christu helldz nu þann þuottdag huer at er
þuottdagr Christinna manna.

Þu skilia þz leiddi suifarar þ teicfnit Jona spa-
mans/og þa mdrbrótningina Austierisins / sem að
þyrreþram var furingiord vt ap Christo/ Enn þ þz sei-
gia/

Piorum Gudzsþialla móm.

gia/ep̃ter þria daga/I þui þa liuga þz ecki/Huſat
ſuo ſeiger Chriſte ¶ Darci viſ. cap: Og þ ſama er einn
Ebreſkr maſ hatter ſuo tala þrepter þria daga/þ er/a
þm þridia deigi/Lika ſem þ eirnin enn i oðrum ſtað
ſtendz/ep̃ter atta daga/þ er a þm þinum attanda deis
gi/Annars nær ed þz heþdu viliat ſkilia þetta ſuo ep̃
ter þria daga/hann þinn þiorda daginn / huar þyre
ſogdu þz þa ecki/Ek þa þu þ gropin verði varð veit/
alt til þins þiorda dagsins/Enn nu ſeigia þz ecki till
þins þiorda/hellðz alt til þins þridia dagsins.

Og verði ſuo þin ſidare villan argare þinne þyre
re etc. Lika ſem þ Caiphas/ ſuo lika þa eirnin ſeigia
þz hier an ſins vig ſannleikinn/Og þ ſama heper viſ
ſiliga ypuer þa komit / huar þz ottuðuzt at ypuer ſig
koma munde/ ¶ Sed þui at þz giordu ongua ypuer bot
ſeirna meir þar ep̃ter a/ ap þui þoru þz einat meir/og
herþuiligar vilt/hellðz enn aðz þyre/ Elligar ſuo/ at
truau þra ſem aðz þyri a Chriſtum truðu / var þm
einn villudomr ep̃ter þui ed þz meintu / þa er þun þo
ep̃ter þ ſeirna mycklu meir og viðþragare vordin /
bæði a medal Gyðinganna og ſuo heidina manna
hellðz enn þ þun var aðz/ ecki þo þar vt ap þ Chriſte
hann væri ap Lætiſueinnum a laun þurt tekinn ve
gropinne / ſuo ſem at þz ſeigia / Hellðz vt ap ſannleik
þans ſignadriar vppriſu/ Huer ed ſeirna meir þar ep̃ter
varð predikud ap Poſtulunum vt om allann þeim/ þa
ee iij varygd

varygd og athyggle sem þi höfdu þar á at lata þouas
ra gropina / þun snerizt þm sialpum til skada / og till
þordæmingar etc.

Ending þrar Historiū vt af Þinnunne Herrans Chriſti.

vff þaff

Upprisan og Uppstigningin

Drottins vors Jesu Christi/ epter
Biorum Gudspialla
monnum.

• 2 •

Þyrr þessa Historiu vilium vier þennan Þomala ses-
tia / vt tekinn af Postulanna giorningum/
og Sancte Pals Þiste-
lum.

Þristur heper Dauid lidit / þyrr vorar
Synder epter ritningunne i. Corin : viij.
Og er gráþinn / og vpp aftr risinn / a þri-
die deige / epter Ritningunne Acto : v.
Þann sama heper Gud vpuafet a þri-
dia deige / og lated hann opinberann ver-
da / ecki ollu Þolfi / helldi þm vtuoldum vittum af
Gudi / Postulunum / þr ed med honnum hapa ethid
og druckit / epter þ hann var vpp aftr risinn / Acto i.
Huerum hann hafði epter sína Þinu audsynt sig lífs-
uande / þyre marghattadur auglysingar / þa ed hann
liet síu sig i Þiorutige daga / og taladi vid þau af
Gudz Ríki / Acto : v. Og baud þm at Predika þols-
kino / og at vitna þ hann síu skickadur af Gudi / einn
domare Lipuendra og daudra Acto : iij. Vt af þess-
sum vitna aller spamein / þ þyre hans naþn / skulu þr
aller medraka syndanna þyregeþning / sem a hñ trua-
þat er sa steinn af ydr vppbyggiorum þorlagdr / sem

Þormate.

vardinn er at hyrningar steine / og þar er í öngum
öðrum heil fugið / þar er og eðfirt annat nafn / vna
ðar Dinnum möm gepit / þar inne eð vier skulum
Saiuhjalsliger verða. Einn huernenn hann heper nu
birftz sinum astuinum / at vppleystum Daudans hryg
dum / ap þu at o mueligt var / þ hann skylldi ap þu
haldinn verða / þat sama vilium vier nu epter vorum
þormatti / vt ap ritningum Gudspjallanna hier
epterþylgiande þorklara og tilteckna.

Apprifan Christi vt ap Þio-

rum Gudspjalla mönnum
til samans les
sin.

ÞA ed sa Þuottdagrinn var li
dinn / Keypte Maria Mag
dalena / og hin onnr Maria sem
kalladizt Jacobi / og Salome / og
Johanna / og adrar med þm / þær
komnar voru med Jesu ap Galt
lea / dyrdlig smyrsl / og biuggu
þau

Píorum Sudzspialla móðr.

**Þau til/suo at þær kæme/ & smur-
du Jesum. Þuiat um Þuottda-
genn sialþann voru þær kyrrar
epter Laugmalinu.**

Lucas hann skrifar þ konnar geingu burt þá
gropþinne / at til bua smyrslin : Enn vppa þ at þu skil-
lier þ ecki suo / sem at heþdi þær þ sama fuellðit a
þausto deiginum þau smyrslin til buit / þa vskyrer
hann sig sialþe og seiger. Og þuottdaginn voru þær
kyrrar epter Laugmalinu / og verðr suo sam saga við
Marcum / huer ed seiger at þær keyptu smyrslin þa
ed þuottdaginn var lidinn. Sa sami þuottdaginn
suo sem allar aðrar tatar þær heþt vpp um fuell-
ðit þeir og var suo hins annars fuellðings vthe / þa
mattu menn vel kaup og suo erþiða.

**Enn at aptne þess Þuottdag-
sins / huer at heþt at morne hins
þyrsta dagsins þá Þuottdagan-
na miog sneðma / þa ed þ var enn
dint / komu þær til grasarinnar /
þa ed Solin kom vpp / og baru
ff þau**

Upprisan Christi vt ap þau smyrslin / sem þær hopdu til buit.

Gyðingarner þ: vpphyria daginn at fuellðinu
þyrir / suo sem þ i Genesis stendr / At vt ap fuellðinu
þyrir og momenum epter vard einn dagr / Suo sem þ
vier hopum eirnin adr vt ap þuottdeiginum sagt þær
þyre þ sem hær i textanum verdr sagt / At fuellði
þuottdaganna / þ heper suo mickit at seigia / suo sem a
þre nottinne / þa ed þuottdagrinn var liden / huer nott
at hneigdi sig til þess dagsins / þann ed vier kallum
nu sunnudag / Enn Gyðingarner þa kalla hann / einn
dag / eda þann hinn þyrsta dag þuottdaganna j. Co
rinth. viij. Acto. xv. þær vt ap verdr laugardagrim /
Sá hinn siounde dagrim / Quern ed þ: kalla þuott
dag / Acto. xiiij. xvj. og xv / ap huerium þ adrer da
garner i vikunne hapa aller sitt kennigar naph epter
tolunne / Suo vill nu a Mattheus þ sa annar dagrinn
epter þuottdaginn / hapi vpphapunn verit enn þo
hapi þ suo sem i nockri mata dunt og skuggsynt ver
rit / ap þui hínu þyrta fuellðinu eda nottinne / Lifa
sem þ hiner adrer Gudspialla mennirner seigia / Enn
huernen sam bliodar þetta huar a Marcus seiger þui
hínu sem þ adrer seigia a miog snema / og sett i apn
snart þetta þær til / þa ed Solin kom vpp ? Andsuar /
Vissiliga þa heper su nottin konunum þott nogu
laung / og miog snema þa hapa þær vppstadit og til
graparinnar geingit / Enn a medan þær hopu a vei
ginum

Piorum Gudspialla móm

ginum margt at þorkæra / og ottuðust margar hafsa
semder / og þær radguduðst um sín a mille / líka sem
a Marcus hann seiger / Hver mun vellta þyrir ofi stei
nenum þra grapar munnum? Innan þess þa kom
vpp Sol / Suo misgruna eg og ecki / þa sa Jardskialp
tinn sem skiedi / a þ huerium þa a Matheus hann seiger
þa ed þær voru nu a viginum / haptu ecki all litla
hamlan veitt þm / Enn þar med þa hræddi Eingils
lunn vordhalldz meinnina i burt þra gropinne.

Christr hann reis vpp i Jardskialptanum / líka
sem þ hann liezt einn i Jardskialptanum / Og þ sama
skiedi ecki an merkiligs tilefnis / þuiat dauðenn og
vpprisan Jesu Christi / nær ed him ydi predikur / skyll
di hræra og ofyrta alla verolldina 2lga. ij. Líka sem
þ uier sium nu einn a vorum dogum (se þess Gudi
lof / þ Christz dauðe og hans Vpprisa hrærir nu / þyr
rir Predikan heilagz Euangeliz / verolldina / og þ heil
sufamliganna / vpp a þ vier medtokum þann / sem ap
ollum þiedum er bigeradr.

Og siapu at þar skiedi einn
mickil Jardskialpti / þuiat Ein
gill / Drottins kom opan a þ Him
ne gieck þar at / og vellti steini
num þra grapar dýrunum og set
ff ii tizt

Upprisan Christi vt ap-
tist þar vpp a : og hans Afiana
var iuo sem ellding / & hans klæ-
di huitt suo sem sniar : Enn varð
mennirner skelpduzt ap hræðzlu /
og vrdi sem væri þr. dauder.

Enn Konunar þær sogdu sin
amille: Huer mun vellta pyrr off
steininum þra. Grapar munna-
num: þt hann var miog stor: Og
þær litu þangat / og sau at steine-
num var burtuellt þra gropinne.
Og þær geingu þangat in i gro-
pina / og pundu ecki Likamann
Herrans Jesu. Þa hliop Maria
Magdalena burt at seigia þetta /
Og þa ed Konunnar voru sturan
di um þtta / þ likamiñ Jesu var
þær

Piorum Gudspialla möm.

þar ecki : Siapu / þa stodu þar
tueir menn hia þm i skinandi
klædum / og þar vödu hræddar/
og piellu þramm a sina afionu til
iardar / þa sogdu þz til þra / Huat
leite þier hins lipuanda hia dau-
dum : Hann er hier ecki : Gpp
er hann risinn / Minnist a þ huat
hann sagdi ydz / þa ed hann var
enn i Galilea og sagdi / þat man-
zins Sonr hlyte at seliazst i synd-
ugra hendz / og Krosspestir at ver-
da / og a hinum þridia deigi vpp
aptr at risa : Og þar minnst a
hans ord / & geingu burt þra gro-
pinne / og kunngjördu allt þetta /
þm ellipu / og suo ollum hinum
ff iij odrum /

Upprísan Christi vt ap
odrum / og sogdu þetta Postu-
lunum: Og þra ord virtizt þm lí-
ka sem væri þ Sion huerpingar/
og trudu þm ecki.

Þat eg læt hier María Magdalenu hia líða/
og blíp ecki við þessar Eingla síouer / þ sama giorie
su opinberlig vskríping í Jóhannis Gudspjollum /
þar ed hun suo seiger/ It þz hapiu Herrann í burtu
tekit etc. Item og þetta/heper þu nockur boit hann í
burt etc. Enn ep at hun hepdi heyrte og sied þetta med
hinum odrum/ þa hepdi hun eirnin sagt þar vt ap
líka sem hinar adrar/ Hun hleypr þra gropinne / og
funngiorir þm tueime Lærisueinunum / þ Herrans
Lífame sie ecki í gropinne/ Ámedan þa fueina og sy-
ta hinar adrar konunnar hia gropinne og sia þa og
heyra þetta sem hier stendr skrípar / og ganga síðan í
burt til at seigia þm odrum þra þessu / Enn María
Magdalena hun femr med þa bada Lærisueinana
sem hlupu apte til graparinnar / og blípr þar suo ep-
ter/ þa ed þz bader geingu í burt/ og sier þa Eingi-
lunn/ þar epter a Herrann sialpuann þvíst ap ollum /
Enn hier mætti nu einn huer seigia/ Skrípar þo ecki
Lucas suo/ Þat María Magdalena / og Jóhanna /
og María Jacobi og adrar met þm / væri þær / sem
slicke saugdu Postulunum/ þuiat þ hliodar suo / sem
hapiu

Piorum Gudspialla möm.

hæpui Maria Magdalena. líka heyrir og sýnd þessir
Eingla sioner/þra huerium hun sagdi / med hinum
odum? Þar suara eg suo till/á Ded þui at Lucas hñ
vill margt epter skila i sinu skripe / Suo sem er þetta
þ Drottinn hæpui opinberat sig konunum / Sierdeis
lis Maria Magdalenu / Huat er hiner adrer Gudspialla
mennirner skripa þo/af þui þa seiger hann/é
skaumu male vstfyr/þ konunum yrdi ecki truat / þa
ed þær sogdu/huat þær hópdu sýnd og heyrir/Maria
hun sagdi sína deilid / og þær hinar adrar sogdu og
eirnun huat þær hópdu sýnd/Suo sem at þu sýr hær é
Nistoriunne.

Og þá Maria Magdalena
hleypr nu (sem sagt er) kemr hun
til Simonar Petri / og til hins
annars Lærisueinsins huern ed
Jesús elskadi / og seiger til þra/
þá hapa Herrann i burt tekit vt
gropinne/æ vier vitum ecki hvar
þá hapa lagt hann.

Þa gieck Petrus og sa annar
Læri

Upprisan Christt vt ap

Lærlucinn vt / og komu til gra-
parinnar. En þau tuo hlupu sam-
sida / og sa annar Lærlucinn
hliop þræmm vndann / vakrara
enn Petr / og kom þyrstr til gra-
parinnar / giægdizt þar inn / og sa
linlokin laugd þar / enn þo itte
hann þar eigi inn : Þa kemr Si-
mon Petrus epter honnum / og
stigr inn i gropina / og sier lin-
laukin laugd þar / og þann suei-
ta dukinn / sem vapinn var um
hopudit a Jesu / eigi lagdenn hia
Linlokunum / heldr sier deilis til
samans vapinn i einum odrum
stad / Þa stie og eirnin sa annar
Lærlucinn þangat inn / sa ed
þyr-

Piorum Gudspialla monum.

pyrre kom til graparinnar / Sa
petta og trudi þui : Þuiat þi kun
nu þa enn ecki ritningina / Þ hañ
hlyte ap dauda vpp aptr at rísa /
Þa geingu þi Lærisueinarner til
lamans burt aptr : Og Þetr hann
vndradizt huernen at þtta þor. var skjed.

Trudi þui / Þ hann væri i burt tekinn / Suo sem
Maria i Dagdalena hapdi sagt þm.

Til samans / Þat er / heim aptr / þar yte hapa
þi eckileinge dualit / þuiat þi voru miog ottaslegner
Suo at komnar voru þar diarþare enn þi i þ sama
sinn.

Enn Maria stod vid gropina
og griet þar vti pyrre / Iem hun
griet nu / gægdizt hun inn i grop-
ina / og sier tuo Fingla i huitum
klædum sitiandi þar / einn til hop
da / enn annann til þota / þar sem
gg þi

Upprisan Christi vt ap
þi þo þu lagt líkama Jhesus / og
þi hiner somu sogdu til hennar :
Kona / huat grætr þu ? Hun sei-
ger til þa : þi hapa minn Herra
i burt tekit / og eg veit ecki hvar
ed þi hapa lagt hann. Og sem
hun sagdi þetta / snerizt hun vid /
og sa Jhesum standa / og veit ecki
at þ er Jhesus / Jhesus sagdi til
hennar : Kona / huat grætr þu ? at
huerium leitar þu ? hun þeinckti
at þ minde vera garðnordrinn
og sagdi til hans : Herra / ep þu
heper borit hann i burt ? þa seig
þu mier hvar þu heper lagt hn ?
þa vil eg hapa hann þadan : Je-
sus sagdi til hennar : Maria / þa
sne

Plorum Gudzspialla möm.

Snerizt hun vid/og sagdi til hans
Kabboni / þ kallazt / Meistare.
Jesus sagdi til hennar / Snert
þu mig eigi / þuiat eg em enn ei-
gi Gppstiginntil mins Þaudz/
þar þu helldz i burt til brædra
minna / og seig þm / At eg þare
vpp til mins Þaudz / og til yd-
uars Þaudz / til mins Gudz / og
til yduars Gudz.

Chxist hann verdr snortinn eda a hærdr þyre tru-
na Luce viij. Cap: Þar þyre seiger hann snert þu mig
eigi / þui þu truer enn ecki / þ sa hinn same / at hueris
um þu leitar / og þu meinar at i burt sie tekinn, sie
auglyst og vppbirtr / Tru þu og predika þetta E-
uangelion / einckinn sem er þ eg sie vppparinn til mins
Þaudz / og til yduars Þaudz etc. Þer / At eg em vpp-
birtr og auglyst till Gudz Þaudurs hægri handar /
Sa ed minn / og ydar er / Þyrr ydar mannanna safer /
hepe eg mandom tekir / og þar þyre hópum vter einn
sameiginligann Þaudz og Gud / Hier erut miner bræ-
dr vordner (suo þramt þier truet þui) þyrr minn

gg ij

dauda /

Upprisan Christi vt ap

dauda/og auglýsing Psalm 118. Debr 11. Og svo
Gudz syner Johan: 1.

Þetta er su Maria Magda-
lena / þra huerri ed Jesus hapdi
vt rekit siau diopla/ huerre ed hñ
birtist & þyrst ap ollum / þa hann
var Uprisinn / miog snemma a
hinum þyrsta deigi þuottdagan-
na/ Og hun þor burt / og kunn-
giordi þtta þm / sem med henne
voru/ sem þar hormudu og grie-
tu/ þ hun hapdi sied Herrann / &
þ hann heþdi slickt sagt til hen-
nar. Og þz somu/ þa ed þz heyr-
du þ at hann lipdi / og væri siedr
ap henne/ trudu þz þui icki.

Enn Konrnar stigu inn i gro-
pina

Piorum Gudspialla möm.

pina og sau eitt vngmenne sitta
til hægge handar/klæddann lifdre
flyppu huitre / & þær verdu pelms
pullar: Enn þat var Eingill Drot
tins: Enn hann sagði til þra/ot
tízt ecki/ eg veit at þier leitið / at
hinum Krosspesta Jesu ap Na
zareth: Figi er hann hier/ Hann
er Upprisinn / suo sem hann he
per sagt: Komit hingat og siaet
þn stadinn/ hvar ed þr hapa lagt
Herrann / og gangit snarlíga i
burt/ og seiget þetta hans Lari
sueinum / og Petro / þ hann sie
Upprisið þra daudum: Og siaet
hann mun ganga þyre yðr i Ga
lileam: Þar mune þier sia hann/
gg iij suo

**Öppettlan Christi vt ap
suo sem hñ heper sagt ydr: Siaet
at eg sagða ydr þetta.**

I þessari Historiu verdr i þyrstu handtierat vt
ap þre tomu gropinne/ þar epter a birtizt Jesus a Na-
riu einne saman hia graupinne/ þar þyrer snua eirnin
hinar adnar konurnar apte/ og girnast at sia/ þ a Maga-
dalena hapdi sied/ Og a Maria er þia leidsagnar made
og þylger þm apte til graparinnar/ Og þar þyre (þyg-
nast þær i þyrstu at (Lifa sem þ a Maria hapdi gior)
huort þar er eirnin nockut i gropinne/ þar epter a sia
þær Jesum suo at þær væri med ongu mori epnablan-
dnar/ Og i riettri tru þa snerta þær hann nu/ sem þo
adr þyri var a Mariu slickt þyre bodie at giora/ a me-
dann þ hun trudi enn ecki etc.

Huersu at þessi Eingillinn talar huggumars-
samliga vid konnar/ þ skripa þi a Mattheus og a Mar-
cus/ Enn i huerre ypuer mynd hann var þ skripar
a Marcus alleina/ Enn hinn hræðiliga Eingellinn þar
vri þyre a steinenum/ suo sem a Mattheus skripar/ helld
eg þi vard menn graparinnar hapui alleina sta sied
hann/ þa ed Jardskalpin stiedi / þat Euangelion
a Matthei kann vell at lida þuulika meining / Og þ
Euangelion a Marci frepr þuulifikar vnder stodu.

**Og þær geingu med plyte
burt þra gropinne/ medr otta og
þag-**

þíorum Gudspítalla móðr.

þagnadi mycklum / og hlupu /
suo at þær kunnigiorðu þetta hans
Lærisueinum / þuiat ^{þelmtur} þlemtur og
otte var ypuer þær kominn / og
ongum sogdu þær neitt / þuiat
þær voru ottaslegnar.

Og þa ed þær geingu i burt
at kunnigiora þetta hans Læri-
sueinum : Siapu / þa mætti þm
Jesús og sagdi : Herit sælar. Og
þær geingu at honnum / og hiekk-
du um hans þætr / og krupu niðr
þyrir honnum : Þa sagdi Jesús
til þra : Ottizt ecki / þarit burt /
og kunnigiorit þetta minum bræ-
ðrum / at þr gangi i Galilea / og
þær skulu þr sía mig.

Ein

Apprellan Christi vt ap

Eingillinn hafði funngiorð þm að þ Euange-
lion/ þa hann sagði / Ottizt ecki / Enn Christe hann
þrelfadi þær hid þyrsta riertiliga ap þre hræðslunne.

Enn þa ed þær geingu i burt/
Siapu/ þa komu nockrer vt ap
vardhalldz monnum i Borgina/
e kunngiorðu Kennemanna hop-
dingiunum / allt huat þær hafði
til borit; Og þz komu til samans
med Eldungunum / og hielldu
eina radstepnu / og gapu stridz-
monnunum noga Þeninga / og
fogdu/ Seigit/ þ hans Lærisuer-
nar komu vm nottina / og stalu
honnum i burt/ a medan vier sua-
pum: Og ep þ kann vt at berazt
þyre Lanz Domaranum / skulu
vier suo telia vm þyre honnum/
og

Píorum Gudspialla móm.
og þui til vegar koma / at þier
sicut grandalauser : Og þi toku
peningana / og giordu suo sem
þin var kent : Og slíkr ordzómr
er viðprægr vordinn meðal Gy-
dinga/allt til þessa dags.

Huernen skylldu Lærisueinarnar dirþuazt nu /
eda geta i burtstolit Lifamanum Christi / amedan þ
þi hiner hopdu vardmenn hia gropinne / og þi gropin
var til luekt og insiglut ? Ja einginn hans Lærisuei-
na þordi þyir hrædzlu saker/at meðfenna Christum/
eg mun þeigia um þi/at þi munde þa derþuazt at ste-
la homium i burt/Eda huernen skylldu þi geta velle
einum þuulikum suo storum steni i burt þra gropueñe
suo at stridzmennirner voknudu eigiuid/Ep at þi heþi
du nulifamann i burt tekir/huersu skal þi til koma at
þi hapa þa ecki eirnin linlokin i burt tekir /i huerium
at Christu var sueipadr epter sidueniu Gydinganna /
Sierdeilis með þui þo / at þau hapa miog flemzt
við Lifamann/þyir aNyrrunnar / og hinna annara
smyslanna saker.

Hiet siapu eirnin blindleik þessarar þiodar / þi hun
truer einne opinberligre lyge /og Stridzmennirner
seigia at þi hapiu seþuit / þi hid sama hlytr annar
hh huore

Upprisan Christi vt ap

huort satt vera eda logit/ Og ep þ er logit þa skyldu
þr þm língorum ecki truat hapa / Enn ep þ væri satt
at þr hepdi sôpit/huernen kann þ þa at vera / at þr
hapui þ i suepninum sied/ huat þr vitna? Þar þyre
blípua þr língarar og su þin sama lygin/hun blípr eir
nin hía þm/ Enn sannleikrinn hía off/ Enn eitt er þ
þr giora þo/a moti sialþ þra eiginlígum vilía / at þr
medkenna med off/ þ Christe sie ecki i gropinne.

Og siapu / at tuer ap þm
geingu þann sama dag burt i eitt
kaupþun / þ var þra Jerusaleim
nær sextige skeida/ þes narn hiet
Emmahus / og þr toludu sin a
mille vm allt þ / huat þar hapdi
til borit : O þ skiedi suo/ þa ed þr
toludu vm þtta / og spurduzt a
sin a millum / at Jesus nalagdi
sig til þra og gieck iapn þramt
þm : Enn þra augu voru suo hall
din / at þr þecktu hann ecki : Þu
iat

Plorum Gudspialla möm.
iat i einne annare ypuer mynd þa
birtist hann þm.

Matth xvj. Hvar trueir eda þeir eru samann
komner i minn nafne / þar em eg mitt a mille þra

I einne anare ypuer mynd birtist hann þm /
þuiat líka sem þu hielldu hann / suo birtist hann þm /
Þyir einn vegþaranda mann hielldu þu hann / suo
birtist hann þm einn sem einn vegþarandi og þra
mandi madi Matiu birtist hann einn sem ein gar
duordi / með þui at þu hielst at hann mundi garduor
ðinn vera.

Enn hann sagdi til þra / Hue
riar orðræðr eru þ / sem þid hond
lid reikandi yckar a mille / & erut
suo hrygguer ap : þa suaradi ein
Cleophas at nafne / og sagdi til
hangs: Ertu alleina suo okunnigr
til Jerusaleim / at þu veist ecki/
huat þar inne skied er a þessum
dogum : Og hann sagdi til þra /

hh ij Huat

Upprisan Christi vt ap

Huat þa : Enn þr. sogdu til hans
þat ap Jesu hinum þaduerika/
la ed var spadoms madr / mat-
tugr i verckum og ordum þvur
Gndi og ollu polki/huersu þr vo-
rer ypuer prestar/ og hopdingiar
hapa oprsellt hann i þordæming
daudans / og þrospest hann:
Enu vier vonudû þ hann mundi
endrleyfa Israel: Og nu þram yþ-
er alt þita/er i dag la hinn þridie
dagr/er slikt skiedi. Suo hapa
eirnir skelpt off nockrar konr vt
ap off til / þær ed miog snemma
voru hia gro þinne/ og hapa ecki
þundit hans Likama / komu si-
dan/og sogdu sig eirnir sið ha-
þa

Piorum Gudspiallamōm
þá Eingla sioner / þr ed logdu/
hann lipua: Og nockter vt ap oss
geingu burt til graparinnar og
þundu einslika lem þ konnar
logdu/ enn hann þundu þr ecki.

Verck huat þr hallda enn nu ap Christo

þr hōpdu þ ordit/ at Chrīste skylldi a þrīdía deis
ge vpp apte rīsa/ Enn hīer sīer þu/ hversu torþuellt at
þ sīe/ at aþeingia alleinazta beru Gudz ordi / nær ed
vīer sīaum þar modstadiht er / og eckert þ mīdr liete
a sīazt/ hēlldr enn þ/ at þ sama ordit skylldi sāmharligt
vera/ Ja þr eru þa enn eþuablandner / sem þr heyrar /
þ hann sīe þa þegar vpp apte rīsum/ eþter þu ordinu
ed hann hāþdi sagt þm.

Og hann sagdi til þra / O
þier heimsku þuller og treiger
ap hīarta til at trua ollu þui/ þat
þpamennirne hapa sagt. Hlaut
Chrīste ecki slikt at lida/ og inn-
ganga suo i sīna dyrd: Og tok til

þh. iij

þra

Upprisan Christi vt ap
þra Moysen og ollum Spamon-
num / og lagdi vt þyrir þm allar
þær ritniugar sem ap honnum
voru.

Þ sama er ein þauigka / þ vier truum ecki a Moysi
og Spamonnum Luc. xvj. Huerier ed vitne bera
ap þui Gudz rietlætinu sem er þyrir Christum Ro-
mano: iij. þar vt ap les þu þann bæfning Doctor
a Martini Luthers / þat Christe sie einn ap Gyðins
gum þæddi.

Og þi toku at nalegiast þ
kauptuim / þar þi geingu til / og
hann liet þa sem villdi hann lein
gra ganga / og þi neyddu hann
og sogdu / blip hia oss / þuiat kuell
da tekr / og a daginn lidz. Og hñ
gieck inn og bleip hia þm. Og þ
skiedi / þa hann sat med þm til
Gordzins / at hann tok braudit /
ble-

Piorum Gudspjalla mön.

blezadi þ/ & þraut/og rietti at þm
þa vpplukuzt þra augu/ suo at
þr þecktu hann: Og hann huarp
vr þra augsyn/ og þr sogdu sin a
mille. Grann ecki vort hiarta i
ockr/ þa ed hann taladi vid ockr
a veiginum/og opnadi þyrir ockr
ritningarnar.

Lika sem þ hann auðsyndi sig að þyrre vidd þa i
einne annare ypuermýnd/Suo lika þa hegdadi hann
sær nu hær eirnin/sem at villde hann leingra þara/
suo at þr neyddu hann sterfliga / þui þr kunnu hann
eckr at ypuer geþa/med þui at hann haþdi vpptendiat
þra hioru/og gloande gior þyrir sit ord.

Adam og Eþroo vrdi eirnin augun vpp lofin/
enn þ sama stiede þa i þ sinn til medferningar laugs
malsins/og Syndarinnar / Enn hær verda þau vpp
lofin/suo at Chryste verdr siedr/og hans Euangelion
medfernt/huat at er þ hid eilipliga rietlatid.

**Og þr stodu vpp a þre somu
stundu/og sneru aptr til Jerusa-
lem/**

Upprisan Christi vt ap-
lem / og pundu þa ellipu til sa-
mans sagnada / æ þa sem hia þm
voru/huerier at sogdu : At Brot-
ttinn væri sannarlíga vpp aptr ri-
sinn og byst Simoni. Og þz tia-
du þm / huat skied hapdi a vei-
ginum / og huernen þz hepdu þe-
ckt hann / i þui þa hann braut
braudit / og þm trudu þz ecki hell-
di. Enn þ var at kuelldi þess sa-
ma þuottdagfins / og dymnar vo-
ru aptr lucktar / þar ed Lærisuei-
narner voru til samans komner
þyrir hrædzlu saker vid Gyðin-
gana.

Og pundu þa ellipu till samans sagnada etc.
Ellipu seiger hann sem Thomas heper þo þar þa
eckí verit / Svo sem Jóhannes hann seiger / Þessi spur-
ningin

Þíoturn Gudspíalla móðum.

ningin verðr suo vppleyfð/ epter meiningu hins Heila
ga Augustini/ Einnum þ Thomas hafui verit i burt
geinginn/ aðr enn þ Jesus kom/ lífa sem þ Jóhannes
i sínu Euangelio eirnin vottar/ og suo sem þ hann ap
sneide þo ecki þ/ at Thomas hafui þa nalagt verit/
þa ed hiner tueir Lærisueinarnar komu till þra/ Enn
mier virdizt/ sem þ ordit Ellípu/ síe sett þyre þetta
ordit Postula/ Þuiat þr kalla þa ellípu sakar talsins/
þo at þr hafui þar ecki aller nalager verit/ Þuiat þr
verða hjer Ellípu kallader/ ap þui at Judas hafði
þa heingt sig/ Sem þr vrdi þo aðr þyre þ Tolp kal
lader/ Og himn Heilage Pall epter þre hinne gomlu
ndfan/ greiner Postulana vnder þui nafninu tolþ/
þar hann seiger j. Corinth. xv / Epter þ var hann
siedr ap þm Tolþ / Sem þr voru þo i þann tíma ec
ki tolþ at tolu/ þo at i þm sama stad Pals Postula
hafui allt hingat til i latínn Textanum rangliga ve
rit lesit Ellípu þyre tolþ/ og þ sama er skied a mote
hans gírskum texta/ at huerium þr hapa naliga ons
guar Gæte hapt/ og ecki helldr at þui maltræfi/ sem þa
i þann tíma var miog venuligt at tala / Epter þui
hinu sama maltræfi vqfyrir eirnin Jóhannis / Þar
Thomas einn ap tolþ sem þr voru þa ecki þleire enn
ellípu/ Þuiat Judas hafði þa þegar heingt sig.

Enn þa ed þr voru at seigia
þar vt ap / kom Jesus líalpr og
ii God

Upprisan Christi vt ap
skod þar i midit/og sagdi til þra
Þrid; sie med ydr. Og auitadi
þra vantru/ og hiartans hardud
þ þr hopdu ecki truat þm / sem
hann hopdu sied vpp apte risin.
Enn þr ottuduzt / og vrdu hræd-
der vid/ þui þr meintu/ at þr sæ-
gi anda nockru.

Og hann sagdi til þra/ þui
eru þier suo ottasleguer; og hvar
þyre kemr þuillikr þancke i ydar
hioru; Siaet minar hendr / og
minar þætr: Eg em hann sialpr/
þreipit a mier / og skodit þt ein
andi heper eigi hold og bein/suo
sem þier siaet at eg hepe: Og þa
hann sagdi þetta / syndi hñ þm
hendr

Piorum Gudspialla möm.

hendr & patr. Þa vrdu Lærisuei-
narner glader vid / þr sagu Her-
rann.

Og er þr trudu þa enne eigi
pyrir þagnadar taker og þa vn-
dradi þetta / sagdi hann til þra:
Hapui þier hier nockut til ma-
tar: Og þr logdu pyrir hann eitt
stycke af steicktum þiski / & hun-
angf seim / og hann tok þ / og
ath pyre þra auglyn.

En han sagdi til þra / Þetta
eru þau orð sem eg sagda til þ-
dar / þa at eg var hia yðr: Þuiat
þ hlytr allt þullkomnat at verða
huat af mier skripat er i Moyses
Laugmale / i Spamaña bokum /
ii ii og

Upprisan Christi vt ap
og i Psalmum / þa opnadi hann
þra skilningi sinne / suo at þr þor-
stodu ritningarnar / og sagde til
þra: Suo er þ skripat / og suo
hlaut Chrístr at lida / og a þridia
deigi vpp aptr at rísa þra laudū /
og Þredika lata i sinu napne / id-
ran og þyregeþning syndanna a
medal allra þioda / vppheþlande
til Jerusaleim. Enn þier erut vot-
tar allz þessa: Og hann sagdi en
í áttat sinn til þra. Þridr sie med
ydr / Líka suo sem at þaderinn he-
per sent mig / suo sendi eg ydr:
Og þa ed hann sagdi þetta / blies
hann a þa / og sagdi til þra / Med
takit heilagann Anda / huerium
þier

piorum Gudspialla mön.

**Þær þyrgepit syndirnar / þær eru
þær þyrgepnar / & huerium þær
aptrhalldit þær / þær eru þær apte
halldnar.**

Christe huer at er vor þridur / þa ed hann þor ni
t burt af þessum heime / liet hann oss þenna þrid / og
þarit eirnin apte med sier þann sama þridinn / Enn
vpp a þ sa þridinn / þ er / hans heilagt Euangelionn
verdi medteft / skelpuer hann að þyrgepnar samuðgæ
nar / og strappar vandrana.

Lika suo sem at þaderinn etc. þ sama er þm ein
mickel æra og vegseind sem af Gudi vtsender eru /
enn holldinu er þun beist og sur / Og holldit þarþ els
gi til neins amars at lata sig dreyina / af þui þ hlic
ta Krossins vandrandi at vera / þui hann verði þm þær
vpp a lagdi.

Adrafit heilagann ande etc. þær þyre þorþer
þia sig vinn stunder vt af þra valldi / þ hiner somu
el þyrgepnar / Sem eckitt einbætti andarins þram
dypua / þ er þ sem eckit predika heilagt Euangelionn
ij. Corinth iij. Aðeina med sinu mót þrounarligu vall
di at leysa og binda / þuat þo er Gudz mækt og valld
vt af Christo sialpum / Christinne gepit Matth. xvj.
og xvij. einckum þann synduga með Gudz ordi viffu
liga þralsann og frittann at seigia / Og þinum sem
eig.

Upprísan Christi vt ap

eigi vill leiddi tröst og yfuer bæta sig / at kunnigior
honnun vissiliga / og þyre sioner at setta sína eiginli-
ga þyredæming / suodann orskurdan hlytr med ongu
mott at bræsta / helldi hlytr þun a hinum at duga / Og
þetta lid sama er þ / huar i hinum þyre þaranda Tey-
tanum sagt verði / It hann mun lara predika i sinu
napne / idran og þyregeþning syndanna. etc. Predikan
heilagr Evangelij. er þetta Embætti andarnis / þyr-
rir huert ed heilagr andi verði gepinn / þ er truan
Jesum Christum / an þessa hins sama epnis / er eckirt
valld / huercki til at binda / eda vpp at leysa. etc.

Hier endar sig Historian

Pascha Dagsins.

En Thomas einn ap tolp-
sa ed kalladizt hiñ tortryg-
gne / var ecki hia þm / þa Jesus
kom : þa sogdu hiner adrer Læ-
risueinarner til hans. Hier ho-
pum sied Herrann : Enn hann
sagdi til þra / þema at suo sie þ

Þiorum Gudspialla möm.

eg siae nagla þaur in i hans hon-
dum/ og eg lati minn þingr i na-
gla þaurin/ og eg leggi minna ha-
und i hans sidu / þa true eg þui
ecki.

Lika sem þ Petre hlaut at apneita Dröttne / suo
hlaut Thomas vantruadr at veida / Enn þetta þo
allt vorra vegna/ Þunat vor salu hialp er vt þryct i
þessum ordum/ At sæler eru þz sem ecki sia / og trua
þo.

Og atta Dogum þar epter /
voru hans Lærisueinar enn apte
þar inne/ og Thomas medz þm/
þa kom Jesus / at lucktum Dy-
rum/ stod i midit og sagdi/ Þridz
sie med ydr. Þar epter a seiger
hann til Thomasar/ Riettu þinn
þingr hingat / og siapu minar
hendz/ og riett þina hond hingat
og

Upprifan Christi vt ap
og legg hana i mina sidu / & vert
ecki vantruadi / helldi riettruadi.
Thomas suaradi og sagdi till
hans. Drottinn minn / og Gud
minn. Jesus sagdi til hans / Ap
þui þ þu heper sied mig Thoma
þa truer þu. Sæler eru þ þ sem ec-
ki sia / og trua þo.

Epter þ þa opinberadi sig
Jesus enn aptr vid siapuar hap-
uit Tiberiadis. Enn hann opin-
beradi sig suo / At þar voru til sa-
mans / Simon Petrus / og Tho-
mas sa ed kalladist hinn Tor-
tygne / og Nathanael vt ap Cana
i Galilea / og Syner zebedei / og
tueir adrer ap hans Lærisuei-
num /

Píorum Gudspíalla móð.

num: Simon Petrus seiger til
þra: Eg vil para at þíska/ þi sog
du til hans. Hier vilium og þa-
ra med þier. þi geingu vt/ og sti-
gu íapnsnart a skip / og a þre so-
mu noft þeingu þi eckert.

Híner Chrístnu eru plúktuger og skýlduger till
at næra sig med sinum handapla Ephe. iiij. og ij.
Thessalo. iiij. Nema at suo sie þ þi predike Gudz
ord etc.

Enn at morne komnum/ stod
Jesús i siapuar píorumne / enn
Lærisueinarner vissu ecki / at þ
var Jesús. Þa sagði Jesús til
þra / Børn / hapui þier eckirt til
matar: þi suorudu honnum / ec-
ki neitt: Enn hann sagði til þra/
Kastid vt natinu til hægri han

kk

da

**Upprisan Christi vt ap-
dar vid skipit / þa munu þier þin-
na nockut. Þakaustudu þi þui vt
og gatu eigi dreigit þirir þiolda
faker þiskanna.**

Þat netid predikunar heilags Euangelij verði
vtfastad / og vt breidt / og alla nottina erþuidum vier
till þorgeþins / suo leinge allt þat til at morguninn
kennr / og Christe sialpr hann vitlar og nalagr er Þos-
tularnir eru vel orðzins þienarar / Enn Christe hann
kennir og mentar þyrr sin anda / vt ap þessari þist
veidinne neyter Christe / þat hann seigir Johannis
iiij. Capit: Eg heþue eina adra þædu til at neyta / ap
huerri þier vitid ecki / Jtem nær ed vier vilium þiska
med predikan Laugmálhins an Christz / þa geinge ein-
ginn inn til Gudz med godre samuigfu / Enn þat E-
uangelion vt ap Christo biþalat / þsarna kemr þu til
vegat / og giorir eina goda samuigfu etc.

**Þa sagdi sa Lærilueinn sem
Jesus hann elskadi / til Petrs :
Herran er þ / Þa Simon Petrus
heyrði at Herrann væri þ / vapdi
hann skyrtunne um sig / þuiat
hann**

Þiorum Gudspiallamōm

hann var naken / & verndadi sier
vt a siöinn: Enn hiner adrer Læ-
risueinarner komu a skipe / þuiat
þz voru ecki langt þra Lande / suo
nær sem tuo hundrut alna / og
drogu netid med þiskunum. Og
sem þz stigu a land / sau þ elldz
glædz / & þisk þar ypuer lagdann /
og braud. Jesus sagdi til þra /
Þarit hingat ap þm þiskunum /
sem þier hapit nu þeingit: Simō
Petrus stie vpp og dronetid at
landi pullt ap storum þiskum /
hundrat þria og þimtiger / Og
þott at þz væri suo marger / þa
ripuadi þo ecki netid i sundi. Je-
sus seigir til þra: Komit og holl-
kk ij dum

Upprisan Christi vt ap-
dum in altid. En einginn ap Læ-
risueinum þordi at spyrja hann
at/ huer er þu? þuiat þz vissu at
þ var Herrann. Þa kom Jesus
og tok braudit/ og gap þm þ/ suo
lika og eirnin þissinn. Þetta er
nu hid þudia sinn/ þ Jesus opin-
beradi sig sinum Lærisueinum/
epter þ hann var Upprisinn þra-
daudum.

Sinum Lærisueinum/ þ er Postulum / med
hinum odum saman soþnudum/ Þuiat vissiligt er þ
at Johannes heper ecki sied vpp a þær sioner sem
kornar sagu/ med þui hann stalpe til teicknar þernar
vppbirtingar/ Suo getr hann og eirnin ecki þes / þ
herrann hapui fierdeilis birft sinum huerium / suo
sem Petro og Jacobo.

Þa ed þz hopdu nu matar
neytt/ seiger Jesus til Simonar
Þe-

Piorum Gudspialla möm.

Petro / Simon Jonas son el-
skar þu mig enn þessir? Hann
sagði honnum / Já Herra þu ve-
ist at eg elska þ. g. / Hann sagði
þa til hans / Það þu Lomþ min
þa sagði hann enn i annat sinn til
hans / Simon Jonas son / elskar
þu mig? Hann sagði honnum /
Já Herra þu veist þ eg elska
þig / Hann seiger þa till hans /
Það þu saude mina / Hann sei-
ger þa i þridia sinn til hans / Si-
mon Jonas Son elskar þu mig?
Petr hrygdizt við þ / hann sag-
ði i þridia sinn til hans / elskar
þu mig / og sagði til hans. Her-
ra þu veist alla hlute / þu veist
kk iij og

Uppressan Christi vt ær
og at eg elska þig. Jesus seiger
til hans/ þæd þu saudi minna.

Utan suo sie at þu elskar Christum / þa muntu
eckí saudunum þædylu geþa/ Enn ep þu geþr þm riet
ra þædylu/ þa mun þar Kross ins þianing epter þyl
gia.

Sannliga sannliga seige eg
þier / þa þu vart yngre gyrtir þu
þig sialpr / og gieckzt huert þu
villder/ enn nær ed þu tekr at ell-
dazt / muntu þinar hendr vt þe-
nia/ og einn annar mun þa gyr-
da þig/ og þangat leida huert þu
villt eigi. Enn þetta sagdi hann/
til teicknandi/ med huerium dau-
da ed hann mundi Gud þrifa. En
þa ed hann hapdi þetta sagt/ sei-
ger hann til hans / Þylg þu mier
epter

Piorum Gudspialla móm.

ep̃ter. Enn Petr sneri sier vid/ og
leit þann Lærisueinn ep̃ter þyl-
gia huern Jesus elskadi/ sa ed
vm kuellðmaltidina hapdi a hās
brioste leigit og sagt/ Herra huer
er sa/ ed þig sukr? Þa Petr leit
nu þennan/ seiger hann til Jesu/
Herra/ enn huat skal þesse? Je-
sus seiger til hans / þo eg vilie/
þ hann blipue þangat til at eg
kem / huat vardar þig vm þ?
þylg þu mier ep̃ter. Þa gieck su
ordræda vt a medal bræðranna/
þessi Lærisueinn deyꝛ ecki. Og
Jesus sagdi ecki til hans / hann
deyꝛ ecki/ helldꝛ/ þo eg vilie þ hñ
blipue/ þangat til at eg kem/ huat
var

Upprisan Christi vt ap
vardar þig um þ: Þessi er sa Læ
risucinn/ lein um þessa hlute ber
vitne / og þetta heper skripat / og
vler vitum at hans vitnisburð
er sannr.

Aller riet Christner menn þ: þrifa Gud / enn einn
med þessum hærri þinn annar med þui mori / Hætt og
eckr at vtuelia þier neim annann reglu lipnat / oc eckr
hellð: nein sierlig hræfins verck / Hellð: suo at Þerr
bere sinn Kross Johannis mun vel þinna sum eirnin /
og þu eirnin lika þum / Hætt ed einn annar mun leida
þig / þangar ed þu vilt eckr / þa sia suo til at þu þor
smaer eckr Gudz vilia / þ: þiner sem eiginlig vppdick
tud og vtualin verck medrafa / og þm epter þylgia / þ:
somu þylgia sinum eigin vilia / enn eckr Gudz vilia ept
ter / Þar at auk þa eru slif þra verck eirnin rangsinu
og ogudlig / ap þui at þ: trysta vpp a þau þinu
somu.

Enn þ: ellipu Lærisueinar
geingu burt i Galileam vpp a
eit þiall / þar ed Jesus hapdi þm
þyreskipat / Og þar vard hann
siedr /

Piorum Gudspialla mofum.

lleder / meir enn ap þim hun-
drut bræðra i senn / ap huerium
ed marger lipna enn nu / enn Su-
mer eru fopnader / Og þa þz sau-
hañ hñie krupu þz þyre hñm / Enn
fumer voru epuablandner / Og
Jefus gieck til þra / taladi vid
þa / og lagdi : Atter er gipit allt
valld a himnum og a Jorðu / þar
þyre gangit vt um allann heim :
og predikit þetta Euangelion :
allri fkepnu / ok lærit allar þio-
der : ok fkirit þar i napne þauðz
ok Sonar : ok Heilagr Anda :
ok kennit þm at varðueita / allt
huat eg hepur þipalat yðz / Huer
hann truer / ok verði fkirði / Sa

II

mun

Upprifan Christi vt ap
mun hialpligr verda: Enn huer
hñ truer ecki/sa mun pyredæmdz
verda: Enn teickniu sem þm mu
nu pylgia ed trua/ eru þessi. At i
minu napne munu þz diopla vt
reka/ nyrar tungu tala. Haug-
orma i burt dripua: Og þo þz
Drecki nockut þan vænligt/ mun
þ ecki skada þa/ ypuer hina siu-
ku munu þz hendz leggja/ og þa
mun þm batna: Og siaet/eg em
hja ydz alla daga/ alt til heim-
fins enda.

Þetta Euangelion/ og onguar mannanna vpp-
dictanar og innsetningar/ Enn þetta Euangelion er
þ/ar eg hepi þ vald ap þaudum medteki þ ek rikie
og stiorne/ og eg em rietslætid mannanna etc.

Eg em hja ydz/ þar þyre munnu þier einstis
ymbodz mans/ Christi vid þurpua / Eg sendi ongua
ymbodzmenu þz ed riegera/ og stiorna þyre mig/ hel-
dz þre

Þíorum Gudspíalla móðm.

Þi predifara og þíonustu menn míns orðs / Eg vil
sialp: nalægr vera / hvar ed þíer predifit mín orð /
og þram gefit mín Sacramenta.

Þar epter a varð hann

síed: ap Jacobo j. Cor
rínth: xv.

QDr en hñ var nu vpp numiñ
til Himins burt þra þra au-
gum / Act. i. og Luce xxiii. Tíð-
di hann sig lípuanda sínum Þo-
stulum epter písl sína / og þ sama
þyrir marg hattadar auðsynin-
gar / og liet þa sía sig um þíoru-
tigi daga / og taladi þyrir þm vt
ap Gud: Ríki vpplukandi þm
þra skilnings síne / suo at þr
þorstodurítningina. Og sem hñ
hapdi þa saman kallat / baud hñ

ll ii

þm/

Uppreisán Christí vt ap

Þm / at þz þæri eigi vt ap Jeru-
salem / heldoꝝ at þz skuldu epter-
bida þyre heiti þaudsins / og
sagdi: Siaet / eg mun senda yp-
uer ydꝝ þ þyreheit mins þauds /
sem þier hapit ap mier heyt / enn
þier skulut blipua i Þorginne Je-
rusalem / þangat til at þier verdit
i klæddir med krapti vt ap hæ-
dum. Þuiat Jóhannis hann skir-
de med vatne / enn þier skulut
med heilogum Anda i kirder ver-
da / ecki langt epter þessa daga.

Enn þz sem þar voru til sa-
mana komner / i þurdu hann at /
og sagdu: Herra villtu a þessum
tima vpp aptr rietta Israels Ki-
ki.

piorum Gudspialla möm.

ki. Enn hann sagði til þra: Þat
hæpuer yðr eigi at vita / stunder
edz puncta tímanna / hueria ed
þaderinn heper sett i sinne mækt
helldr munu þier audlast krapt
Heilagr Anda / sem ypuer yðr
mun koma / æ þier munut miner
vottar vera til Jerusalemm / og i
ollu Judea og Samaria / og allt
til hyns yðzta iardar enda.

Herra villtu a þessum etc. Líkamligs hlutar
spyrja þr / Enn Gudsríki vppbyriadizt þa apte þyre
Christum / vnder þui andligu Israels þolki / a þm tí
ma / þa ed Lærisueinarnar predikudu þetta Euange
lion / Enn þa verðr þ þullkominat / nær ed vitnisbur
ðum vt ap Christo mun koma / vt vm allar alþr ve
ralldarinnar.

Enn hann leidde þa vt / allt
til Bethaniam / og hop vpp sínar
II iii hen

Upprisan Christi vt ap
hendar/ & blezadi þa. Og þ skie-
di þaa ed hann blezadi yppuer þa/
epter þ hann hapdi nu nogliga
til þra talat/ epter sina Upprilu/
veik hann þra þm/ og varð vpp-
numinn til Himins/ þm afiaon-
dum/ og eitt sky tok hann vpp
þra þra auglyn/ og setti sig till
Gudz hægri handar. Og sem þ
horpdu vpp epter honnum til Hi-
mens paranda/ Siapu þa skodu
hia þm tueir menn i huitum klæ-
dum/ huerier ed sogdu : Þier
menn ap Galilea/ huar til standi
þier/ og horpit vpp i Himinni?
besti Jesus/ sem vppnuminn er
þra ydr til Himins/ mun koma/
lika

Piorum Gudspialla móm.

líka sem þeir sáut hann [†]Himins [†]til
vpp para.

Þat er/i dyrd þaudisins sat hann / þa ed hann
reisuppr apter ap dauda / enn nu vard þetta Lærisueinus
mun funnigt / og þar eptir a heimenum þyrt predi
kan og iardreikna giorder.

Enn þz til badu hann / æ sne
ru apter til Jerusalem med myck
lum pagnadi / ap þui piellino /
sem kalladizt oliueti beeg / huert
atnærri er Jerusalem / og liggr
þar eina þuott dags gongu burt
pra. Og sem þz komu þar inn /
stigu þz vpp a þann sal / huar ed
vanir voru at vera Petr og Ja
cobus / Iohannis og Andreas /
Philippus Thomas / Bartholo
meus / og Mattheus / Iacobus
Al.

Donion 15. 11. 15. 15.

Upprisan Christt vt ap
Alphet Son/ og Simon zelotes/
og Judas Jacobi broder. Þesser
aller voru iapnan til samans med
einu samhelldi i bæn og akalle/a
samt þm kuinnuum / og Ma-
riu Moder Jesu og hans bræ-
druin. Og voru alla tíma i Mu-
stierino lopudu og prifudu Gud
Amen.

Þat er/at suo langt var þiallit olúeti hurr þra
Jerusalem/sem hæpúligt og leypúligt var at ganga
a þuottdeiginum/þat er/at þ var allagutu hía.

Alla tíma etc. Lucas talar hjer ecki epter síðne-
ni þra Sophisten helldi epter almennilígum plaga
þd/suo þ/allatíma kallast/dagliga og optímmis.

Og a þm daugum stóð Petr
vpp a medal Lærisueinana og
sagdi (Enn þolckr þra manna er
þar voru til samans komner vo-
ru

Píorum Gudspíalla móm.

ru nær tuttugu og hundrat) Þíer
menn og bræðr / Þíi ríningu byr-
iadi vpp at þyllast / hueria ed ad
hapdi þýrir sagt hinn Heilage
ande þýrir munn Daudz / vt ap
Judale / Sa ed var þía leídtoga-
re / Sem Íesum hondludu / þuí
hann var talinn meðr off / og hím
hapdi hlotnast hlut deílld þessa
vors embættis / Hann heper og
innunnit þann akrin þýrir þí ran-
glætis veídkaup og heper heíngt
sialpuann síg vpp / og er í mídiu
sundr í tuo hluti brostinn / og he-
per ollum sínum inníplum vt
hleypt / og þí sama er kunnugt
vordit ollum þím sem tíll Íeru-
salem

Upprisan Christi vt ap
salem byggia/suo at/sa sami akr
verdi a þra tungu kalladi/ Ha
keldama/þ er/bløðz akr.

Leidtogare/Petrs geþr at skilia/ þ sa psalmrinn
sie ecki alleinazta vt ap Judase/helldz ap ollum her
rans Christi ouinum/huerra leid togare var Judas/
huer ed eirnin var med i postulanna innreiknar / Og
enn nu þylger homnum hans polckr epter.

Þuiat suo er skripat i þsal
ma bokinne/ Hans setr skal i ey
di verda / og eigi sie sa nein sem
þar inne bygge/ æ hans Biskups
dom medtaki einn annar : Þar
þyre haper þ / at einn vt ap þm
móm sem alla tíma hapa i hia of
verit / þra þui ed Jesus tok at
ganga vt og inn vor a mille/i þra
skirn Johannis/allt til þess dags
ed hann var vpp numinn þra of/
at

Piorum Gudspiallamön
at einn af þm verdi votttr hans
Upprisu meðr oss.

Lika suo sem einn annar Postule er sette i stadin
Judasar/suo skyldu einn Gydingarnir þordupuer
verda/og eitt annat þolck koma i þra stad / þar af þa
seigia tueir Psalmar/ vt af huerium ed Petr verdr till
fnuinn/ þ hann giorz slikt / Og Gud stadþester þetta
verck þar með/ þ hann lætr opinberliga hlutinn þalla
þuer Matthiam.

Og þz settu til tuo Joseph
þann er hiet Barsabas / at vidz
nepue Just/ & Matthiam baduzt
þyrir og sagdu: Drottinn þu sem
veizt allra manna giorztu/lyn oss/
huorn þu heper vt valit af þssm
tueimr / suo at einn medtaki þa
þionuztu og Postuligt Embætti/
i þra hueriu ed Judas er þra þal-
linn/ þ hann burt þæri i sinn stad.

mm ij

Og

Upprisan Christi vt ap
Og þz laugdu hlute ypuer þa/ og
hlutrinn piell ypuer. Matthiam/
og hann var reicknadz til taulu
Þra ellirz Postula.

Þess er eigi þaurþ/ þz vier spyrium hier vt ap þess
sum texta/ huort vier me gum hlute a leggja edz ecki/
þetta hlutpall verdz: Gudi þyrr bænia bipalat / og
honnun i vald gepit/ og þyrr þetta hlut pallit verdz
eins tricke ap Gudi bedit i þm hlutum / sem þyrr
Gudz ord voru ecki vthryckt/ suo at þz mættu þar med
þa at vita Gudz vilia/ Og þetta er þz/ huat skripat
stendz i ordzkuða bof Salamonis/ þz hlutpallinu ver
di þangfæstaz/ Einn ap Drottne kome alle hans dome
Einn nær ed Gudz ord og skipan er þyre hondum/ eða
nocke mannligr hialp ap Gudi gepin/ þa væri sliekt o
riet/ og Gudz at þreista etc.

Og þa ed þullkæmnuduzt hui
ta sunnu dagar / voru þz aller
med einum huga i þm sama stad
og þar skiedi skyndiliga einn
þyrr ap hinne/ lika sem mickels
til

Piorum Gudspialla móm.

til komandi vindar/og vpp þyll-
di allt hufit/þar þz satu / Og a
þm sauðt sundz greinligar tungu
suo sem at væri þz gloandi/ og
hann setti sig ypuer sier hueru
þra / og þz vrdur aller þuller ap
Heilogum anda/ og toku till at
predika med annarligum tungu
malum/ epter þui sem Heilage
ande gap þm til vt at tala &c. Les
huat þar meira stendi Acto. ij.

Les alla þa boð vt ap Postulanna giorningum /
og allar ritningar Postulanna / þa munt þa at heyr
og at vita/ hueru Lærifueinarnir þapa til vegar for
mit/ þa þz voru i flædder med frapti vt ap hædum /
Huert ed Marcus heper alt saman med þessum þa
um ordum inneluckt.

**Enn þz geingu vt/ og predi-
kudu i ollum attum Þrottne sa-
mm iij muer-**

Upprisan Christi vt ap
piorum Gudspialla möm
muerkanda/og ordit styrckianda
medr epter pylgandi
teicknum.

Christur lipuer einn Ko
nungr eilipli
ga.
A M E N.

Þeim ed Les.

Ed þauum ordum/ þa vill eg vidermisa
 þier / þuermen þ eg heþui. Historiuna
 oppisunnar Christi til samans dreigir /
 þuar menin eg heþui eigi epterþylgt Au-
 gustino/ nie neinum þim odium / Sem
 þar hapa eirnin nockur vt ap skripat / ap þim samans-
 lesninge Gudspialla manhanna/ helldi þa heþui eg
 hier til brukat og hapt sialpa Historiuna þess nyia
 Testamentisins/ Og niter þickir suo/ þ hier með hapa
 ui eg eigi allitinn styrck leik veit þra bressfleik til vido-
 riættingar/ Sem meinat hapa þ Gudspialla mennir-
 ner mundu hier inne ecki samsaga verda / I þessari
 meiningu hapa og eirnin þordum daga nockrer verit
 (epter þui ed Hieronimus hann seiger) Hueriet ed
 suo dnupt i þa meining voru inn þallner / at þr hapa
 eirnin ecki viljat medtaka / þann seinazra Capitulan-
 Euangelistans Marc/ ap þui at þr meintu hann ys-
 di ecki samblioda þinum odium Gudspialla monnu-
 num/ þuar þo ecki er sat raunarinnar / Þar þyre þa
 mattu þetta suo skilia.

Sa time/a huerium þ konnar geingu híd allra
 þyrsta til grasparinnar/ þann sama time þa vt skripa
 aller Gudspialla mennirner eins med einu sambelli.

Þar epter a verda skripadar marghattadar sio-
 ner þær ed konnar sau/ enn i tueime Historium þa
 verda fær innelucktar/ Eina þa skripa þr Lucas / og
 Johannes/ þa adra Mattheus og Marcus.

Enn þ eg helldi þa þyre þinu þyre/ og þessa þy-
 re þu

te þínu setrne / þar neyðir mig. *Marcus* till / þar ed
hann seigir / At þýst þa hapiu hann birst *Mariu* *Mag*
Dalenu etc.

Siapu / þanninn þa heþui eg med þaum einum
ordum til samans dreigir / þ ed suo syndir / sem vœri
þat huort moti oðru / Suo muntu og eirnin ecki
hneyksla þig / nie lata villa i þm marghattudum
augsyningum *Englanna* / eda i þm oðrum sionunum
hueriar ed eirnin vœdu þar þyre alitnar / at ecki vœri
þær samhlioda / Suo þo / at þu þann *Engillinn*
sem þ þid ognunarlíga alitid hapti / og a steinenum
fat (vt ap huerium *Matheus* hann skripar) skilier
þann alleinazta strids moinunum birst hapa / Og þ
þar epter a þa hapiu birst sa *Engillinn* / Sem hugo
gunarsamlíga taladi við konnar / epter þui moti sem
Marcus hann skripar.

Enn hvar þyre geingir þa *Maria* *Magdalenu*
aptr til graparinnar / þýst at hun hapti þo þa eitt sin
sied *Herrann* / þ hann var vpp aptr risinn ? Andsuar
hun gieck med þm oðrum aptr til graparinnar / Sem
eirnin lífa villdu sia hann / og er suo þra ledsagnare /
suo lífa eirnin vpp a þ / at hun mætti optar enn vinn sin
þa at sia hann / huern ed hun hapti nu vinn sinn sied.

Hier vt ap þa heper þu eirnin / at þar eru ecki
þleire *Mariu* *Magdalenu* till i *Gudspjollunum*
væn þessi einn / huat er Sumar hapa þo meinar.

Þessi *Maria* *Madalenu* er ap *Galilea* / Enn
Maria systir *Lazari* verði huergi vt ap *Gudspjalla*
mon

la monnunum opinberliga Magdalena kollut / huer
ed ecki var vt ap Galilea/helldr vt ap Judea.

Enn sem Postularner voru nu til samans komu
ner / og þ Thomas var þa ecki hia þm heper Jesus
birft þm at fuelldi þess sama dagsins / Jannat sinn
þa heper hann og lifa birft þm a hinum attanda deis
gi/þa ed Thomas var þar nalægr/ J hid þudia sinn
þar epter a vid skapuar hapuit Tiberiadis / þar ed
þær einet Lærisueinar voru til samans komner / suo
sem þ Johannis hann seiger / At þetta er nu hid
þridia sinne / þ Jesus opinberadi sig sinum lærisuei
num (þ skaltu skilia saman söfnudum) epter þ hann
var ap dauda opprisinn.

Þessi stíckunin/hueria ed Johannis suo vtskris
þar hun neydir flarlíganna / þ eg verd þetta suo at
skilia / at epter allar þessar sionernar / þa hapui þ stíed
huat Mattheus hann skripar vt ap þui þiallino i Ga
lilea / a hueriu þ Chríste hapdi Lærisueinunum til
eínkfat at hann mundi koma / Eg helld þ suo / at þar
i þin sama stad hapui þa verit / þleire enn þuin huna
drit brædr til samans komner / ap þin huerium ed
Þall Postuli hann skripar / Ja visseliga þa hapa þr
þar verit / vpp þra þui þr heyrdu at Chríste munde
þar vilia birtast / Og þyrst þ var i ord komit medal
þra / at hann vildi þar lata sia sig / Þuiat þetta hid sa
ma vissu þr / vt ap Eíngilsins þyrfaugn / Lifa suo
eírnin vt ap þrasaugn þra fuennanna sem Chrísto hoga
du epter þylgt / og þra Lærisueinanna / suo og eírn
nn nin

nin vt ap hugleidingu þra orða sem Chríste hann hafði
di sagt þm að þyre þrām / Og sierdelis með þui hafi
hapði till einckat eitt vissiligt þial hier til / Suo sem
Mattheus hann skripar / Eg helld og eirnin einn vís
siligann till einckadan dag / Suo þeinki eg og / at þ
hapui verit þiallit Thabor/vpp a hueriu hann hapði
aði (Suo sem at sagt verði) aug lyst dyrdar vegsend
sinnar vpp risu / þui þ hann auglyste sig þar / Suo
villdi hann og ecki birtast miog morgum / aði ein þ
ryctid ap hans vpp risu væri vt komit til margra / Og
Mattheus hann geþr suo sem i nockri mata til at
þar hapui eirnin þleire nalager verit / helldi enn Þo
stularner / með þui þ hann seiger / Enn nockrer ap þm
þoru epuablandner etc. Þetta hið sama þa er vissiliga
eckí vt ap Þostulum sagt huer skýldi þar vt ap Þo
stulum epuablandum hapa verit / þar ed þi þo aði
þyre trudu aller till Jerusalem / þyre enn þ. þi geingu
i Galileam.

Þar þyre þa verði þreigi riettiliga skilit / huat
Marcus seiger / ap þm vppstigningar deigi Herrans
Chrísti / sem er þetta / At seinast þa ed þi ellipu Sa
tu til þorðzins etc. Huat er Sumar hapa þo meinat /
hellzt þyre þra orða sakir / Sem þar epter þylgia /
Og Drottinn epter þ hann hapði talat við þa / varð
hann vppnuminn till himnis / Þuiat þ hið sama he
þer skied / at kuelldi þes dagsins ed hann reisupp /
Enn þi merckia ecki þ Marcus i þra sinn þyre þas
randi ordum / skripar ecki eina samþasta Historiu /
hellða

helldi innelyftr hann stuttliga og i staummu male /
 huat er Drottinn heper talat og gior þyrir sina vpps
 stigning / Þuiat þessi ordin / Þarir vt um allann heim
 etc. þa synazt / vt ap Mattheo / suo sem at þapui þau
 tolut verit vpp a þiallino i Galilea / Vran suo vart
 at þu villder a þannueg skilia þ / at þau heþdi opstins
 nes tolut verit / Enn hit huat þar stendr þleira / Sem
 er þetta / At epter þ hann þapdi talat vid þa / vard
 hann vpp numinn til himnis etc. þ skaltu ecki suo
 skilia / Sem þapui hann stragy epter þ / þa ed þessi
 ord voru tolut / vpp stigit til himnis / helldi epter aull
 þau ord / Sem hann þapdi till þra talat i þa þiontis
 ge Dagana i þra sinne vpprisu / Suo sem þ Lucas
 hann skripat Acto: i. annars mættir þu eirnin skilia /
 þ Lærisueinarnir heþdi stragy / þa ed þr komu apte
 ap þiallino Diueti / vt geingit um allar alþr til at þres
 difa / þuiat suo epter þylger þar eirnin i sialpum Tex
 tanum / Enn þr geingu vt / og þredifudu i ollu attum /
 Iu seiger Lucas i Postulanna giomningunum alt oðr
 ru vis / Þar þyre þa heper Marcus i þim þyre greins
 dum ordum skripat suo sem eina ypuer þerd / eda eitt
 stut innelald þra Derrans Christi giomninga / Sem
 skied hapa i þra hans vpp risu / till þess ed hann var
 vppnumminn.

Eirnin lifa þa heper Lucas sialþr i sinu Gud
 þsalle þessa Historiu suo samset / at þu mættir meina
 At Chyste heþdi verit a þre semu nott þar epter a
 vpp numinn / Sem hann reis ap dauda þyre um dagin

un ij

Dg

Og þá hann hefdi sialpr ecki sagt þetta eina orðit /
Postulanna giörmungum / Sem er þetta / þá hann liet
sia sig i þiorutiger daga / þá vissu vær enn i dag ecki a
huerium deigi þá Chríste væri vppstigin / þá er vppnu
minn vð aug syn / Ja vð augsyn Lærisueinanna / Vær
nen sem þó annars hans vpprifa / eirnin líka hans vpp
stigning / eða vppbirting þá er þetta / suo sem at till
hans er sagt / Set þu þig til minnar hægðe handar
Og suo þar eirnin hvar eð hann sialpr á þá seiger / Vær
er gípuir alt valld a Himnum og a Jorðu.

Þá verðr nú huergi suo vel á þá numit / þó at
margt sie enn oskrípat á þá ollu Chríste þann giör
di / helldr enn vð á þá þessari somu þvísagðre orða grem
á þá huerium hans giörmungum þá Gudspialla mennit
ner hapa eirnin varla hinn minsta þar strí
pat / suo sem þá Jóhannis i nidilagi
sins Gudspiallz sialpr
med kennir.

Til kome oss elskuligr Pader

þitt Ríge / þyre Jesum Christum

Son þinn Drottin voru

Amen.

Hinn Þridie og Þimtugazte Ca-

pitule vt Spadoms Bok Jesaia/ vt ap

Þinu og Vpprisu Herrans

Christi.

Díapu/ mín þion mun
þorlialliga breyta / og
hann mun þorhepiast/
og miog vpphapinn
vera suo þ marger munu skam-
þyllast ypuer honnum / ap þui at
hans asianna/er vidz styggiligre
helldz enn annara manna/ & hans
ypuer lit helldz enn mannanna
sona. Enn hann mun med þessu
apleyfa margar þioder/suo þeir-
nin Konungarner munu sinum
munne þyrir honnum til samans
hallda: Þuiat þm sem eckirt er
kunngiozt / þz somu munu sia þ
nn iii med

med pagnadi / og hlner sem þar
hafa ecki neitt vt ap heyr / þ. mu
nu þormerckia þ. Enn huer truer
vurre Þredikan : Og huerium
verdi armleggir Drottins opin-
beradi :

Þuiat hann sprettr vpp þyre
honnum / lika sem viderunnir / og
suo sem onnr rot vt þurru Lan-
di : Hann heper oingua ypuer
mynd nie þegurd / sem vier saum
hann / og þar var eckirt alit / suo
at vier hepdum matt girnast
hans. Hann var sa hinn allra þy-
relitnasti / og hinn smanarli-
gasta / pullr ap sut & kranckleik.
Suo var hann þorsmadi at vier
byrg :

byrgdum vorra afsonu þyre hon-
num/ Þar þyre hopum vier eigi
gepit honnum neina vackt.

Sannarlíga þa bar hann vor
Kranckdæmi/ og vorum byrgdū
hlod hann vpp a sig. Enn vier
hielldnm hann þyre þann/sem ap
Gudi væri plagad og kreincktr:
Enn þyre vorra misgiorda saker
er hann særd/ og þyre vorra syn-
da saker er hann lemstrad. Þeg
ningin hun liggr a honnum/vpp
a þ vier hepdum þridinn/ og þy-
re hans beniar þa erum vier heil
brigder vorðner. Hier þorum al-
ler villt sem sauder/huer einn þa
rapadi sinagotu. Enn Drottinn
þleyg-

þleygdi allra vorra syndum vpp
a hann.

Þa hann varð hracktr og van
uirtur/vpp lauk hann eigi sinum
munne/liká sem lamb/þ til draps
verðr leiddr / og svo sem sauðr sa
ed þeiger þyrir þin ed rygir hann
og vpplykr eigi sinum munne.

Enn þr þre angist og þin do-
me er hann i burt numinn: huer
mun leingd hñs lipdaga mega
vtseigia: Þuiat hann er ap Jorðu
lipuandi manna i burt numinn/
þa ed hann þyrir misgiorða sa-
ker mins þolcks plagadr var. og
hann er i Jorð grapinn líka sem
sa hinn omillde/ og deydi eins lí-
ka

þuð min þady m min
Budmin 7 Jont

ka og hinn þor ríki / þo at hann
hepdi ongum o riett til giort / og
þe ingin suik væri pundin i hans
munne : Enn Drottinn villdi kre
mia hann niðr med kranckdæ
mi.

Þorirke sa ed sit traust settr vpp a Ríki dæmst þ
sama er einn o guðligt madr.

Þyrst hann heper nu sitt lip
til synd opprs vt gepit / þa mun
hann sædi hapa / og alleinge lip
ua / og Drottins astundan mun
þyre hans hond vt greidd verda /
þar þyre at hans sala heper erþ
uiddi drygt / mun hann þaugnud
sia / og gnægd hapa : Og þyrir si
na skilnings vitzku / mun hann /
oo minn

minn þion / sá hinn ríttlate /
marga ríttlata gíora / Þvíat hñ
ber þra synder. Þar þyre þa vil
eg honnum mickinn þlock man-
na / til byris gepa / og honnum
skulu hiner oplugu at herþange
skiptast / þar þyre at hann he-
per sitt Líp i daudann vt
geþir / og er a medal
spillurckiaanna
reicknadr /
Og heper mar-
gar synder borit / og
heper þyrir ypuer-
trodzlu mon-
num be-
dit.

Þoreyðsla og niðibrot

Borgarinnar Jerusalems.

En þá ed þá tíme tók at nalagjast/
þ Gud Himneskr villde ganga lata
þuer Jerusalems og allt Gydinga
þolk sína eilípliga þepndat reide/ep
ter þui sem Spamennirner og Her
ran Chríste sialpr hapti sagt þm þy
rir / og kunnigior þm slíka ognan
að þyrir longu / síe þá hapa þesse epter þylgiande
teictin gefingit vndan að þraman til.

Al Himnum sagt/eitt heillt or om fring / ein
Cometa / iapn gegit Borginne / þann ed huer madr
matte vel síu / suo at líca sem eitt tveggjád suerd vart.
Item stamt eitt þyrer þra sætu Braudz daga / a
þm Attanda deigi Apulis manader / nærrí þinne 17u
undu stund om nottina / þepr vid þar Alkarit i 12ua
stierino til Jerusalems birst eitt þulíct / skart / leip
tranda stinanda líos / þ huer madr þeíncti / at þ væ
ri biarte dage.

Item ein stor mickil og sterck kopar hurd um 6
12stierino / þar ed Tutugum menn vrdú a at taka /
nær ed þr villdu lata þenne vplíka / huer ed þiuor
tut var með sterckum lasum / og storum iarn goddum /
þepr nærrí þinne Sietu stund om nottina ap sialpre
stet til vplotíze.

Item þann 10. dag Júnij / sauzt i loptino og stv
iumm i þiorum attum a Himnum vagnar sucipa
og suo sem eina oþr mickla þylking / vt ap ridandi
oo ij hera

Boreyðsla og niðrbrót

hermöm og stríðs þolki Siga till samans í skýnum
og síðan slázt með mycklum gny og vopna bráke/ope
og fälle um nottrina.

Item þýtt stálpann hviða sumnu dag / þá ed
Þrestarnir hafa viliat till reida híd innra í Austri-
rino / þ sem till Natidrar dagsins heyrði / hafa þ
heyrð mickit squalldi og olæti / og þar epter a eina
raust / huer ed suo heper hropat / Latum oss þara i
burt hiedan / þo at sumer seigi at þetta hapui stied
a þm tíma / þá ed Christur var þindi / i þui ed tialla
dic Austrierisins i sundr ripuadi.

Item þar hapði og sa madi verit sem hiet Je-
sus Anani / eins o rigins manz son / Sa hinn same /
Sem hann var nu kominn til Jerusaleim um Tialldi
budar Natidina / þá heper hann vt ap einum stierli-
gum nærsta a kapligum Anda / þanninn med hareys-
sti æpt og kallat / Seitt kall vt austri / Eitt kall vt
vestri / Eitt hrygdar hliod vt þiorum attum vindan-
na / Eitt op og kall ypuer alla Jerusaleim og ypuer
stjalpt Austrierit / Eitt aumligt op bædi ypuer bru-
dina og Brudgumann / Eitt op og eyndar fueinan
ypuer allann lyd / Og þetta sargrætligt eyndar op/
þramdi hann einat bædi daga og nætt / og hliop suo
sem annar sinnulaus madi um kring i Borginne /
Og þott at nokkrer / þ ed ecki giarnan heyrdu þessi
ord suo sem eina vonda þyding ypuer Borgina / rep-
sudu honnum þyre þetta / og hudstrycktu hann med
suspum og feyrum / þá liet hann þo ecki at helldi ap
sikku /

Borgarinnar Jerusalem.

siku / Og sem þú heyrdu nu þeimann mann þyrir
 Landz domarinn / huern ed Romueriar heyrdu þar
 innsettann / Sa hinn same liet og eirnin hudstrykia
 hann / dusta og beria suo at blædt heper / enn med on-
 gu ordi þa heper hann sier huorckir vægdar nie lifnar
 bedit / og allt a medan þú lomdu hann og bordu þa
 griet hann huorckir nie fueinadi / helldi kalladi hann
 sipellu med harre raust / Suo seigiande / Wei / wei
 O wei sie þier / þu hin auma Jerusalem / Og Albi-
 nus sa ed Landz domarinn var heper halldit hann
 þyrir einn skipting og sinnu lausann mann / Enn þes-
 si hinn same madz heper i sio samþauft ær huert epa-
 ter annat / ecki mickit sidblendit ær vid adra menn /
 helldi rapat og reikar einn samann / Lika sem sa
 madz sem eitt huert sierligt hepdit i sinne / elligat
 sa ed nockut nyt villdi vppdictra / og alla tima he-
 per hann latid þessi ord ap sier heyrast / Wei / wei /
 wei sie þier / O þu hin auma Jerusalem / Og vt
 ap suodann ope og falle vart hann eigi modz / Og
 þa ed Borgin var nu vmfringd ap þim Romueria-
 um / heper hann med iapnadi rapat vm fring / vpp
 a murueggjunum / og þanninn kallat / Wei sie yp-
 uer Borginne / Wei sie ypuer Mustierino / Wei yp-
 uer ollu Gydinga þolckir / og at sidustu þa heper hian
 eirnin eitt sinn sagt þessi oueniulig ord þar til / Wei
 sie eirnin miet vesolum / og i þut hinu sama sinne
 sem hann taladi þessi ord / var hann o þoruarandis
 hæpdi vt ap einu sleysti o vinanna / Þessi og onne

oo iii

stoe

Þoreyðsla og niðurbrot

flór byfi og þurðulig vndr / gængu að þámanu till
þær enn þá Borgin Jerusaleim var niðr brotin.

Þu vilium vîet vt af sialþre þoreyðslunne / og
mîðr brotinu Borgarinnar seigiald styfsta vîet fun-
num / þa ed Gydingarnar hóðu nu / eptir þu him
heilage Steffanus seiger) Svo sem sammet sîskarar
og morderingar / hlum rîetlata og meînlausu Christum
Jesum af lipue tefir / vpp þra þu ed þá suo giordu / þa
heper þá rpuer alt Gydinga land og Israels Rîkt al-
t þîns stîetrun einatt þarîr vesnanda / Vîstþarner
sîalþger toku till at veita hinum oðrum Prestum al-
mîetinn ypuetgang / og a millum þra hînnar annara
mactar manna sem i Stadnum voru / þa var all þîng
haf og þîandskap / Svo at aller hluter korpðr till
sînd þyctis i rîfistîðunne / og þî liet suo a sîagt / Sem
at vart þat ein ogrlîg vîstþîng og þoreyðsla rîf-
sîns þîar hondum / Vt af sîktu sundr þycti og hatre
Valdîsmannanna ed þî hóðu sîn a mîlle / Rîetctîgt
vpp þlocka Dratt / og all þîns mîsgreîningar / þore-
yðslur / og ill þrîðr / etrnî lîka þa hópt þar vpp all þî
hattud og rþa / Vadi hîð innra i Borginne Jerusaleim
og suo lîka vîan Stadar tokzt vpp mîctîr ran / manna
drap / og grîpdeîllder / og aller hluter stîctudu sîer
þar till þ hîð su hîn andlîga og hîn veralldîga rîf-
stîðun þolkîns / ætti þa sîarlîga at þorganga.
Nar þîre þîstîedî suo gîrnîat Rîesarinn Vîet
ro stîctadi Cestum Florium inn i Gydinga Land /
og sem þîn var nu mîog bystî og næsta harðradr
vîð Gy

Þorgarinnar Jerusaleim

við Gyðingana í öllum hlutum / þremiande sinn
mörðra / ohlutuendi / og til liti / þar þyre þa hæ
þa Gyðingarner supt hann valldinu / og i burt ias
gat / og sem hann bardizt við þa / miste hann vel
þimin þusunder manna vt af sinu lide / þanninn þa
æddu nu og olmuðuzt Gyðingarner þyrer Guðs til
stíckan / Suo þ þi settu sig einna opp a moti romue
rium / og þiellu þa þm / Enn sem Keisarin Nero
þomam þ / stíckadi hann Flavianum Vespasianum
med einum hans syne Tito inn i Syriam.

Og þ var i þann tíma orðþleygt um alla au
str alpu (Suo sem Tranquillus hann skrifar) og
eitt almenningt ryckti / þa þm dogum mundu for
ma þi nockrer vt af Judea / Sem nærsta myckler
og miog meckruger skylldu verða i öllum heime /
og þo at þetta samuadizt nu / a þui himu andliga
rifinu Chusti / þann tid ed naþn vors Herra Jesu
Chusti (Huer at þæddi er / vt af Gyðinga kyne)
vard nu þyre Þredikan Heilagy Euangelij / myck
lat og vt breiðt um allann heim / þa hapa þo
Sumer vnderstadit þetta vt af þm tveime / Vesa
patiano og hans syne Tito / Enn Gyðingarner
þyddu þessa Prognosticon þ er till teiknam opp
a sig / Og med þui at þm luctadizt vell nockrar
oruztur i mote sinum o vinum / vrdi þi við þat
driftuger og drambfamer / Veliande sier þua
berþopdingia þi ed suo þietu / Vigrum Peraitain
Silan

Þoreyðsla og niðrbrof

Silam og Babilonia / og Johannem Essum / og þá heriudu með allri mækt vpp á þá Borg sem neþndizt Alcalon / suo at þá mistu þar i tveimr orustum / tuo sína hershöpdingia / og suo nær sem tuttugu þúsundir manna.

Enn eftir allt þetta / þá dró Vespasianus út af Keisaras tilskipan inn i Galileam / sem var eitt land þullt þolks / þá sama þoreyðdi hann og vtarmaði / og þar vart nálíga eingin ending á manndrapum / raðne / gripdeilldum / og elldzþrennum. Eitt sinn þá vart þar i hellslegnar o tal þúsunder Gydinga / þinn þúsunder vngra Karla / at auke fótr og börn / og annat alþídu þolk / hvar o telianligt var. Suo at stridz þolk it heper huorckí vægt þar vngum manne nie gemlum / og eckí einninn þm konum sem o liettar voru / og eigi hellsdiz vngbörnunum i vauggunne. Sex þúsunder vngra Karla heper Vespasianus eitt sinn stíckat i Achata til Isthimio suo sem þyre aðra vinnu menn / at grasua þar vpp vatiz grasuer og díkí. Þríatige þúsunder vnger stridzmenn af Gydingum voru i þann tíma eitt sinn sellder þyre eiginlaga þræla / þímm þúsunder hlupu sialpuer út af Yruuilnan ofan þyre bíorg og drapu sig suo.

I þann sama tíma var þar einn þrabær maðr / sem bæði var þorsíall / vitr / og vel Lærðr / meðal Gydinganna / Kennemanz stíettar / einn út af þá hershöpdingium / sa hinn same hiet Josephus / og sem hann þlyde nú i þre hinne þyrstu at hudiinne með
þan

Borgarinnar Jerusalem.

þar eina Gydinga / burt í eitt dals minne hía þre
Borg í Galílea / sem neþndiðt Itapata / og þar varð
hann hondum tekin / og hafðr burt til Vespasiano /
og sem hann spadi þui þyrir honnum / þ hann munde
verða Reifare / þa var hann vel tekin af honnum í
kostuligu hallði. Og þessi hinn same Josephus he-
þer þ skripat hvar vier vicum vt af þessari somu Dis-
toriu.

Enn a meðan þetta skiedi nu í Galílea / tók sig
til samans einn illþyðis þloct margra rans manna /
og komu síðan til Jerusalem. Enn þui þínu sama
þa heþer einn af þm stor höpdingium til vegar komit /
sa ed Jóhannis hét / at hann suo vnder sig leg-
di þyrir þennam illþyðis þloct alla Ríkis stjórnina.
Opstunnis þa skiedu þar til Jerusalem morg heimogi-
lig manndrap / ran og gripde illder mycklar / og aller
hluter skickuðu síer þar til micckillar olucku / suo at
su hin auma og vesala Borg heþer a allauegu nærsta
míog plagut og þuíngrit verit.

At þm tímum voru eirni neckrer Kennemanna
Höpdingiar í hellslegner / og í sialpu á Dustierino varð
opstunnis blodi vtchellt. Josephus hann skripar / þ
vt af þm þínum edlabornustu og æðz um Gydingum
þu hafi þ þessum opþidar storme vi. Þusunder í hel-
verit slegner / og þ þra godzt / haupt / gaidar / og v-
dul væri stridz monnum til byris gefit. Sumer þa
meina þ hiner Romuersku hafi þ þessu með sinne
slagduitzku og flosindum til vegar komit.

pp

par

Þoreyðzla og nídibrot

Þanninn var nu Jerusaleim í þann tíma plagur
þa ed riettilig heþnd kominn ypuer Dana / Sem var
med þrepallðligre o lucku / Þyist med þm o þrðat
storme ap þm Romuerium / Þar nærst med vpp
hlaupum / og allz kyns grímdar ædi innan Þorgar /
Og suo med þa víkinga og illmenne / Huerier at þy
rir slægduigfu misgerninganna / Settu sig vpp huer
epter odum / og vthelltu suo Herra dæmisuns vegna
marga manna blóði.

Enn í þann tíma þa ed þz Gadareni toku sig
vpp í mote Romuerium / hlaut Vespasianus at hra
da miog sinne þerd burt vð retrar læginu / og med
stríde at vinna Þorginna Gadara / og þyre Placidum
sinn Hershópdingia slo hann til dauðz í plottanum /
nær þriatige þusunder Þorgar manna / tuær þu
sunder tok hann till þanga / enn hirt annat alþydu
þolckit / og pleftr allr þioldenn plotta mannanna steyp
tu sier sialpuer vti ana Jordan / og þra dauder lí
kamar plutu oþan epter anne Jordan / allt vti Eioen
Asphaltiten / huern ed vier kolum hid dauda siapuar
Napuit / og suo lífa hinu meigen Jordanar / alt til
Nacheron voru Gyðingarnir allaueganna ap Rom
uerium þuingader / og nærsta miog skelpðer og ypuers
bugader.

Enn sem vetrinn tok at líða og vorit var komit
þa heyrði Vespasianus þann kuit i sinum herbudum
till Cesarta / þz Nero væri dauðz / þui þlytte hann miog
sinne þerd / og alla stadi bæði Gyðinganna og þra i
Idumea

Borgarinnar Jerusalem.

Idumea hafði hann þá vnder sig lagt / at vndan tef-
num þaum einum her faustulum / hueria ed nockrer
þramandi stridzmenn hopdu at hallda / og allzstadar
þa setti hñ inn i þessar Borgar og fastala Romuerste
stridz þolck / suo at hann þeinge þess auduelligar bor-
gina Jerusalem ypr vnnit / huer ed þa var enn eigi ypr
uer vnnin / Og i þ sama sinne vard Vespasianus vt ap-
sinu sialps stridz þolki till Reisara tekinn / enn sidann
epter þ þa dro hanninn i Egiptaland / og þadan villo-
di hann suo komast i Valland / biþalande Tito a mea-
dan ypuer sion hernadarins vid Gydingana / Enn
sem Titus hafði þyrt þouitne saker ridit hart nærris
Jerusalem til at þorheyra huort þr villdu þridar beis-
dazt eda eigi / þa la hñ sierliga vid at komast ei-
vndan / þ hann yrdi eigi handtekinn ap Gydingu-
num / Enn epter þ sama þa setti hann sinar herbur-
der nærris þin stad sem kalladizt Scopos / skamt eitt
burt þra Borginne / suo sem vera munde ein stut bæ-
iar leid og i sundr skipte þar sinu stridz þolk i margar
þylkingar / till at vinnit Borgina meir enn ieru-
salem stad.

Jafn þramt þessu / þa var opsa margt þolk / vt
ap ollum stodum / og vt ollum attum til samans komit
mit i Jerusalem vñ Pascha hatidina / Suo lifa þos
ru þar og eirnin i Stadnum (Epter þui sem að-
er sagt) a þarg hattad illþydes þolk tilsamans kom-
mit / huer ed vt drifit var ap Galilea / og vons
Suo i þreinum hopum þar i stadnum / hueriet ed sam-
pp ij þyktis

Þoreyðsla og niðrbrof

Þyckit og ríftíðni (epter þú sem þu vande er til
hvar suo er haddad) einatt meir og meir i sundslitu
og þorhindu / Einn þartrinn vt ap þessu ill þyde
haddi austierit inne at hallda / enn þu þock's þo
ringe var Eleazarus sonr Symonis / med honnum
hielldu þu sem Telori kolluduzt / huerier at voru von
der og illskú þuller hæsins menn / þred borgar mon
num voru miog o hager i vid skiptum.

Þinn nedra partinn Borgarinnar haddi Joha
nis inne at hallda / si sem at var einn vpp haps madi
allrar olucku / vt ap huerium þu hier adi þyri at sagt
er / Enn þann hinn epsta partinn haddi Simon med
tuttugu þusunder Idumeos inne at hallda / huerier
ed þangar voru till þess kallader at bitara Borgar ly
ðinn þyri opsa og yþuergangi þu Siloti / enn vid þa
somu gesti villdu þu giarnan hapa skilder verit / þo þe
ingu þu ecki vid þa fúttir vordit.

Enn sem Titus hann þormerkti nu / þu Borgin
Jerusalem var suo opur bladin vt ap þormicklum
mann þoldu / ruddizt hann um þast / skipandi sinu her
lide med þyri til at bileggia Borgina / og eit heruirc
ke fring um hana at setia (epter þú sem þu Christur
sialþr haddi adi þyre sagt) a medan þu þolckit var þar
suo margt til samans komit / vpp a þu / at hungrið og
fulltrinn þuingadi þu og fældi þess hardara / þa ed
Gydingarner sagu nu þu lietu þu i þramme allt hvar
þu þormattu / og leitudu vid at þorhindre / at veria
at þyrefoma slukum þans a setuinge / enn þu var
vt gior

Borgarlinnar Jerusalems.

vt giorð um þra epne / suo at þr voru med ollu lucku
lausar / þuiat Gud Drottinn vor villði nu mygja þm
og mdran veita / þar þyre þa luckaðizt þm eingin sin
rad nie neirn þra a setningr / Suo þar var ecki inn
byrðis hja þm vran o samþykki og misgreiningar /
Og i þann sama tíma giorðizt mickit vpp hlaup innan
Stadar / Suo þar varð einn opz mickill mann þioldi
i hellsleigum hja Austierinu.

Ein med þui at Borgin Jerusalems / var nu
sterckliga bygd og mlog vel vnuendut / hellzt þo þar
Nuar þr mattu at Borginne komazt / þui þar þa
hapði hun þra murueggiefring um sig / Ein þ hja
Romurska stridz þolkir lagðizt þar at / vt ap ollu kap
pi og megne / till at storma og strida vpp a Borgina /
Ogepter myckla erþuidis mune þrainda / þa varð
sa hinn tueþallde muruegggrinn nidebrotinn og ypuer
unnin / Lika þa heþer og einn i þann sama tíma ein
o taululigr þolkz þioldi dait nidi vt ap fullte og hun
gre / epter þui sem Josephus hñ skripar / Suo þ þrær
eins litils munbíta saker / hapa opt sunnis hñer beztu
viner sleigizt og stungizt sin a mille / opt og morgu sine
ne þa hapa bornin a sinum þorelldum baði þaudr og
aðodr rípi og slitid matinn burt ap þra minne / þa
heþer og huorckí Syfter nie Broder lickn veitt eda i
brioste kent huort um annat / Einn mæltir korns gile
te þa morg gylne / Sumar toku myke og nauta tad og
ættu þyrir hungurs saker / þr voru og sumar sem nogu
du olar og þueinge ap stiolldu og sodlum og annat sko

pp iij

lidi

Þoreyðsla og niðrbrót

kði / og atú þ. Hockret heðdu og hæpt hey flær i
 minne / og þunduzt suo dauder / Eumer heðdu og
 þaric i leynelig nad hus eda þreuet / og leitad þar vid
 æt flauclua sinn hungur vt ap oþecktar faurindum og
 manna þreck / og swoodan einn o taululigr þollt þiol
 di heper þar vt ap hungre daic / þ Aninus Eleazaris
 Son þlyði i þann tíma til Tito burt i hans herbuder
 og fumingiordi honnum / þ Hundrat þusund og xx.
 þusunder daudra manna líkamer heðdi þundner og
 greptader verit innan Stadar. Egesippus hann skr
 þar suo / þ alla einazta vt um eitt Borgar hlidit hapuð
 bomer verit margar þusundet daudra manna líka
 mar / og þ / at suo nær sem Sex hundrat þusund man
 na hapuð i þin sama opriðar stormi ap hungre daic.

Gydingarner þe heðdu enn nu Rastalann An
 conlam inne at hallda / sa same Rastale var eitt orugt
 heruicke. þe heðdu þa og einn Austierit inne
 at hallda / en burt vt þui þa gicck ein bryggia eda
 steinboge allt inne i sialpua Borgina. þessi Slo
 tin og heruicfin voru mycklu toisottare at vin
 na / heldr enn oll onnt vige og heruicke Gyding
 ganna. Þui þo at Titus hann væri i þullre vissu um
 þ / at hungriinn mundi eyda og apma Gydinganna i
 Borginne / þa þotte honnum sem þ munde þo allt þo
 leinge vndan dragast / og þar þyre huatte hann vpp
 lidit og eggjadi þa / at strida og storma sem hardli
 gast vpp a Rastalann / og þo þ sama væri eigi allis
 almann hætta / þa vantz þo alla tíma þin Romueo
 rium

Þorgarinnar Jerusaleim

etium bett suo þi baru sigt i huerre ouystu / ap þat
at eingin sigt sælld nie nockrt luckulan var nu meir
hia Gydingunum. Enn þa ed hiner Romuer
stu hopdu nu Kastalann ypuer vnnit og vnder lagt /
hapdi ludr þeyratum þar eitt mercki til þess med
herludis blæstrinum / at aller þi Gydingar seru
Kastalann hopdu halldit skylldu i hellslegner veru
da / Sumum þa kostudu þi opan þyrir murinn /
Sumer stucku þar sialpuer opan þyrir og drapu
sig svo / Sumer komuyst a hardu rausvndan vru
nortinna inn i Borgina. Epter þ / þa tok sig til
samans þ stridþolkic sem Austierit hapdi inne
at hallda / og vardi sig suo padan alldreingeliga /
Aenu seigia og eirnin þ Titus hapui þess sinnes
verit / at hann hapue villiat vægja Austierino sial
pu (suo sem annare Religion) Enn þ var þa um þre
epne / med ollu vt giort / Gud hann sticcadu þ suo
til / at þar vard eingin lickn þundin leinge / nie
nein vægd þm til handa. Og þa ed þi hopdu nu
harda at sofn veitt og um langa þrid barist med
mycklum erpuidis monum. Og þ Gydingarner vru
du huercki med hordum heitingum / nie neinum odi
rum aminnigum portalder i þui at gepa vpp svo
dant ougt horuiccki. þa þormercktu og eirnin stridy
mennirner / þ Austierit matri ecki ypueruunazt med
odru mote / vtan þi væri suellter þar vt (hvat þi
ner þeinctu at oplong prest munde a verda) ellig
at þ væri med elde apbrent. Og þar þyre þa
lang

Þoreyðzla og niðibrot

laugdu Eumer siððzmenntirner elld i Austierit/
suo þ tok þa þegar til i einu bale at brenna. Og med
swoðann at þerle þa vardi i greindann tíma þessi hin
sama suo agætlig / þrabærlig og þorkostuglig bygg-
ing / sem suo viðþræð og næptunnig var a þm tí-
mum / at austu vpp brend niðr i grunn til falldra for-
la. Þr Gyðingarner sem hóðu i Austierino hid
oruggazta vige inne at hallda / nockrer vt ap þm þa
þlydu inn i Þorgina / enn mycklu þleire voru þr sem
tortynduzt i elldzbrunnum. Prestarner þr beiddu og
badu nærsta audminfliganna sier lips og grida. Enn
þ þieckzt ecki med neinu mote / þuiat þm var þa aull
nad ap saugd / hia Gud og suo möm. Titus haþði
geþit (suo sem Egesippus hann skripar) þ andsuar /
þyrst at Austierit / og Embattis þionuztan vart
nu giord / þa þyrptu menn og ecki leingr slíkra Presto-
manna við.

Enn þessi hin sama þoreyðzla og niðibrot Au-
stierisins þa heper skied a hinum tíunda deige Augus-
sti Manadar. Eins líka og þ hid þyrta Austierit
sem a þm sama deige var þorbrent ap Nabagudonos
for Babilonar Konunge / og sa same dage heper Au-
stierino sierdeilis verit einn o gapusamligr dagr. Enn
i þra þui hinu þyrta Austierino / og þess vpp byg-
gingu / huert ed Salamon liet vpp byggta / og til
þess annars ársins ed Despasianus hann ríkti / þa
ed þetta Austierit var við velle niðr brotid / voru
þusundatta og attatige ár / Enn i þra þm tíma ed
þr

Jon ians þe

Jon ians þe

Borgarinnar Jerusalems.

Þi hófdu til tekis at vppbyggja apti þetta híd annat
Mustierit/sem var a odrum Áre Cyri/ þ voru þímm
Hundrut atian ár og seytige.

Þa ed Gydingarnir vóru nu suo hractir/ þia
der / og þuingader / þott þar væri eigin von til at
þm ydi biargat / suo þ marg þusund dou ap þm
i hungre og sulte / þa hieldu þo hiner adier samt
sinu þramm. Josephus hann skripar / at i þann
tima sem Mustierit vord vppbrent / midbrottid
og eydi lagt / at þa hapui eitt swoodant orgligt
hyggeligt / og herpuiligt mal epne til borit / þ
varlu mundi þia þm sem seirna fami truanligt þi
ckia. Svo sem þetta at þar var ein heidisamlig
fúinna / miog audug / og vt ap þorkostuligu fleck
ti / huer ed buet hapdi þinu meigin Jordanar og
þluit hapdi med odrum þolki til Jerusalems þyr
hræðlu sakir. Enn þa ed Borgar lydrinn vord nu
suo hardliga þiadi og aumliga þuingader i vesalldar
hungre / þeþer huntekt sitt eigit barn vt vauggunne/
og diepit þ (med huerri eynd og ange trega er vel
eþterhygianda at þun hapui þ gior / steickt suo
sidan helpina ap þui i elldi / og neytte sialp / enn
aðra helpina setti þun þramm þyrir stridymennina
þa ed þi rasudu vm fring i Þorginne leitande sier
at vstum. En swoodann atburðr ognadi miog stridyr
monnum / suo at þi vorkyntu þessari aumte fonu
og a litu hennar a naud. Þetta híd sama funngior
du þi og eirnu ypuet valldz Hopdingium til Jeru
salem.

Þoreydzla og níðrbrot

salem. Suo at þessi hýggiligr til burðr heper Ennir
 þa til at geþa sig vpp á valld Titi og hans manna /
 at þ mætti suo komast til dagþingunar med þm /
 Enn med þui at þessu hapti opleinge prestad verit /
 þ þridunn / satt og samþykkt væri giord / og þ þr
 beiddu sier þa ed þyrsta þudar og þrelsis sem þ vor
 ru med ollu vt hungnader / og i vesolld ypuer komner /
 þar þyre þa vard ecki neinnre dagþingan a komin /
 og þo hielidu þr samt Stadinn vni nockra daga med
 mickille eyndar a naud. Enn þess a mille þa þlu
 di o taululigr þalks þioldi þyrir hunger og anauda
 ar saker vt Þorginne / burt i ouina hendi til herbur
 danna / þa voru þr og sellder med litlu verde. Enn i
 þm suipunum vidu stridzmennirner o þouarandis
 þui astynia / þ einn ap Gydingunum hepti tint vpp
 gull vt sialps sinum eiginligum saur / huert ed hann
 skylldi adz hapa gleypt og níðr rent / suo at þ væri
 ecki þra þonnum tekir. Enn iapn snart þa barst þer
 ta vt vni allar herbudernar medal stridzmannanna /
 þ þr Gydingarner sem þluir hoptu vt Þorginne /
 skylldu iapa gleypt gull i sig (Þuiat þr voru nock
 rer sem þ hoptu giort til einstis annars enn þyrir
 sinasimugligs ransaks saker / at þ þeinge suo Gullino
 vndan komit / og þyrir stridz þolkino bihalldir) Enn
 þetta sama ryckrid gap epne til þess / þ nockret vt
 ap stridzmonnum þeinctu at þr mundu þinna nog
 ligt gull þia ollum Gydingunum / og þar þyre v
 du meir enn tvær þusunder Gydinga kúifer vpp
 stouer

Borgarinnar þeir.

Stomer a einne nott / og mycklu pleyre þa hepdu þe
drepnar verid / ep at Titus hepdi ecki latid pyre
bioda / þ eigi skylldu þangarnar pleire þrepnar ver
da.

A þan sama tima var og sialp Borgin Jerusalem
opp gepin / og eingin vægd var þar veitt huorcki v
gum manne nie gomlum. Enn þo gieck þ bod vt / at
vægla skylldu ollum þaradum og verndar lausum þin
ed ongua vorn eda modstodu þormattu at veita / Med
frodan hætti vardnu aull Jerusalem þanninn herþ
uiliga rænt / ruclut / og med elldi oppbrend / og
hennar hinn mesti partur suo þoreydr og nidbrots
inn / vtan þ þa ein hus stod þar epter / þo ecki
pleire enn suo sem þ Romuerska stridz þolkir matre
inne vera. Suo lika vorn þar og einn nokkr ey
di hus / Byggingar / og muruegger epter latner
eckir vtan til synis / at þar hepdi þordum daga ein
meckrug Borg verit. Og med þessu mote var
nu Jerusalem þoreydd og at velle nidbrotin /
þann Alreanda dag Septembris Anadar i þinum
þimta Anade epter þ / ed hun vard þyrst v
þringd ap Romuersku stridzþolki. Vt ap þin my
ckla og o tolugium manniolda / sem Titus liet
þanga / Sendi hann Sertian þusunder burt i A
lexandriam allt saman vnga og karlka Karlmenn /
Seliande þa þar i eilipann þrældom til at bera
griot og steuta / og til allz annars þunga

99 ij

erþur

Þorvald og nídribyr

erpiudis / margt yngt þólf seldi hann sem annam
 bu þienad þyrir miog litla verdauna / tuelmr þusum
 dum skiptu þz vt om alle Roma ríki / hler og huar i
 ymsar landz alþz / sua at þz voru hópder til athlatro
 og skemtunar / nær ed hóp og manna mot voru hall
 din / og þz lietu olma hunda og onnr villu dýr þa sus
 ma til heliar rípa / Enn þz Gydingarner sem lipur
 nu bihielldu voru allz at taulu niutiger þusunder og
 siau þusunder / sem þar hópdi þo med þyrsta i Stads
 num verit þa ed Borgin var þyrst bilaugd og om
 fringd / tíu sinnum Hundrat þusund manna / þinn
 meste partr ap þessum þólfs þiolda voru vran stadar
 menn / enn ecki innbyggendr i Borginnar / þo at þe
 væri þlester aller vt ap Gydinga kyme.

Enn sem Titus hópdi nu þanninn med stríde
 og opúdar storme Jerusalem ypuerunnit Dana þor
 brennt og i eydilagt / þa setti hann þar nídri i þre
 somu Landz alþu nockra Stridymenn till landuara
 nar / mest þyre saker þra Landymanna ed þar byg
 giu i nand / og suo sídan dro hann i burt þadan alle
 inn till þíns myckla vágins Euphraten / þuítar suo
 langt vti þeimenn tok þa i þann tíma lúð Romuer
 ska Ríkit / Enn sem þ su macktar myckla napn þra
 ga / Og þín Heilaga Borg Jerusalem var nu þan
 nin þoreydd og nídri bróttin / Sie þa reicknadizt þra
 opphapui veralldarinnar þiogr þusund eitt ár og
 tuttugu / enn i þra þui ed Romaborg var oppbygd
 þinn

148

Dorgarinnar þ.

Þú hundur og þú var / A þú þínu þerungasta
 are epter þ Chriſte var þúndr ap Gyðingum / Þannin
 heper nu Jeruſalem ſu þin naþn þragasta Þorg i all-
 ri auſtr alþu haþt eum þerpuligann og ſargrætili-
 gann enda.

Med þessum hætti heper Gud heþnt og ſtraþ-
 þat / þorſman og opſoekn Heilags Euangelij / og
 ſuedant eite hryggiligt epter dæmi ollum heimenum
 þre ſioner ſett / till einnrar víduorunnar / at menn
 ſkylldu þeſſ helldr attazt Gudz reide / og hans har-
 dann heþndar Dom / Og ſnuazt till Gudz og vorz
 Herza Jeſu Chriſti ſannrar kynnningar / Þuiat þreſt
 Gud Dröttinn heper ecki vægt þeſſu þolki / hueriu
 hann haþdi þo adur ſuo morg agætlig þreheit vt ge-
 þit / Nuat ed eirnin ſuo marger þrabærit Heilages
 Patriarchar og Prophetar voru med ibland / Ja huert
 þolk ed ſialþum Chriſto till heyði Blodzins vegna /
 Huerſu ogerliga mun hann þa heþna og reþſa odru /
 þolki / Hueriu þ Gudz Euangelion er vt ap ſiere
 ligre nad at hlut ſkipte vordit / og eru þo ſaint o þack-
 later / þorſmaandi ſuo þa ſanna Gudz þionuſtu og
 riecta kynnig ap Chriſto Jeſu / og þ ſama med mics
 felle hardud og ogerligre opſoekn þyrlitande / Suo at
 ad þinnazt varla dæmi til ſlicks / Þar þre þa er þ
 med ollu eþlauſt / at heþndin mune ecki leinge þiar-
 læg bliþua / og þ mun vin þra eþne ſuo þara / ſem þ
 heper i Jeruſalem till geingit / En þetta þið ſama

qq iij

ſtulum

Stulum vler nu ap allri athyggle hugledda og vel tracke
 æra i vourum Hiorum / Suo at vler þorba
 rum vourum lifnat / og sinuum off
 til sannrar Jesu Christi
 Kyningar.
 Amen.

þu þu sama vinnu og vinnu
 Gud of allum.

M. L. G. N. R. S.

Þryckt vti Konnungsligum stad

Kaupenhavn ap mlier Hans Wingard

M. D. LXXV.

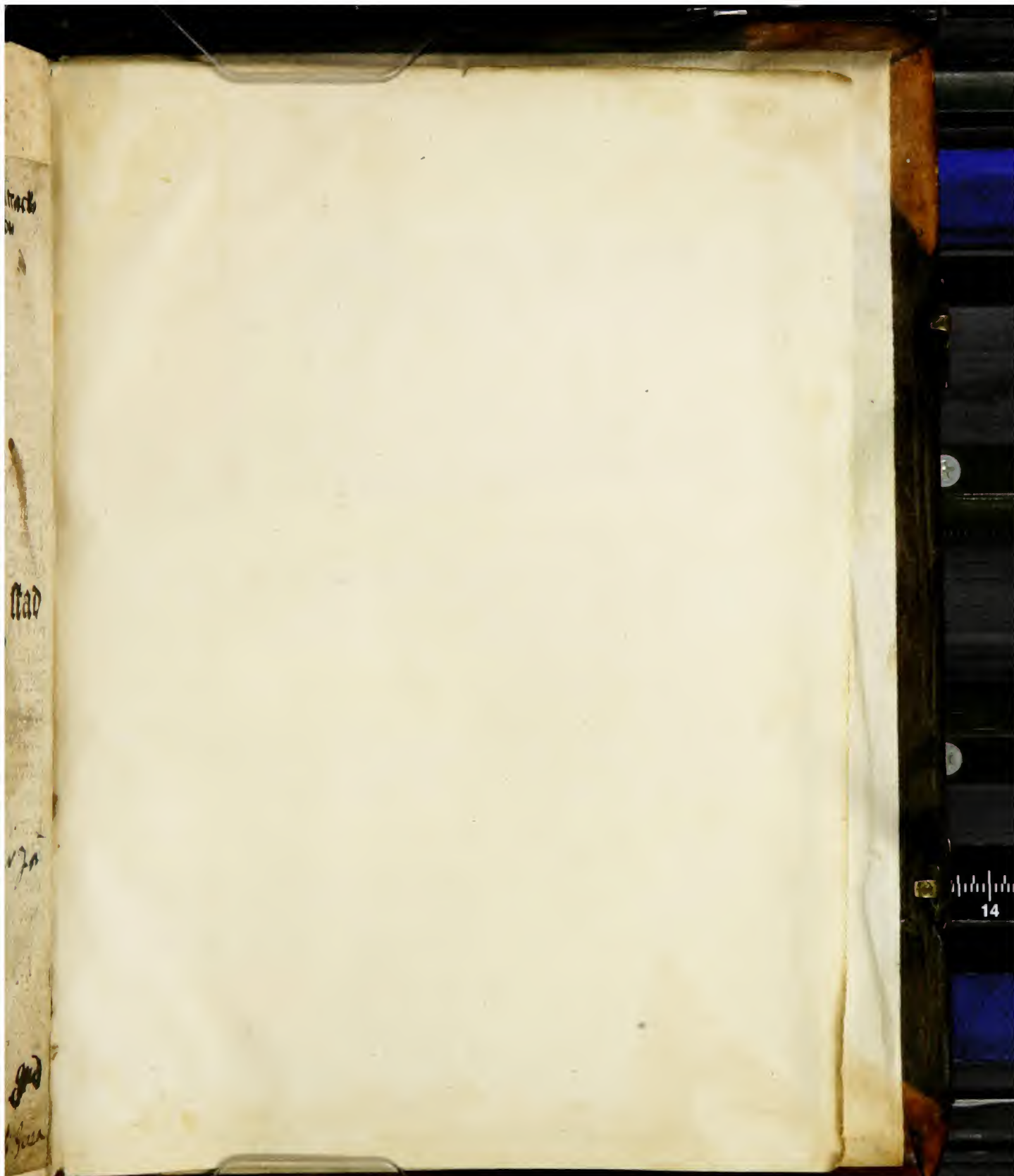
A

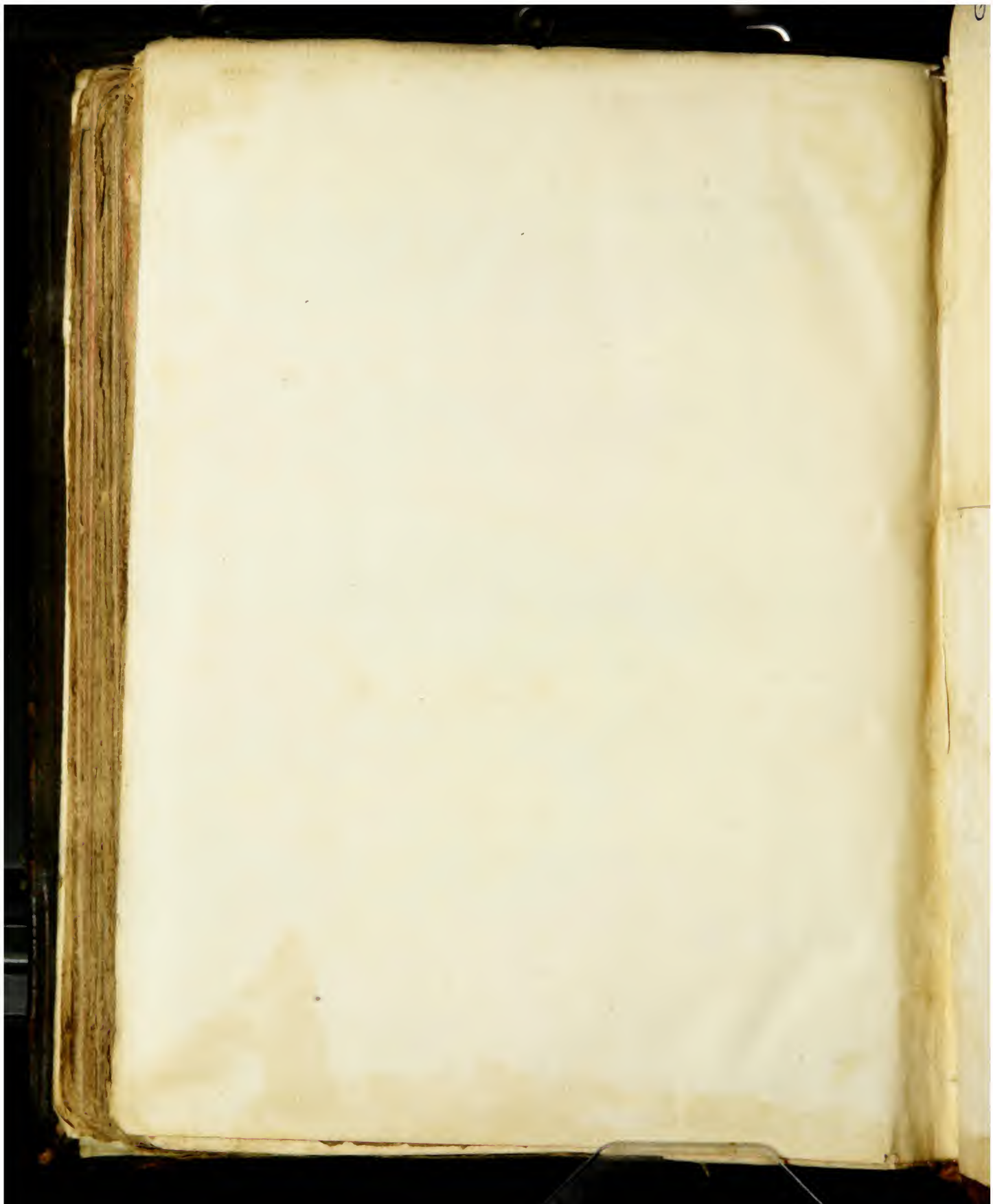
vare eg ein sandurza

A S

L. v. G. N.

Konunginn komnd vti mig heint hvaldi ad hvar. Gud
 F Konunginn Jesu hugleidd þu vort hin of vifli ferra

69.

14